

2024/1252

3.5.2024

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2024/1252

z dnia 11 kwietnia 2024 r.

w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 114,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dostęp do surowców ma zasadnicze znaczenie dla gospodarki Unii oraz dla funkcjonowania rynku wewnętrznego. Istnieje grupa surowców nie energetycznych i nie rolnych, które uznawane są za krytyczne ze względu na swoje duże znaczenie gospodarcze i narażenie na wysokie ryzyko związane z dostawami, często spowodowane wysoką koncentracją dostaw z kilku państw trzecich. Ze względu na kluczową rolę wielu tego rodzaju surowców krytycznych w dokonaniu transformacji ekologicznej i cyfrowej oraz w świetle ich zastosowania w technologiach obronnych, lotniczych i kosmicznych, w najbliższych dziesięcioleciach popyt na nie najpewniej będzie gwałtownie rósł. Jednocześnie rośnie ryzyko zakłóceń dostaw z powodu nasilania się napięć geopolitycznych i konkurencyjności o zasoby. Ponadto nieodpowiednie zarządzanie zwiększonym popytem na surowce krytyczne może wpłynąć negatywnie na środowisko i społeczeństwo.
- (2) Ze względu na złożony i transgraniczny charakter łańcuchów wartości surowców krytycznych nieskoordynowane działania krajowe służące zapewnieniu bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych mogą zakłócić funkcjonowanie rynku wewnętrznego. Surowce krytyczne są często wydobywane w konkretnych krajach lub regionach, w zależności od geograficznego rozmieszczenia odpowiednich zasobów, transportowane w inne miejsce w celu dalszej przeróbki, a następnie sprzedawane na rynku wewnętrznym do zastosowania w określonych produktach. Na etapie przeróbki surowce krytyczne są często kilkakrotnie wywożone i przywożone w obrębie rynku wewnętrznego, zanim zostaną ostatecznie wykorzystane. Podobnie recykling odpowiednich produktów po zakończeniu ich przydatności do użycia w celu odzysku surowców krytycznych może odbywać się w innym kraju lub regionie niż kraj lub region, w którym zbierane są odpady, a powstałe w ten sposób surowce wtórne mogą zostać ponownie wywiezione w celu dalszej przeróbki i wykorzystania. Ponadto surowce krytyczne są potrzebne na początkowych etapach wielu przemysłowych łańcuchów wartości oraz są często niezbędnym wsadem w wielu różnych strategicznych sektorach, między innymi w sektorze energii ze źródeł odnawialnych, przemyśle cyfrowym oraz w sektorze lotniczym, kosmicznym i obronnym. Odgrywają one zatem zasadniczą rolę jako fundament działalności gospodarczej na rynku wewnętrznym, a zakłócenia dostaw mogą mieć istotne skutki transgraniczne dla państw członkowskich.
- (3) W tym kontekście nieskoordynowane działania państw członkowskich grożą zakłóceniem konkurencji i fragmentacją rynku wewnętrznego, na przykład z powodu rozbieżnych regulacji dla podmiotów rynkowych, różnych poziomów dostępu do monitorowania ryzyka związanego z dostawami, różnych poziomów wsparcia dla projektów krajowych lub przeszkód w transgranicznym handlu surowcami krytycznymi lub powiązаныmi towarami między państwami członkowskimi, utrudniając tym samym właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego.

⁽¹⁾ Dz.U. C 349 z 29.9.2023, s. 142.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 12 grudnia 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 18 marca 2024 r.

Ponadto indywidualne działania państw członkowskich mogłyby być niewystarczające, aby skutecznie zapobiec zakłóceniom dostaw surowców krytycznych, lub mogłyby być mniej skuteczne w osiągnięciu tego celu.

- (4) W związku z tym, aby zagwarantować funkcjonowanie rynku wewnętrznego, należy opracować wspólne ramy unijne w celu zapewnienia dostępu do bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz w celu zagwarantowania odporności gospodarczej i otwartej strategicznej autonomii Unii.
- (5) Po pierwsze, ramy te powinny określić, które surowce uznaje się za strategiczne i krytyczne, oraz wzmocnić odporność łańcuchów dostaw tych surowców w Unii, między innymi poprzez zidentyfikowanie i wspieranie niektórych projektów w zakresie surowców i uznawanie ich za projekty strategiczne (zwane dalej „projektami strategicznymi”) oraz poprzez podjęcie wysiłków, by sprzyjać postępowi technologicznemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami, w celu złagodzenia spodziewanego wzrostu zużycia surowców krytycznych w Unii. Po drugie, należy zapewnić środki mające na celu zwiększenie zdolności Unii w zakresie monitorowania i ograniczania istniejącego i przyszłego ryzyka związanego z dostawami. Po trzecie, w ramach tych należy uwzględnić środki umożliwiające poprawę obiegu zamkniętego i zrównoważoności surowców krytycznych zużywanych w Unii.
- (6) W celu zapewnienia, aby środki określone w niniejszym rozporządzeniu skupiały się na najważniejszych surowcach, należy opracować wykaz surowców strategicznych oraz wykaz surowców krytycznych. Wykazy te powinny się opierać na czytelnych metodach, o których stosowaniu Komisja powinna informować w sposób otwarty i przejrzysty. Wykazy te powinny też służyć kierowaniu działaniami państw członkowskich w osiągnięciu celów niniejszego rozporządzenia oraz koordynowaniu tych działań. W wykazie surowców strategicznych należy uwzględnić surowce mające duże znaczenie strategiczne dla funkcjonowania rynku wewnętrznego ze względu na ich wykorzystanie w technologiach strategicznych będących fundamentem transformacji ekologicznej i cyfrowej lub w zastosowaniach obronnych, lotniczych lub kosmicznych, oraz charakteryzujące się potencjalnie dużym niedoborem światowej podaży w stosunku do prognozowanego popytu, w przypadku gdy zwiększenie ich produkcji jest stosunkowo trudne, na przykład ze względu na długi czas realizacji nowych projektów mających zwiększać potencjał podaży. Aby uwzględnić możliwe zmiany, tj. postęp technologiczny i zmianę warunków gospodarczych, wykaz surowców strategicznych należy poddawać okresowym przeglądom i w razie potrzeby aktualizować. W celu zapewnienia, by podejmowane działania na rzecz zwiększenia zdolności Unii w całym łańcuchu wartości, wzmocnienia zdolności Unii w zakresie monitorowania i ograniczania ryzyka związanego z dostawami oraz zwiększenia dywersyfikacji dostaw skupiły się na surowcach, w przypadku których wspomniane działania są najbardziej potrzebne, niektóre środki powinny mieć zastosowanie wyłącznie do surowców wymienionych w wykazie surowców strategicznych. Nie należy uniemożliwiać państwom członkowskim tworzenia dodatkowych wykazów w oparciu o szczególne potrzeby krajowe ani podejmowania odpowiednich działań na poziomie krajowym.
- (7) Wykaz surowców krytycznych powinien zawierać wszystkie surowce strategiczne oraz wszelkie inne surowce o dużym znaczeniu dla całej gospodarki Unii, w których przypadku istnieje wysokie ryzyko zakłócenia dostaw, co mogłoby zakłócić konkurencję i spowodować fragmentację rynku wewnętrznego. Oprócz technologii strategicznych również inne sektory mogłyby być w przyszłości narażone na wysokie ryzyko związane z dostawami. Aby uwzględnić możliwe zmiany, tj. postęp technologiczny i zmianę warunków gospodarczych, Komisja powinna – tak jak robi to obecnie – przeprowadzać okresową ocenę na podstawie danych dotyczących produkcji, handlu, zastosowań, recyklingu i zastępowania szerokiej gamy surowców w celu aktualizacji wykazów surowców strategicznych i krytycznych, aby odzwierciedlić zmiany znaczenia gospodarczego tych surowców oraz ryzyko związane z ich dostawami na rynek wewnętrzny. Wykaz surowców krytycznych powinien zawierać te surowce, które osiągają lub przekraczają progi znaczenia gospodarczego i ryzyka związanego z dostawami, bez klasyfikowania ich według stopnia krytyczności. Ocena ta powinna bazować na średniej z najnowszych dostępnych danych obejmujących pięcioletni okres. Środki określone w niniejszym rozporządzeniu dotyczące pojedynczego punktu kontaktowego, planowania, poszukiwania, monitorowania, obiegu zamkniętego i zrównoważoności powinny mieć zastosowanie do wszystkich surowców krytycznych.
- (8) W wykazach surowców strategicznych i krytycznych należy stosować ustalone oznaczenia w stosunku do ujętych w nich surowców. W przypadku wykazu surowców strategicznych oznaczenia te powinny odnosić się w stosownych przypadkach do klasy, do której surowiec musi zostać zrefinowany, aby mógł być wykorzystany na potrzeby produkcji technologii strategicznych. Odniesienia do surowców strategicznych i krytycznych należy rozumieć jako odniesienia do całego łańcucha wartości tych surowców, w tym w formie niepoddanej przeróbce i w formie występującej na wszystkich etapach przeróbki prowadzących w stosownych przypadkach do uzyskania określonej klasy. Wyjątkowo należy doprecyzować łańcuch wartości aluminium, wymieniając obok aluminium boksyt – najważniejszą rudę aluminium – i tlenek glinu – jego pośrednią formę uzyskaną w wyniku przeróbki. Surowce strategiczne i krytyczne są w wielu przypadkach wydobywane, poddawane przeróbce lub recyklingowi jako produkty uboczne innych głównych procesów wydobywania, przeróbki i recyklingu. Fakt pochodzenia surowców z produktów ubocznych nie powinien zatem wpływać na ujęcie surowców w wykazie ani na objęcie ich odpowiednimi przepisami niniejszego rozporządzenia.

- (9) Należy ustanowić Europejską Radę ds. Surowców Krytycznych, aby wspierała realizację zadań dotyczących opracowywania projektów strategicznych i ich finansowania, programów poszukiwań, monitorowania zdolności lub zapasów strategicznych oraz aby odpowiednio doradzała Komisji. W skład Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych powinni wchodzić przedstawiciele państw członkowskich i Komisji, przy czym należy zapewnić możliwość uczestnictwa innych stron w charakterze obserwatorów, w szczególności Parlamentu Europejskiego. Aby rozwijać wiedzę fachową niezbędną do realizacji niektórych zadań, Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych powinna ustanowić stałe podgrupy ds. finansowania, akceptacji społecznej, poszukiwania, monitorowania i zapasów strategicznych oraz podgrupę ds. obiegu zamkniętego, efektywnego gospodarowania zasobami i zastępowania surowców; podgrupy te powinny działać jako sieć, skupiając odpowiednie organy krajowe, i w razie konieczności konsultować się z przedstawicielami przemysłu, środowisk akademickich, społeczeństwa obywatelskiego oraz innymi stosownymi zainteresowanymi stronami. Rady i opinie Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych nie powinny być wiążące, a brak takiej rady lub opinii nie powinien powstrzymać Komisji przed wykonywaniem zadań zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (10) Konieczne jest wprowadzenie odpowiednich środków, aby określić wspólne podejście do projektów strategicznych realizowanych w Unii polegających na wydobywaniu, przeróbce lub recyklingu surowców strategicznych lub przyczyniających się do produkcji odpowiednich materiałów zastępczych. Te projekty strategiczne wraz ze staraniami państw członkowskich powinny przyczynić się do zwiększenia zdolności, aby zapewnić bezpieczne dostawy surowców strategicznych. Inne środki, w szczególności na rzecz poszukiwania lub na rzecz obiegu zamkniętego, również mają na celu przyczynić się do wzmocnienia poszczególnych etapów łańcucha wartości.
- (11) Aby zmniejszyć rosnące ryzyko zakłóceń dostaw, które mogłyby zakłócić konkurencję i spowodować fragmentację rynku wewnętrznego, Komisja i państwa członkowskie powinny wzmocnić zdolności na poszczególnych etapach łańcucha wartości surowców strategicznych, aby przyczynić się do osiągnięcia wskaźników referencyjnych dotyczących zdolności Unii i dywersyfikacji dostaw. Takie wskaźniki referencyjne powinny pomóc ukierunkować wysiłki na zwiększenie zdolności Unii na wszystkich etapach łańcucha wartości surowców strategicznych, w tym na etapach wydobywania, przeróbki i recyklingu, oraz bardziej zdywersyfikować zewnętrzne dostawy surowców strategicznych. Celem powinno być zwiększenie zdolności w odniesieniu do poszczególnych surowców strategicznych na każdym etapie łańcucha wartości przy jednoczesnym dążeniu do osiągnięcia ogólnych wskaźników referencyjnych dotyczących zdolności na poziomie Unii do wydobywania, przeróbki i recyklingu surowców strategicznych. Po pierwsze, Unia powinna w większym stopniu wykorzystywać własne geologiczne zasoby surowców strategicznych i zwiększyć swoje zdolności w tym zakresie, aby była w stanie wydobywać surowce niezbędne do pokrycia co najmniej 10 % swojego zużycia surowców strategicznych. Zważywszy że zdolność wydobywcza jest silnie uzależniona od dostępności unijnych zasobów geologicznych, osiągnięcie tego wskaźnika referencyjnego zależy od takiej dostępności. Po drugie, aby stworzyć pełny łańcuch wartości i zapobiec wąskim gardłom na etapach pośrednich, również zdolność Unii w zakresie przeróbki powinna zostać zwiększona i Unia powinna być w stanie pokryć co najmniej 40 % swojego rocznego zużycia surowców strategicznych. Zważywszy że zdolność wydobywcza jest silnie uzależniona od dostępności unijnych zasobów geologicznych, osiągnięcie tego wskaźnika referencyjnego zależy od takiej dostępności. Po drugie, aby stworzyć pełny łańcuch wartości i zapobiec wąskim gardłom na etapach pośrednich, również zdolność Unii w zakresie przeróbki powinna zostać zwiększona i Unia powinna być w stanie pokryć co najmniej 40 % swojego rocznego zużycia surowców strategicznych. Po trzecie, przewiduje się, że w najbliższych dziesięcioleciach będzie można pokryć rosnący udział unijnego zużycia surowców strategicznych dzięki surowcom wtórnym, co zwiększy zarówno bezpieczeństwo, jak i zrównoważoność dostaw surowców w Unii. Zdolność Unii w zakresie recyklingu powinna zatem być w stanie pokryć co najmniej 25 % rocznego unijnego zużycia surowców strategicznych, a Unia powinna być w stanie odzyskiwać z odpadów poddawanych recyklingowi znacznie większe ilości surowców strategicznych. W odniesieniu do strumieni odpadów i surowców strategicznych, na temat których dostępne są informacje wystarczające do oszacowania zdolności Unii w zakresie recyklingu jako odsetka surowców strategicznych zawartych w tych strumieniach odpadów, należy ustanowić dodatkowy wskaźnik referencyjny mający za punkt odniesienia odpady. Osiągnięcie tych wskaźników referencyjnych ułatwią również działania towarzyszące na rzecz poprawy efektywnego gospodarowania zasobami w wyniku badań naukowych i innowacji, zastępowania, podnoszenia świadomości i za pomocą innych stosownych środków. Te wskaźniki referencyjne odnoszą się do horyzontu czasowego 2030 zgodnie z unijnymi celami w dziedzinie klimatu i energii określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119⁽³⁾ oraz z należącymi do założeń cyfrowej dekady celami cyfrowymi określonymi w decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481⁽⁴⁾. Ponadto wysokiej jakości miejsca pracy, w tym rozwój umiejętności i zmiana zatrudnienia, przyczynią się do ograniczenia ryzyka na sektorowym rynku pracy i pomogą zapewnić konkurencyjność Unii. Komisja i państwa członkowskie powinny również sprzyjać postępowi technologicznemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami w celu ograniczenia spodziewanego wzrostu zużycia surowców krytycznych w Unii poniżej stosownych prognoz referencyjnych. W ramach przygotowywania środków wykonawczych na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE⁽⁵⁾ Komisja powinna rozważyć ewentualny wkład wymogów dotyczących ekoprojektu w realizację priorytetów Unii określonych w niniejszym rozporządzeniu.

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

(4) Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2481 z dnia 14 grudnia 2022 r. ustanawiająca program polityki „Droga ku cyfrowej dekadzie” do 2030 r. (Dz.U. L 323 z 19.12.2022, s. 4).

(5) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10).

- (12) W przypadku niektórych surowców Unia jest praktycznie całkowicie uzależniona od dostaw z jednego państwa. Taka zależność powoduje wysokie ryzyko wystąpienia zakłóceń dostaw, które mogłyby zakłócić konkurencję i spowodować fragmentację rynku wewnętrznego. Chcąc ograniczyć takie potencjalne ryzyko i zwiększyć odporność gospodarczą Unii, trzeba podjąć działania w celu zapewnienia, aby do 2030 r. Unia nie była uzależniona od jednego państwa trzeciego w zakresie większym niż 65 % dostaw jakiegokolwiek surowca strategicznego – zarówno niepoddanego przeróbce, jak i na którymkolwiek etapie przeróbki; należy przy tym zwrócić szczególną uwagę na państwa, z którymi Unia zawarła partnerstwo strategiczne, umowę o wolnym handlu lub nawiązała inne formy współpracy obejmujące surowce, gdyż państwa te lepiej zabezpieczają przed ryzykiem związanym z dostawami.
- (13) Aby zapewnić terminowe osiągnięcie wskaźników referencyjnych, Komisja powinna z pomocą Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych śledzić postępy w osiąganiu wskaźników referencyjnych oraz powściągnięciu popytu oraz składać sprawozdania w tym zakresie. Jeżeli wykazane postępy w osiąganiu wskaźników referencyjnych i powściągnięciu popytu będą zasadniczo niewystarczające, Komisja powinna ocenić wykonalność i proporcjonalność dodatkowych środków. Brak postępów jedynie w odniesieniu do jednego surowca strategicznego lub niewielkiej grupy surowców strategicznych co do zasady nie uzasadnia podjęcia dodatkowych działań ze strony Unii.
- (14) W celu uznania projektów za projekty strategiczne, Komisja przy wsparciu Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych powinna zidentyfikować projekty realizowane w Unii, których celem jest rozpoczęcie lub rozszerzenie wydobywania, przeróbki lub recyklingu surowców strategicznych lub produkcja i zwiększanie ilości materiałów, które mogą zastąpić surowce strategiczne niezbędne w technologiach strategicznych. Skuteczne wsparcie na rzecz projektów strategicznych może przyczynić się do poprawy dostępu do surowców strategicznych w sektorach downstream, do stworzenia możliwości ekonomicznych w całym łańcuchu wartości, w tym dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), jak również do stworzenia miejsc pracy. Aby zatem zapewnić rozwój projektów strategicznych w całej Unii, do takich projektów powinno się stosować uproszczone i przewidywalne procedury wydawania pozwoleń oraz oferować wsparcie w uzyskaniu dostępu do finansowania. Takie środki mogą również posłużyć za wzór dla usprawnienia innych procedur wydawania pozwoleń i uzyskiwania dostępu do finansowania dla projektów związanych z surowcami krytycznymi lub innymi surowcami. Przed udzieleniem takiego wsparcia należy ocenić, czy projekty spełniają określony zestaw kryteriów, aby skoncentrować wsparcie i zapewnić wartość dodaną projektów. Projekty dotyczące surowców, w przypadku których surowce strategiczne są produktem ubocznym, w tym gdy pochodzą ze złomu żelaza, również powinny kwalifikować się do uzyskania takiego wsparcia, jeżeli spełniają wszystkie stosowne kryteria. Aby projekty te mogły zostać uznane za projekty strategiczne realizowane w Unii, powinny przyczyniać się do poprawy bezpieczeństwa dostaw surowców strategicznych w Unii. Projekty powinny również wykazywać się dostateczną wykonalnością techniczną, w tym precyzować przewidywaną ilość surowców strategicznych lub materiałów zastępczych, dzięki którym zwiększą zdolności Unii, z wyłączeniem materiałów produkowanych do celów badawczych; być realizowane w sposób zrównoważony pod względem środowiskowym i społecznym; oraz oferować korzyści transgraniczne wykraczające poza państwo członkowskie, w którym są realizowane, w tym efekty mnożnikowe na dalszych etapach łańcucha wartości. Jeżeli Komisja stwierdzi, że kryteria te zostały spełnione, powinna wydać decyzję o uznaniu danego projektu za projekt strategiczny. Ponieważ szybkie uznanie za projekt strategiczny ma kluczowe znaczenie dla skutecznego wsparcia bezpieczeństwa dostaw w Unii, procedura oceny powinna być prosta i nienadmiernie uciążliwa.
- (15) Oceniając, czy projekt realizowany w państwie trzecim lub krajach i terytoriach zamorskich (KTZ) przyczynia się do bezpieczeństwa dostaw Unii, należy w szczególności wziąć pod uwagę ich status jako KTZ na mocy prawa Unii. KTZ mogą przyczyniać się do bezpiecznego dostępu Unii do zrównoważonych dostaw surowców strategicznych i krytycznych, w szczególności w ramach partnerstw strategicznych.
- (16) Komisja, przy wsparciu Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych powinna zidentyfikować projekty strategiczne realizowane w państwach trzecich lub w KTZ, których celem jest rozpoczęcie lub rozszerzenie wydobywania, przeróbki lub recyklingu surowców strategicznych lub produkcja materiałów, które mogą zastąpić surowce strategiczne niezbędne w technologiach strategicznych. Aby zapewnić skuteczną realizację tego rodzaju projektów strategicznych, należy zagwarantować im lepszy dostęp do finansowania, na przykład za pomocą mechanizmów ograniczania ryzyka inwestycji. Aby zapewnić wartość dodaną projektów, należy oceniać je pod względem spełnienia zestawu kryteriów. Podobnie jak projekty strategiczne realizowane w Unii projekty strategiczne realizowane w państwach trzecich powinny przyczyniać się do poprawy bezpieczeństwa dostaw surowców strategicznych w Unii i powinny wykazywać się dostateczną wykonalnością techniczną. Zarówno projekty strategiczne realizowane w Unii, jak i projekty realizowane w państwach trzecich lub w KTZ powinny zapewniać ten sam poziom zrównoważoności społecznej i środowiskowej. Aby stać się projektem strategicznym realizowanym na rynkach wschodzących lub w gospodarkach rozwijających się, projekt powinien przynieść wzajemne korzyści Unii i uczestniczącemu państwu trzeciemu, jak również generować wartość dodaną w tym państwie, z uwzględnieniem zgodności projektu ze wspólną polityką handlową Unii. Taka wartość może pochodzić z wkładu danego projektu w więcej niż jeden etap łańcucha wartości, a także z wygenerowanych dzięki realizacji projektu szerszej zakrojonych korzyści gospodarczych i społecznych, w tym ze stworzenia miejsc pracy spełniających normy międzynarodowe. Jeżeli Komisja stwierdzi, że kryteria te zostały spełnione, powinna wydać decyzję o uznaniu danego projektu za strategiczny.

- (17) Aby zapewnić zrównoważony charakter zwiększonej produkcji surowców krytycznych, nowe projekty dotyczące surowców krytycznych należy planować i realizować w zrównoważony sposób obejmujący wszystkie aspekty zrównoważoności podkreślone w publikacji Komisji z dnia 11 września 2021 r. zatytułowanej „Unijne zasady dotyczące zrównoważonych surowców”, w tym zapewnienie ochrony środowiska, zapobieganie szkodliwym skutkom społecznym i ich minimalizowanie poprzez stosowanie praktyk zrównoważonych pod względem społecznym, obejmujących poszanowanie praw człowieka takich jak prawa kobiet, oraz przejrzystych praktyk działalności gospodarczej. Projekty te powinny również zapewniać zaangażowanie w dobrej wierze oraz kompleksowe i uczciwe konsultacje z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, takimi jak społeczności lokalne i ludność rdzenna. Szczególną uwagę należy zwrócić na poszanowanie praw człowieka w przypadkach, gdy projekt wiąże się z potencjalnym przesiedleniem. Aby wskazać projektodawcom jednoznaczny i skuteczny sposób spełnienia tego kryterium, za wystarczającą należy uznać zgodność ze stosownym prawem Unii lub prawem krajowym, międzynarodowymi normami, wytycznymi i zasadami, w zależności od przypadku, lub udział w systemie certyfikacji uznanym zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.
- (18) Zgodnie z zasadą ostrożności Komisja nie powinna uznawać za projekty strategiczne projektów w obszarze górnictwa głębokomorskiego, dopóki nie zostanie wystarczająco zbadany wpływ górnictwa głębokomorskiego na środowisko morskie, różnorodność biologiczną i działalność człowieka, nie zostaną zrozumiane związane z nim zagrożenia, a w przypadku technologii i praktyk operacyjnych będzie można wykazać, że nie szkodzą one poważnie środowisku.
- (19) Każdy projektodawca projektu dotyczącego surowców strategicznych powinien móc złożyć wniosek do Komisji o uznanie jego projektu za projekt strategiczny. Taki wniosek powinien zawierać stosowne dokumenty i dowody potwierdzające spełnienie określonych kryteriów. Aby umożliwić lepszą ocenę efektywności społecznej, środowiskowej i ekonomicznej, wykonalności projektu oraz poziomu pewności szacunków, projektodawca powinien również przedstawić klasyfikację projektu zgodną z ramową klasyfikacją zasobów ONZ. Aby umożliwić obiektywne zatwierdzenie tej klasyfikacji, projektodawca powinien poprzeć ją odpowiednimi dowodami. Do wniosku należy również dołączyć harmonogram projektu, który pozwoli oszacować, kiedy dany projekt przyczyni się do osiągnięcia wskaźników referencyjnych dotyczących zdolności krajowych lub dywersyfikacji. Biorąc pod uwagę, że akceptacja społeczna projektów wydobywczych ma kluczowe znaczenie dla ich skutecznej realizacji, projektodawca powinien również przedstawić plan działań sprzyjających uzyskaniu akceptacji społecznej. Należy zwrócić szczególną uwagę na partnerów społecznych, społeczeństwo obywatelskie i organy nadzoru. Projektodawca powinien również przedstawić biznesplan zawierający informacje na temat rentowności danego projektu oraz ogólny zarys finansowania, struktury własności i przegląd już zawartych umów odbioru, a także szacunki dotyczące możliwego stworzenia miejsc pracy oraz szacunkowe potrzeby związane z zatrudnieniem w ramach projektu wykwalifikowanej siły roboczej, w tym potrzeby w zakresie podnoszenia lub zmiany kwalifikacji. W celu ujednolicenia procedury składania wniosków Komisja powinna przedstawić jeden wzór wniosków.
- (20) Wnioski dotyczące projektów mogących wpływać na ludność rdzenną powinny zawierać plan opisujący środki służące merytorycznym konsultacjom z ludnością rdzenną, na którą projekt miałby wpływ, środki służące uniknięciu niekorzystnego wpływu na tę ludność rdzenną oraz jego zminimalizowaniu, a w stosownych przypadkach sprawiedliwą rekompensatę. Jeżeli kwestie te są objęte prawem krajowym mającym zastosowanie do projektu, w planie można zamiast powyższego opisać te środki. W przypadku projektów realizowanych w państwach trzecich obejmujących wydobywanie, które nie są objęte dyrektywą 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁶⁾, projektodawca powinien również przedstawić plan poprawy stanu środowiska na terenach, na które projekt miałby wpływ, po zakończeniu wydobywania. Jeżeli projekt jest zlokalizowany na obszarze chronionym, projektodawca powinien zbadać odpowiednie pod względem technicznym alternatywne lokalizacje i opisać je w planie, podając powody, dla których nie uznano ich za odpowiednie do lokalizacji projektu.
- (21) Aby uporządkować ten proces, Komisja powinna organizować otwarte zaproszenia z regularnie wyznaczonymi datami granicznymi odpowiadającymi terminom posiedzeń Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, by projektodawcy mogli ubiegać się o uznanie ich projektów za projekty strategiczne. Aby zapewnić projektodawcom przewidywalność co do ich wniosków dotyczących projektów strategicznych, Komisja powinna przestrzegać terminów podejmowania decyzji w sprawie uznania projektu za strategiczny. Aby uwzględnić szczególnie złożone przypadki lub dużą liczbę wniosków złożonych do jednej daty granicznej, Komisja powinna mieć możliwość jednokrotnego przedłużenia tego terminu. Komisja powinna udostępniać Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych, przed jej posiedzeniem, swoją ocenę i uwzględnić opinię Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych przy podejmowaniu decyzji w sprawie uznania projektu za strategiczny.
- (22) Jako że współpraca państwa członkowskiego, na którego terytorium będzie realizowany projekt strategiczny, jest niezbędna do skutecznej realizacji tego projektu, to państwo członkowskie powinno mieć prawo zgłoszenia sprzeciwu, a tym samym powinno móc uniemożliwić uznanie projektu za strategiczny wbrew woli tego państwa członkowskiego. Państwo członkowskie powinno w takim przypadku uzasadnić swoją odmowę w świetle kryteriów określonych w niniejszym rozporządzeniu. Unia nie powinna również uznawać projektu za strategiczny, jeżeli ma

⁽⁶⁾ Dyrektywa 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE (Dz.U. L 102 z 11.4.2006, s. 15).

on być realizowany przez państwo trzecie wbrew woli jego rządu oraz powinna z tego powodu powstrzymać się od uznania projektu za strategiczny w razie sprzeciwu rządu państwa trzeciego.

- (23) Aby zapobiec nadużyciom statusu projektu strategicznego, Komisja powinna mieć możliwość wydania uzasadnionej decyzji o cofnięciu decyzji o uznaniu projektu za strategiczny po konsultacji z Europejską Radą ds. Surowców Krytycznych i odpowiedzialnym projektodawcą, jeżeli projekt strategiczny nie spełnia już warunków lub jeżeli został uznany za projekt strategiczny na podstawie wniosku zawierającego nieprawidłowe informacje, istotne dla oceny kryteriów wyboru. Aby przyciągnąć inwestycje długoterminowe i zapewnić przewidywalność prawa, w razie aktualizacji wykazu surowców strategicznych zawartego w załączniku projekt strategiczny powinien zachować swój status przez rozsądny okres po jego cofnięciu.
- (24) Biorąc pod uwagę znaczenie projektów strategicznych dla zapewnienia bezpieczeństwa dostaw surowców strategicznych i dla zagwarantowania funkcjonowania rynku wewnętrznego, należy uznać, że projekty te leżą w interesie publicznym. Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw surowców strategicznych ma zasadnicze znaczenie dla powodzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej, jak również dla odporności sektora obronnego, lotniczego i kosmicznego. Chcąc przyczynić się do poprawy bezpieczeństwa dostaw surowców strategicznych w Unii, państwa członkowskie powinny móc udzielać wsparcia w krajowych procedurach wydawania pozwoleń, aby przyspieszyć realizację projektów strategicznych zgodnie z prawem Unii.
- (25) Krajowa procedura wydawania pozwoleń zapewnia bezpieczeństwo, pewność i zgodność projektów dotyczących surowców krytycznych z wymogami społecznymi oraz wymogami ochrony środowiska i bezpieczeństwa. W prawie Unii dotyczącym ochrony środowiska określone są wspólne warunki dotyczące przebiegu krajowej procedury wydawania pozwoleń, które to warunki zapewniają wysoki poziom ochrony środowiska i umożliwiają zrównoważone wykorzystywanie potencjału Unii w całym łańcuchu wartości surowców. Uznanie projektu za projekt strategiczny powinno zatem pozostawiać bez uszczerbku dla mających zastosowanie warunków wydawania pozwoleń na realizację odpowiednich projektów, w tym dla warunków określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE⁽⁷⁾, dyrektywie Rady 92/43/EWG⁽⁸⁾, dyrektywie 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽⁹⁾, dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE⁽¹⁰⁾, dyrektywie 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹¹⁾, dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE⁽¹²⁾ i dyrektywie 2006/21/WE.
- (26) Jednocześnie nieprzewidywalność, złożoność i niekiedy zbyt długi czas trwania krajowych procedur wydawania pozwoleń osłabia bezpieczeństwo inwestycyjne niezbędne do skutecznego rozwoju projektów dotyczących surowców strategicznych. Kształt i czas trwania procedury wydawania pozwoleń na realizację odpowiednich projektów mogą również znacznie się różnić w poszczególnych państwach członkowskich. Zatem, aby zapewnić i przyspieszyć skuteczną realizację projektów strategicznych, państwa członkowskie powinny stosować uproszczone i przewidywalne procedury wydawania pozwoleń na realizację projektów strategicznych. W tym celu projekty strategiczne powinny otrzymywać na poziomie krajowym status priorytetowy, aby zapewnić im szybkie postępowanie administracyjne oraz ich pilne traktowanie we wszystkich powiązanych z nimi postępowaniach sądowych i procedurach rozwiązywania sporów. Niniejsze rozporządzenie nie powinno uniemożliwiać właściwym organom uproszczenia procedury wydawania pozwoleń na realizację projektów dotyczących łańcucha wartości surowców krytycznych, które nie są projektami strategicznymi.
- (27) Biorąc pod uwagę rolę projektów strategicznych w zapewnieniu bezpieczeństwa dostaw surowców strategicznych w Unii oraz ich wkład w otwartą strategiczną autonomię Unii, a także w transformację ekologiczną i cyfrową, organ odpowiedzialny za wydawanie pozwoleń powinien uznawać projekty strategiczne za leżące w interesie publicznym. Powinno być możliwe wydanie pozwolenia na realizację projektów strategicznych mających negatywny wpływ na środowisko w zakresie, w jakim objęte są one dyrektywami 2000/60/WE, 92/43/EWG lub 2009/147/WE lub aktami ustawodawczymi Unii w sprawie odbudowy ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i słodkowodnych, jeżeli organ odpowiedzialny za wydawanie takich pozwoleń stwierdzi, oceniając dany przypadek, że interes publiczny, któremu ma służyć dany projekt, przeważa nad negatywnym wpływem na środowisko, a wszystkie odpowiednie warunki określone w wymienionych aktach prawnych zostały spełnione. W ocenie danego przypadku trzeba należycie uwzględnić geologiczną specyfikę miejsc wydobywania, która ogranicza wybór lokalizacji ze względu na brak alternatywnych lokalizacji dla takiego miejsca.

⁽⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).

⁽⁸⁾ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

⁽⁹⁾ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

⁽¹¹⁾ Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56).

⁽¹²⁾ Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7).

- (28) Aby zmniejszyć złożoność oraz zwiększyć skuteczność i przejrzystość procedury wydawania pozwoleń, projektodawcy projektów dotyczących surowców krytycznych powinni mieć możliwość kontaktowania się z pojedynczym punktem kontaktowym, który odpowiada za ułatwianie i koordynację procedury wydawania pozwoleń. W tym celu państwa członkowskie powinny ustanowić lub wyznaczyć co najmniej jeden punkt kontaktowy, zapewniając jednocześnie, aby projektodawcy nie musieli kontaktować się z więcej niż jednym pojedynczym punktem kontaktowym. To państwa członkowskie powinny zdecydować, czy pojedynczy punkt kontaktowy ma być również organem podejmującym decyzje w sprawie wydania pozwolenia. Aby pojedyncze punkty kontaktowe mogły skutecznie wywiązywać się ze swoich obowiązków, państwa członkowskie powinny zapewnić im wystarczające zasoby i personel. Ponadto, aby zapewnić dostępność kontaktu, projektodawca powinien mieć możliwość skontaktowania się z odpowiednią jednostką administracyjną w ramach pojedynczego punktu kontaktowego.
- (29) Państwa członkowskie powinny móc zdecydować, zgodnie ze swoją wewnętrzną strukturą, czy ustanowić lub wyznaczyć swoje pojedyncze punkty kontaktowe na poziomie lokalnym, regionalnym lub krajowym bądź na innym odpowiednim poziomie administracyjnym. Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość ustanowienia lub wyznaczenia na wybranym przez siebie poziomie administracyjnym odrębnych pojedynczych punktów kontaktowych, które będą koncentrować się wyłącznie na projektach dotyczących surowców krytycznych związanych z konkretnym etapem łańcucha wartości, tj. wydobyciem, przeróbką lub recyklingiem. Jednocześnie projektodawcy powinni być w stanie łatwo zidentyfikować pojedynczy punkt kontaktowy odpowiedzialny za ich projekt. W tym celu państwa członkowskie powinny zapewnić, aby na obszarze geograficznym odpowiadającym poziomowi administracyjnemu, na którym zdecydowały się ustanowić lub wyznaczyć swoje pojedyncze punkty kontaktowe, za dany etap łańcucha wartości był odpowiedzialny nie więcej niż jeden punkt kontaktowy. Ponieważ wiele projektów dotyczących surowców krytycznych obejmuje więcej niż jeden etap łańcucha wartości, państwa członkowskie powinny – aby zapobiec nieporozumieniom – zapewnić terminowe wyznaczenie pojedynczego punktu kontaktowego dla takich projektów.
- (30) Aby zapewnić jasność w kwestii statusu pozwoleń na realizację projektów strategicznych i zmniejszyć skuteczność potencjalnych sporów prawnych stanowiących nadużycie, nie osłabiając przy tym skutecznej kontroli sądowej, państwa członkowskie powinny zapewnić terminowe rozstrzygnięcie wszelkich sporów dotyczących procedury wydawania pozwoleń na realizację projektów strategicznych. W tym celu państwa członkowskie powinny zapewnić wnioskodawcom i projektodawcom dostęp do prostej procedury rozstrzygnięcia sporów oraz traktowanie projektów strategicznych jako pilnych we wszystkich powiązanych z nimi postępowaniach sądowych i procedurach rozwiązywania sporów, o ile w prawie krajowym przewidziano taki tryb pilny i w zakresie, w jakim go przewidziano.
- (31) Aby umożliwić obywatelom i przedsiębiorstwom bezpośrednie korzystanie z dobrodziejstw rynku wewnętrznego bez zbędnego dodatkowego obciążenia administracyjnego, w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724⁽¹³⁾, którym ustanowiono jeden portal cyfrowy, przewidziano ogólne zasady zapewniania internetowego dostępu do informacji, procedur i usług wsparcia mających znaczenie dla funkcjonowania rynku wewnętrznego. Wymogi informacyjne i procedury objęte niniejszym rozporządzeniem powinny być zgodne z wymogami rozporządzenia (UE) 2018/1724. W szczególności należy zapewnić, aby projektodawcy projektu strategicznego mieli pełny dostęp online do wszelkich procedur związanych z procedurą wydawania pozwoleń oraz mogli przeprowadzać te procedury również w pełni online, zgodnie z art. 6 ust. 1 i załącznikiem II do rozporządzenia (UE) 2018/1724.
- (32) Aby zapewnić projektodawcom i innym inwestorom bezpieczeństwo i jasność niezbędne do lepszego rozwoju projektów strategicznych, państwa członkowskie powinny zapewnić, aby czas trwania procedury wydawania pozwoleń powiązanej z takimi projektami nie przekraczał ustalonych terminów. W przypadku projektów strategicznych dotyczących wyłącznie przeróbki lub recyklingu czas trwania procedury wydawania pozwoleń nie powinien przekraczać 15 miesięcy. W przypadku projektów strategicznych dotyczących wydobycia czas trwania procedury wydawania pozwoleń, przy uwzględnieniu złożoności projektu i zakresu potencjalnych skutków, nie powinien przekraczać 27 miesięcy. Przygotowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE leży jednak w gestii projektodawcy i nie powinno być częścią terminów wiążących dla państw członkowskich. W tym celu pojedynczy punkt kontaktowy powinien powiadomić o terminie, w jakim projektodawca musi przedłożyć raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, lecz żaden okres między tym terminem a faktyczną datą złożenia raportu nie powinien być uwzględniany przy obliczaniu terminu. Ta sama zasada powinna mieć zastosowanie w przypadku, gdy po przeprowadzeniu wymaganych konsultacji pojedynczy punkt kontaktowy powiadomi projektodawcę o możliwości przedstawienia dodatkowych informacji w celu uzupełnienia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. W wyjątkowych przypadkach związanych z charakterem, złożonością, lokalizacją lub wielkością proponowanego projektu państwa członkowskie powinny mieć możliwość przedłużenia terminów. Takie wyjątkowe przypadki mogą obejmować nieprzewidziane okoliczności, których skutkiem jest konieczność uzupełnienia ocen oddziaływania na środowisko dotyczących projektu.

⁽¹³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1).

- (33) Państwa członkowskie powinny zapewnić swoim odpowiedzialnym organom wystarczające zasoby i personel, tak aby organy te skutecznie mogły dotrzymywać nałożonych na nie terminów. Za pomocą Instrumentu Wsparcia Technicznego ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240⁽¹⁴⁾ Komisja powinna wspierać państwa członkowskie – na ich wniosek – w opracowywaniu, rozwijaniu i wdrażaniu reform obejmujących zwiększenie zdolności administracyjnych związanych z krajowymi procedurami wydawania pozwoleń, takich jak pojedynczy punkt kontaktowy.
- (34) Oceny oddziaływania na środowisko i pozwolenia wymagane na mocy prawa Unii, w tym dotyczące wody, gleby, siedlisk i ptaków, są nieodłącznym elementem procedury wydawania pozwoleń na realizację projektów dotyczących surowców oraz niezbędnym zabezpieczeniem zapobiegającym negatywnemu oddziaływaniu na środowisko lub ograniczającym takie oddziaływanie. Aby zapewnić przewidywalność i odpowiedni czas trwania procedur wydawania pozwoleń na realizację projektów strategicznych, należy jednak wykorzystać wszelkie możliwości usprawnienia wymaganych ocen i pozwoleń, nie obniżając przy tym poziomu ochrony środowiska ani jakości przeprowadzanych ocen. W tym celu należy łączyć niezbędne oceny w ramach łącznej lub skoordynowanej procedury, aby zapobiec niepotrzebnemu powielaniu działań. Ponadto projektodawcy i odpowiedzialne organy powinny wyraźnie porozumieć się co do zakresu połączonej oceny zanim zostanie ona przeprowadzona, aby uniknąć konieczności podejmowania zbędnych działań następczych. Wreszcie projektodawcy powinni mieć możliwość kontaktowania się z jednym organem do celów tej łącznej lub skoordynowanej procedury.
- (35) Utrudnieniami w realizacji projektów dotyczących surowców krytycznych mogą być konflikty związane z użytkowaniem gruntów. Dobrze opracowane plany, w tym plany zagospodarowania przestrzennego i podziału na strefy, w których to planach uwzględniono możliwość realizacji projektów dotyczących surowców krytycznych i w odniesieniu do których oceniono potencjalne oddziaływanie na środowisko, mogą pomóc w zapewnieniu równowagi między dobrami i interesami publicznymi, zmniejszając jednocześnie ryzyko konfliktu i przyspieszając zrównoważoną realizację projektów dotyczących surowców krytycznych realizowanych w Unii. Podczas opracowywania tych planów odpowiedzialne organy krajowe, regionalne i lokalne powinny zatem rozważyć uwzględnienie przepisów odnoszących się do projektów dotyczących surowców krytycznych. Pozostaje to bez uszczerbku dla obowiązujących wymogów dotyczących oceny potencjalnego oddziaływania takich planów na środowisko oraz dla wymaganej jakości takich ocen.
- (36) Realizowane na terenie Unii projekty dotyczące surowców krytycznych często napotykają trudności z dostępem do finansowania. Rynki surowców krytycznych często charakteryzują się wysoką zmiennością cen, długim czasem realizacji, wysoką koncentracją i brakiem przejrzystości. Dodatkowo finansowanie tego sektora wymaga zaawansowanej wiedzy eksperckiej, którą instytucje finansowe często nie dysponują. Aby zaradzić tym trudnościom i przyczynić się do zapewnienia stabilnych i niezawodnych dostaw surowców strategicznych, państwa członkowskie i Komisja powinny udzielić pomocy w dostępie do finansowania i zapewnić wsparcie administracyjne.
- (37) Silny europejski łańcuch wartości jest niezbędny, by zapewnić bezpieczeństwo dostaw, a tym samym zagwarantować funkcjonowanie rynku wewnętrznego, tymczasem zwiększenie zdolności można by osiągnąć wyłącznie za pomocą odpowiednich środków finansowych, których część mogłaby pochodzić z istniejących funduszy unijnych. Projekty dotyczące surowców krytycznych, w tym projekty strategiczne, mogą kwalifikować się do wsparcia z takich funduszy, jeżeli spełnione są wymogi odpowiednich programów, na przykład związane z położeniem geograficznym, z oddziaływaniem na środowisko lub z ich wkładem w innowacje. Odpowiednie fundusze finansują programy z zakresu polityki spójności, takie jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058⁽¹⁵⁾, z którego dotacje na sprzyjanie spójności regionalnej mogą umożliwić MSP rozwijanie innowacyjnych projektów, na przykład związanych ze zmniejszeniem zużycia energii w przeróbce surowców. Również Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056⁽¹⁶⁾ mógłby być wykorzystywany do wspierania tego rodzaju projektów w zakresie, w jakim przyczyniają się one do zmniejszenia społecznych i gospodarczych kosztów transformacji ekologicznej. Aby wesprzeć projekty związane na przykład z recyklingiem lub odzyskiem surowców, można by też wykorzystać Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241⁽¹⁷⁾, a w szczególności jego rozdział RePowerEU, który koncentruje się na bezpieczeństwie energetycznym i dywersyfikacji dostaw energii. Fundusz innowacyjny ustanowiony na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego, (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

i Rady 2003/87/WE⁽¹⁸⁾, którego celem jest w szczególności wprowadzenie na rynek czystych i innowacyjnych technologii, mogłyby przyznawać dotacje na między innymi rozwój zdolności w zakresie recyklingu surowców na potrzeby technologii niskoemisyjnych. Ponadto sztandarowym programem Unii mającym na celu pobudzenie inwestycji, zwłaszcza w kontekście transformacji ekologicznej i cyfrowej, poprzez zapewnienie finansowania i udzielanie pomocy technicznej jest InvestEU ustanowiony na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523⁽¹⁹⁾. Dzięki mechanizmom łączonym InvestEU przyczynia się do przyciągania dodatkowego kapitału publicznego i prywatnego. Komisja będzie współpracować z partnerami wykonawczymi InvestEU, aby zwiększyć skalę wsparcia i inwestycji na rzecz odpowiednich projektów zgodnie ze wspólnymi celami określonymi w rozporządzeniu (UE) 2021/523 oraz w niniejszym rozporządzeniu. Dodatkowo za pośrednictwem stosownych funduszy, takich jak Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju Plus ustanowionych na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947⁽²⁰⁾, mogłyby być wspierane projekty realizowane w państwach trzecich przyczyniające się do dywersyfikacji dostaw w Unii.

- (38) Aby wyeliminować ograniczenia w inwestycjach publicznych i prywatnych, obecnie często rozdrobnionych, oraz aby ułatwić integrację i zwrot z inwestycji Komisja, państwa członkowskie i banki prorozwojowe powinny stworzyć i lepiej koordynować synergie między istniejącymi programami finansowania na poziomie unijnym i krajowym, a także zapewnić lepszą koordynację i współpracę z przemysłem i najważniejszymi zainteresowanymi stronami z sektora prywatnego. W tym celu należy stworzyć specjalną podgrupę Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, składającą się z ekspertów z państw członkowskich i Komisji oraz z odpowiednich publicznych instytucji finansowych. Podgrupa ta powinna omawiać indywidualne potrzeby finansowe w konkretnych projektach strategicznych oraz istniejące możliwości ich finansowania, by móc sugerować projektodawcom, jak najlepiej wykorzystać dostępne możliwości finansowania. Podczas dyskusji i wydawania zaleceń dotyczących finansowania projektów strategicznych realizowanych w państwach trzecich Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych powinna w szczególności uwzględnić strategię Global Gateway określoną we wspólnym komunikacie Komisji oraz wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 1 grudnia 2021 r. pt. „Strategia Global Gateway”.
- (39) Zasadnicze znaczenie mają inwestycje prywatne realizowane przez przedsiębiorstwa, inwestorów finansowych i odbiorców. Ponieważ jednak same inwestycje prywatne są niewystarczające, skuteczna realizacja projektów w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych może wymagać wsparcia publicznego, na przykład w formie gwarancji, pożyczek lub inwestycji kapitałowych i *quasi*-kapitałowych. Takim wsparciem publicznym może być pomoc państwa. Taka pomoc państwa powinna wywoływać efekt zachęty oraz być konieczna, odpowiednia i proporcjonalna. W istniejących wytycznych dotyczących pomocy państwa, które niedawno poddano gruntownemu przeglądowi zgodnie z celami dwojakiej transformacji, przewidziano szereg możliwości wsparcia inwestycji w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych na określonych warunkach.
- (40) Wsparcie publiczne wykorzystuje się do korygowania zidentyfikowanych niedoskonałości rynku lub nieoptymalnych sytuacji w zakresie inwestycji w proporcjonalny sposób, a działania nie powinny powielać lub wypierać finansowania prywatnego ani zakłócać konkurencji na rynku wewnętrznym. Działania te powinny tworzyć wyraźną wartość dodaną dla Unii.
- (41) Zmienność cen niektórych surowców strategicznych, którą zwiększają ograniczone sposoby zabezpieczenia tych cen na rynkach terminowych, stanowi przeszkodę zarówno dla projektodawców, którzy chcieliby zabezpieczyć finansowanie projektów dotyczących surowców strategicznych, jak i dla konsumentów downstream, którym zależy na stabilnych i przewidywalnych cenach kluczowych produktów. Aby zmniejszyć niepewność co do przyszłych cen surowców strategicznych i w ten sposób zmniejszyć ryzyko związane z dostawami w trosce o zagwarantowanie funkcjonowania rynku wewnętrznego, należy przewidzieć stworzenie systemu, który umożliwi zarówno zainteresowanym odbiorcom, jak i projektodawcom projektów strategicznych składanie ofert zakupu lub sprzedaży oraz kontaktowanie się ze sobą w razie ewentualnie odpowiadających sobie ofert.

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1).

- (42) Obecna wiedza na temat nagromadzeń surowców i kartowanie obszarów ich występowania w Unii pochodzą z okresu, gdy zapewnienia dostaw surowców krytycznych na potrzeby rozwoju technologii strategicznych nie traktowano priorytetowo. Brak aktualnych informacji geologicznych na temat surowców krytycznych w Unii mógłby utrudnić rozwój projektów wydobywczych, niwecząc tym samym wysiłki na rzecz zmniejszenia ryzyka związanego z dostawami i zagwarantowania funkcjonowania rynku wewnętrznego. W celu gromadzenia i aktualizowania informacji na temat obszarów nagromadzeń surowców krytycznych państwa członkowskie powinny, w stosownych przypadkach z uwzględnieniem warunków geologicznych, opracować programy krajowe dotyczące kartowania obszarów na potrzeby ogólnego poszukiwania surowców krytycznych i głównych kopalni, które są wydobywane razem. Powinny one obejmować takie działania jak kartowanie geologiczne, badania geochemiczne, badania z zakresu nauk o ziemi oraz ponowna analiza istniejących zbiorów naukowych danych geologicznych. Zwiększy to prawdopodobieństwo zlokalizowania nowych złóż, co z kolei powinno pobudzić inwestycje w poszukiwanie złóż. W programach poszukiwań należy również rozważyć wykorzystanie nowatorskich technik poszukiwawczych, które umożliwiają identyfikację przypadków nagromadzeń na większej głębokości niż za pomocą technik konwencjonalnych. Aby ułatwić rozwój projektów wydobywczych, państwa członkowskie powinny udostępniać publicznie niektóre podstawowe informacje zgromadzone dzięki odpowiedniemu krajowemu programowi poszukiwań, wykorzystując do tego w stosownych przypadkach infrastrukturę informacji przestrzennej utworzoną na mocy dyrektywy 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽²¹⁾, a bardziej szczegółowe informacje podawać na wniosek. Komisja powinna móc wydawać wytyczne służące ujednoliceniu formatu programów poszukiwań.
- (43) Dane satelitarne i usługi związane z obserwacją Ziemi mogą wesprzeć działania na rzecz zrównoważonych łańcuchów wartości surowców krytycznych poprzez zapewnienie nieustannego napływu informacji, które mogą być przydatne w kontekście takich działań, jak monitorowanie obszarów wydobywczych i zarządzanie nimi, ocena oddziaływania na środowisko i ocena skutków społeczno-ekonomicznych lub poszukiwanie kopalni. Obserwacja Ziemi może również dostarczyć danych na temat odległych i niedostępnych obszarów i w związku z tym państwa członkowskie powinny w jak największym zakresie wziąć ją pod uwagę podczas opracowywania i realizacji swoich krajowych programów poszukiwań.
- (44) Chociaż wzmocnienie unijnego łańcucha wartości surowców krytycznych jest niezbędne do zwiększenia bezpieczeństwa dostaw, łańcuchy dostaw surowców krytycznych w dalszym ciągu będą miały charakter globalny i będą narażone na czynniki zewnętrzne. Niedawne lub bieżące wydarzenia – od kryzysu związanego z COVID-19 po niczym niesporowowaną i nieuzasadnioną agresję wojskową Rosji wobec Ukrainy – uwydatniły podatność niektórych unijnych łańcuchów dostaw na zakłócenia. W celu zapewnienia, aby sektory przemysłu Unii i państw członkowskich były w stanie przewidzieć zakłócenia dostaw oraz mogły przygotować się na to, by przeciwstawić się ich konsekwencjom, należy opracować działania mające na celu wzmocnienie zdolności w zakresie monitorowania, koordynację zapasów strategicznych oraz poprawę przygotowania przedsiębiorstw.
- (45) Państwa członkowskie nie dysponują takimi samymi zdolnościami, jeśli chodzi o świadomość ryzyka i przewidywanie zagrożeń, i nie wszystkie państwa członkowskie opracowały specjalne struktury monitorowania łańcuchów dostaw surowców krytycznych, pozwalające informować przedsiębiorstwa o potencjalnym ryzyku zakłócenia dostaw. Ponadto, podczas gdy niektóre przedsiębiorstwa zainwestowały w monitorowanie swoich łańcuchów dostaw, inne nie mają takich możliwości. Dlatego, biorąc pod uwagę globalny wymiar łańcuchów dostaw surowców krytycznych oraz ich złożoność, Komisja powinna opracować specjalną tablicę monitorowania służącą do oceny ryzyka związanego z dostawami surowców krytycznych oraz zapewnić organom publicznym i podmiotom prywatnym dostęp do zgromadzonych informacji, by pomóc zwiększyć synergii między państwami członkowskimi. Aby zapewnić dostateczne przygotowanie unijnych łańcuchów wartości na potencjalne zakłócenia dostaw – takie jak zakłócenia spowodowane konfliktami geopolitycznymi – które mogłyby zakłócić konkurencję i spowodować fragmentację rynku wewnętrznego, Komisja powinna przeprowadzać testy warunków skrajnych oceniające odporność łańcuchów dostaw surowców strategicznych oraz ich narażenie na ryzyko związane z dostawami. Państwa członkowskie powinny wnieść wkład w te działania, przeprowadzając w miarę możliwości takie testy warunków skrajnych za pośrednictwem swoich krajowych organów właściwych do spraw dostaw i informowania działających w obszarze surowców krytycznych. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych powinna zapewnić koordynację testów warunków skrajnych prowadzonych przez Komisję i państwa członkowskie. Jeżeli żadne państwo członkowskie nie ma możliwości przeprowadzenia wymaganego testu warunków skrajnych w odniesieniu do danego surowca strategicznego, Komisja powinna sama przeprowadzić taki test. Komisja powinna również zasugerować potencjalne strategie, które organy publiczne i podmioty prywatne mogą przyjąć w celu ograniczenia ryzyka związanego z dostawami, takie jak stworzenie zapasów strategicznych lub dalsza dywersyfikacja dostaw. Na potrzeby gromadzenia informacji niezbędnych do monitorowania i do prowadzenia testów warunków skrajnych Komisja powinna skoordynować działania z odpowiednią stałą podgrupą Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, a państwa członkowskie powinny zidentyfikować i monitorować kluczowych podmiotów rynkowych.
- (46) Zapasy strategiczne są ważnym narzędziem umożliwiającym ograniczenie zakłóceń dostaw, w szczególności dostaw surowców krytycznych. Mimo że nadzwyczajny instrument jednolitego rynku zaproponowany przez Komisję umożliwiłby ewentualne stworzenie takich zapasów strategicznych w przypadku uruchomienia trybu podwyższonej czujności dotyczącej jednolitego rynku, państwa członkowskie i przedsiębiorstwa nie mają obowiązku zgromadzenia zapasów strategicznych, dopóki nie dojdzie do zakłócenia dostaw. Ponadto w Unii nie funkcjonuje

⁽²¹⁾ Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) (Dz.U. L 108 z 25.4.2007, s. 1).

żaden mechanizm koordynacji, który umożliwiałby opracowanie wspólnej oceny oraz analizę potencjalnego powielania działań i potencjalnych synergii. Dlatego, biorąc pod uwagę obecny brak odpowiednich informacji, państwa członkowskie powinny w pierwszej kolejności przekazać Komisji informacje o potencjalnych zapasach strategicznych i o tym, czy w ogóle je mają, niezależnie od tego, czy tymi zapasami zarządzają organy publiczne, czy podmioty gospodarcze działające w imieniu państw członkowskich. Takie informacje powinny objąć poziom dostępnych zapasów strategicznych poszczególnych surowców strategicznych w postaci zbiorczej, perspektywę dla poziomów zapasów strategicznych oraz zasady i procedury mające zastosowanie do tych zapasów strategicznych. Każdy wniosek o udzielenie informacji powinien być proporcjonalny, a także uwzględniać koszty i wysiłek potrzebny do udostępnienia danych oraz ich wpływ na bezpieczeństwo narodowe, i powinien określać odpowiednie terminy dostarczenia żądanych informacji. Państwa członkowskie powinny móc dołączyć informacje o zapasach strategicznych podmiotów gospodarczych do analizy, jednakże nie stanowi to przedmiotu wniosku o udzielanie informacji. Komisja powinna postępować z danymi w bezpieczny sposób i publikować informacje wyłącznie w formie zbiorczej. Następnie Komisja powinna, na podstawie uzyskanych informacji, opracować projekt wskaźnika referencyjnego określający, co należy uznać za bezpieczny poziom unijnych zapasów strategicznych, uwzględniając przy tym całkowite roczne zużycie danych surowców strategicznych w Unii. Opierając się na porównaniu między istniejącymi zapasami strategicznymi a ogólnymi poziomami zapasów strategicznych surowców strategicznych w całej Unii, Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych, działając w porozumieniu z Komisją, powinna być w stanie wydawać niewiążące opinie dla państw członkowskich dotyczące sposobu zwiększenia konwergencji i służące zachęcaniu ich do tworzenia własnych zapasów strategicznych. W tym kontekście Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych powinna uwzględnić potrzebę utrzymania zachęt do tworzenia zapasów strategicznych przez podmioty prywatne lub publiczne wykorzystujące surowce strategiczne.

- (47) By sprzyjać dalszej koordynacji, Komisja powinna zapewnić niezbędne konsultacje z państwami członkowskimi przed ich udziałem w międzynarodowych forach, na których mogą być omawiane takie zapasy strategiczne, w szczególności za pośrednictwem specjalnej stałej podgrupy Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych. Podobnie w celu zwiększenia komplementarności między niniejszym rozporządzeniem a innymi instrumentami horyzontalnymi lub tematycznymi Komisja powinna zapewnić, aby gromadzone i agregowane informacje były przekazywane mechanizmom podwyższonej czujności lub zarządzania kryzysowego, takim jak proponowana grupa doradcza nadzwyczajnego instrumentu jednolitego rynku, Europejska Rada ds. Półprzewodników ustanowiona na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781⁽²²⁾, zarząd HERA ustanowiony na mocy decyzji Komisji 2021/C 393 I/02⁽²³⁾ czy Rada ds. Kryzysów Zdrowotnych ustanowiona na mocy rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2372⁽²⁴⁾.
- (48) W celu zapewnienia, aby duże przedsiębiorstwa produkujące technologie strategiczne w Unii z wykorzystaniem surowców strategicznych były wystarczająco przygotowane na poradzenie sobie z zakłóceniami dostaw, powinny one przeprowadzać ocenę ryzyka w przypadku swoich łańcuchów dostaw. Pozwoli to na zapewnienie, aby uwzględniały one ryzyko związane z dostawami surowców strategicznych i aby w razie potrzeby opracowywały odpowiednie strategie ograniczania ryzyka, aby lepiej przygotować się na wypadek zakłócenia dostaw. Takie duże przedsiębiorstwa powinny w ramach tej oceny ryzyka zidentyfikować pochodzenie swoich surowców strategicznych, przeanalizować czynniki, które mogłyby zagrozić ich dostawom, oraz ocenić swoją podatność na zakłócenia dostaw. W razie wykrycia słabych punktów dane duże przedsiębiorstwa powinny podjąć wysiłki na rzecz zaradzenia im. Taka ocena ryzyka powinna opierać się na danych uzyskanych przez przedsiębiorstwa od ich dostawców oraz, jeżeli takie dane są niedostępne, powinna opierać się w miarę możliwości na danych publicznie dostępnych lub opublikowanych przez Komisję. Państwa członkowskie powinny móc wymagać, aby sprawozdania z tej oceny ryzyka były przekazywane zarządowi przedsiębiorstwa. Ze względu na potrzebę ochrony tajemnic handlowych i tajemnic przedsiębiorstwa oraz aby ograniczyć ujawnianie słabych punktów przedsiębiorstw, sprawozdanie to nie powinno być podawane do wiadomości publicznej. Bez zalecania konkretnych strategii ograniczania ryzyka środki te powinny sprawić, że przedsiębiorstwa będą poświęcać dodatkową uwagę kosztom potencjalnego ryzyka zakłóceń dostaw.
- (49) Na wielu rynkach surowców strategicznych nie panuje pełna przejrzystość i występuje na nich koncentracja po stronie podaży, co zwiększa siłę negocjacyjną sprzedawców i sprawia, że ceny dla nabywców są wyższe. Aby pomóc w obniżeniu cen dla przedsiębiorstw mających siedzibę w Unii, Komisja powinna ustanowić system umożliwiający zagregowanie popytu ze strony zainteresowanych nabywców. Aby uniknąć nieproporcjonalnego wpływu na konkurencję na rynku wewnętrznym, Komisja powinna w porozumieniu z Europejską Radą ds. Surowców Krytycznych ocenić wpływ systemu na rynek w odniesieniu do każdego dodanego do systemu surowca strategicznego. Opracowując taki system, Komisja powinna uwzględnić doświadczenie zdobyte w podobnych

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1781 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie ustanowienia ram dotyczących środków na rzecz wzmocnienia europejskiego ekosystemu półprzewodników oraz zmiany rozporządzenia (UE) 2021/694 (akt w sprawie czipów) (Dz.U. L 229 z 18.9.2023, s. 1).

⁽²³⁾ Decyzja Komisji 2021/C 393 I/02 z dnia 16 września 2021 r. ustanawiająca Urząd ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia (Dz.U. C 393 I z 29.9.2021, s. 3).

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2372 z dnia 24 października 2022 r. w sprawie ram środków służących zapewnieniu zaopatrzenia w medyczne środki przeciwdziałania istotne podczas kryzysu w przypadku stanu zagrożenia zdrowia publicznego na poziomie Unii (Dz.U. L 314 z 6.12.2022, s. 64).

przedsięwzięciach, szczególnie w związku ze wspólnymi zakupami gazu ustanowionymi na podstawie rozporządzenia Rady (UE) 2022/2576 ⁽²⁵⁾. Wszystkie środki wchodzące w zakres tego mechanizmu powinny być zgodne z unijnym prawem konkurencji.

- (50) Przepisy dotyczące monitorowania i zapasów strategicznych zwarte w niniejszym rozporządzeniu nie wymagają harmonizacji krajowych przepisów ustawowych i wykonawczych i nie zastępują obowiązujących mechanizmów. Monitorowanie i zachęty dotyczące gotowości na wypadek zagrożeń powinny być zgodne z prawem Unii. Akty ustawodawcze Unii, takie jak stanowiący przedmiot wniosku nadzwyczajny instrument jednolitego rynku, mający na celu przewidywanie i ograniczanie skutków kryzysów dla funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz odpowiadanie na taki kryzys lub rozporządzenie (UE) 2022/2372, mogą mieć zastosowanie do surowców strategicznych i krytycznych w razie wystąpienia kryzysu lub zagrożenia, jeżeli surowce te będą objęte zakresem takich aktów ustawodawczych. Komplementarność i spójność między niniejszym rozporządzeniem a instrumentami kryzysowymi Unii Komisja powinna zapewnić dzięki wymianie informacji między odpowiednimi organami doradczymi i zarządzającymi ustanowionymi na mocy tych aktów ustawodawczych.
- (51) Surowce najbardziej krytyczne to metale, które co do zasady można poddawać recyklingowi nieskończoną liczbę razy, choć niekiedy ze szkodą dla jakości. W kontekście transformacji ekologicznej stwarza to możliwość przejścia na realny model gospodarki o obiegu zamkniętym i jednocześnie zwiększenia dostępności surowców krytycznych, co przyczyni się do zapewnienia bezpieczeństwa dostaw. Po początkowym etapie szybkiego wzrostu popytu na surowce krytyczne na potrzeby nowych technologii, gdy pierwotne wydobycie i przeróbka będą wciąż dominującym źródłem, recykling powinien coraz bardziej przyczyniać się do ograniczenia potrzeby pierwotnego wydobycia i związanego z nim wpływu. Należy tego dokonać przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu zdolności do recyklingu w Unii za pośrednictwem silnego rynku wtórnych surowców krytycznych. Obecnie współczynniki recyklingu większości surowców krytycznych są jednak niskie, a strumienie odpadów, takie jak baterie, sprzęt elektryczny i elektroniczny oraz pojazdy, są wysyłane do recyklingu do państw trzecich. Systemy i technologie recyklingu często nie są dostosowane do specyfiki tych surowców. Innowacje odgrywają ważną rolę w zmniejszaniu zapotrzebowania na surowce krytyczne, ograniczaniu ryzyka niedoboru dostaw oraz w rozwoju technologii recyklingu w kierunku właściwego i bezpiecznego pozyskiwania surowców krytycznych z odpadów. Konieczne jest zatem szybkie podjęcie działań wymierzonych w poszczególne czynniki hamujące potencjał obiegu zamkniętego.
- (52) Państwa członkowskie zachowują istotne kompetencje w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, np. w obszarze systemów zbierania i przetwarzania odpadów. Z kompetencji tych powinno się korzystać tak, aby zwiększyć współczynniki zbierania i recyklingu w strumieniach odpadów o wysokim potencjale odzysku surowców krytycznych, łącznie ze zużytym sprzętem elektronicznym, wykorzystując na przykład zachęty finansowe, takie jak zniżki, korzyści pieniężne lub systemy zwrotu kaucji, bez naruszania integralności rynku wewnętrznego. Aby powszechniej wykorzystywać wtórne surowce krytyczne, takie zachęty mogłyby również obejmować zróżnicowane opłaty z tytułu odpowiedzialności producenta, pod warunkiem że takie opłaty istnieją w prawie krajowym, z korzyścią dla produktów o większym odsetku wtórnych surowców krytycznych odzyskanych z odpadów poddanych recyklingowi zgodnie z normami środowiskowymi ustanowionymi w prawie Unii. Takie wtórne surowce krytyczne odzyskiwane z odpadów powinny również pochodzić z odzysku dokonywanego zgodnie z normami państwa trzeciego zapewniającymi ochronę równoważną z normami unijnymi. Organy państwa członkowskiego powinny również przyczyniać się do zmian jako nabywcy surowców krytycznych i zawierających je produktów, a krajowe programy w zakresie badań naukowych i innowacji powinny zapewniać istotne zasoby służące poprawie stanu wiedzy i technologii dotyczących obiegu zamkniętego surowców krytycznych, jak również efektywności wykorzystywania materiałów. Ponadto państwa członkowskie powinny wspierać odzysk surowców krytycznych z odpadów wydobywczych, zwiększając dostęp do informacji i niwelując bariery prawne, gospodarcze i techniczne. Jednym z możliwych rozwiązań, któremu powinny się przyjrzeć państwa członkowskie, są mechanizmy podziału ryzyka między podmioty a państwo członkowskie, służące wspieraniu odzysku z zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych powinna również ułatwiać wymianę najlepszych praktyk w zakresie opracowywania i realizacji programów krajowych między państwami członkowskimi.
- (53) W wielu regionach w Unii znajdują się dawne miejsca wydobycia surowców ze znacznymi ilościami odpadów wydobywczych w zamkniętych obiektach; znaczenie gospodarcze tych miejsc zaczęło wzrastać dopiero w ostatnim czasie, dlatego nie analizowano ich potencjału w zakresie surowców krytycznych. Odzysk surowców krytycznych z obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych może zwiększyć zdolności Unii, stać się wartością gospodarczą i stworzyć miejsca pracy w historycznych regionach wydobywczych, które często są dotknięte deindustrializacją i zubożeniem. Główną barierą dla większego wykorzystywania potencjału uzyskiwania surowców krytycznych z odpadów wydobywczych jest to, że nie poświęca się uwagi zawartości surowców krytycznych, szczególnie w zamkniętych obiektach unieszkodliwiania odpadów, i brakuje informacji na ten temat.

⁽²⁵⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2022/2576 z dnia 19 grudnia 2022 r. w sprawie zwiększenia solidarności dzięki lepszej koordynacji zakupów gazu, wiarygodnym poziomom odniesienia cen i transgranicznej wymianie gazu (Dz.U. L 335 z 29.12.2022, s. 1).

- (54) Odzysk surowców krytycznych z obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych powinien być częścią przywracania wartości odpowiednim obiektom unieszkodliwiania odpadów wydobywczych. W dyrektywie 2006/21/WE określono wymogi dotyczące wysokiego poziomu ochrony środowiska i zdrowia ludzkiego w odniesieniu do gospodarowania odpadami w przemyśle wydobywczym. Należy utrzymać te wymogi na wysokim poziomie, ale również wprowadzić dodatkowe środki służące maksymalizacji odzysku surowców krytycznych z odpadów wydobywczych.
- (55) Podmioty prowadzące obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, zarówno istniejących, jak i nowych, powinny przeprowadzić wstępną ocenę ekonomiczną odzysku surowców krytycznych z odpadów wydobywczych znajdujących się już w obiekcie i z takich wciąż wytwarzanych odpadów. Zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami ustanowioną w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE⁽²⁶⁾ należy nadać pierwszeństwo zapobieganiu wytwarzaniu odpadów zawierających surowce krytyczne, wydobywając surowce krytyczne z wydobytej objętości, zanim stanie się ona odpadem. Przy opracowywaniu przedmiotowej oceny podmioty powinny gromadzić niezbędne informacje, w tym dotyczące koncentracji i ilości surowców krytycznych w odpadach wydobywczych, i ocenić szereg wariantów dotyczących procesów, operacji lub ustaleń biznesowych, które mogłyby umożliwić opłacalny odzysk surowców krytycznych. Jest to obowiązek dodatkowy względem obowiązków określonych w dyrektywie 2006/21/WE i w przepisach prawa krajowego transponujących tę dyrektywę, i ma on bezpośrednie zastosowanie. Wykonując ten obowiązek, podmioty i właściwe organy powinny dążyć do zminimalizowania obciążenia administracyjnego i jak największej integracji procedur.
- (56) Aby zaradzić obecnemu brakowi informacji o potencjale zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych pod kątem surowców krytycznych, państwa członkowskie powinny utworzyć bazę danych zawierającą wszystkie informacje niezbędne do wspierania odzysku, szczególnie dotyczące ilości i koncentracji surowców krytycznych w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, przy zachowaniu zgodności z unijnymi regułami konkurencji. Informacje te powinny być dostępne publicznie oraz mieć cyfrową i przyjazną dla użytkownika formę umożliwiającą dostęp do bardziej szczegółowych informacji technicznych. By ułatwić przyjazny dla użytkownika dostęp do informacji, państwa członkowskie powinny na przykład zapewnić punkt kontaktowy umożliwiający bardziej szczegółową wymianę informacji z potencjalnymi podmiotami opracowującymi projekty odzysku surowców krytycznych. Baza danych powinna być zaprojektowana w taki sposób, aby umożliwić potencjalnym projektodawcom łatwą identyfikację obiektów o wysokim potencjale opłacalnego odzysku. Aby skoncentrować ograniczone zasoby, państwa członkowskie powinny przyjąć stopniowe podejście do gromadzenia informacji i podejmować bardziej wymagające kroki w zakresie gromadzenia informacji wyłącznie w przypadku najbardziej obiecujących obiektów. Działania dotyczące gromadzenia informacji powinny mieć na celu dostarczenie dokładnych i reprezentatywnych informacji o obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych i uzyskanie jak najdokładniejszej wiedzy o potencjale odzysku surowców krytycznych.
- (57) Magnesy trwałe są wbudowywane w wiele produktów, z których najistotniejsze i najszybciej rozwijające się zastosowania to turbiny wiatrowe i pojazdy elektryczne, występują one jednak również w innych produktach zawierających ich znaczne, warte odzyskania ilości, takich jak urządzenia do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego, roboty przemysłowe, lekkie środki transportu, agregaty chłodnicze, pompy ciepła, silniki elektryczne, elektryczne pompy przemysłowe, pralki automatyczne, suszarki bębnowe, kuchenki mikrofalowe, odkurzacze i zmywarki do naczyń. Silniki elektryczne powinny być również uwzględniane, gdy są częścią innego rodzaju produktów. Większość magnesów trwałych, szczególnie najbardziej wydajnych, zawiera surowce krytyczne takie jak neodym, prazeodym, dysproz i terb, bor, samar, nikiel lub kobalt. Ich recykling jest możliwy, jednak obecnie w Unii dokonuje się go na małą skalę lub w tylko w projektach badawczych. Magnesy trwałe powinny zatem zostać potraktowane jako produkt priorytetowy dla poprawy obiegu zamkniętego, dzięki czemu udzieli się wsparcia rynkowi wtórnemu magnesów trwałych i zapewni bezpieczeństwo dostaw surowców krytycznych.
- (58) Warunkiem wstępnym skutecznego recyklingu magnesów trwałych jest udostępnienie podmiotom zajmującym się recyklingiem niezbędnych informacji dotyczących ilości, rodzaju i składu chemicznego magnesów trwałych w produkcie, ich rozmieszczenia oraz zastosowanych powłok, klejów i dodatków, jak również informacji o bezpiecznym sposobie wymontowania z produktu magnesów trwałych. Ponadto, aby recykling magnesów trwałych był biznesowo uzasadniony, magnesy trwałe wbudowane w produkty wprowadzane do obrotu w Unii powinny z czasem zawierać coraz większą ilość surowców z recyklingu. Zapewniając na pierwszym etapie przejrzystość co do zawartości materiałów z recyklingu, po przeprowadzeniu specjalnej oceny odpowiedniego poziomu i prawdopodobnego wpływu należy następnie ustalić minimalną zawartość materiałów z recyklingu.
- (59) Surowce krytyczne sprzedawane na rynku unijnym są często certyfikowane pod kątem zrównoważonego charakteru ich produkcji i łańcucha dostaw. Certyfikację można uzyskać w licznych publicznych i prywatnych systemach certyfikacji, które różnią się zakresem i stopniem restrykcyjności, co może potencjalnie wywoływać dezorientację co do charakteru i prawdziwości twierdzeń o względnie zrównoważonym charakterze surowców krytycznych

⁽²⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz.U. L 312 z 22.11.2008, s. 3).

wprowadzanych do obrotu w Unii na podstawie takiej certyfikacji. Komisja powinna być uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych uznających systemy certyfikacji, które powinny być uznawane za wiarygodne, zapewniając w ten sposób odpowiednim organom i uczestnikom rynku wspólne podstawy do oceny zrównoważonego charakteru surowców krytycznych. Należy uznawać wyłącznie te systemy certyfikacji, które zawierają przepisy dotyczące niezależnej weryfikacji i monitorowania zgodności przez stronę trzecią. W odniesieniu do ochrony środowiska, systemy certyfikacji powinny obejmować ryzyko dotyczące powietrza, wody, gleby, różnorodności biologicznej i gospodarowania odpadami. Wymogi dotyczące wszystkich aspektów zrównoważoności powinny zapewniać wysoki poziom ochrony socjalnej i ochrony środowiska oraz być spójne z prawem Unii lub z instrumentami międzynarodowymi wymienionymi w załączniku. W celu zapewnienia, aby procedury były skuteczne, projektodawcy ubiegający się o uznanie ich projektów za projekty strategiczne powinni móc powoływać się, jako na stosowny dowód, na udział w uznanym systemie certyfikacji, by wykazać, że ich projekt jest realizowany w sposób zrównoważony, a co za tym idzie przyczynia się do bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych. Korzystając z tej możliwości, uznane systemy certyfikacji powinny obejmować wszystkie aspekty zrównoważoności. Uznając takie systemy certyfikacji, Komisja powinna opierać się na doświadczeniu zdobytym przy ocenie systemów certyfikacji w kontekście innych aktów ustawodawczych Unii, a w szczególności przy ocenie podobnych systemów w kontekście rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821⁽²⁷⁾ i (UE) 2023/1542⁽²⁸⁾.

- (60) Produkcja surowców krytycznych na różnych etapach łańcucha wartości oddziałuje na środowisko, w tym na klimat, wodę, glebę, faunę lub florę. Aby ograniczyć wyrządzane szkody i zachęcić do produkcji bardziej zrównoważonych surowców krytycznych, Komisja powinna być uprawniona do opracowania systemu obliczania śladu środowiskowego surowców krytycznych, obejmującego proces weryfikacji, w celu zapewnienia publicznego ujawniania informacji o śladzie środowiskowym surowców krytycznych wprowadzanych do obrotu w Unii oraz ułatwienia obiegu zamkniętego surowców krytycznych. System ten powinien opierać się na wiarygodnych naukowo metodach oceny i na odpowiednich normach międzynarodowych dotyczących oceny cyklu życia. Wymóg polegający na deklarowaniu śladu środowiskowego surowca krytycznego powinien mieć zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy na podstawie specjalnej oceny stwierdzono, że przyczyniłby się do realizacji unijnych celów klimatycznych i środowiskowych poprzez ułatwienie nabywania surowców krytycznych o niższym śladzie środowiskowym i nie wpłynąłby nieproporcjonalnie na przepływy handlowe ani na koszty ekonomiczne. Po przyjęciu stosownych zasad obliczania Komisja powinna opracować klasy efektywności surowców krytycznych, umożliwiając w ten sposób potencjalnym nabywcom łatwe porównanie względnego śladu środowiskowego dostępnych surowców krytycznych i sterując rynkiem w kierunku bardziej zrównoważonych surowców. Sprzedawcy surowców krytycznych powinni zapewnić klientom dostęp do deklaracji dotyczącej śladu środowiskowego. Przejrzystość względnego śladu surowców krytycznych wprowadzanych do obrotu w Unii mogłaby również umożliwić realizację innych polityk na poziomie unijnym i krajowym, takich jak zachęty lub kryteria zielonych zamówień publicznych, wspierając produkcję surowców krytycznych o mniejszym oddziaływaniu na środowisko.
- (61) Metody oznaczania śladu środowiskowego określone w zaleceniu Komisji (UE) 2021/2279⁽²⁹⁾ stanowią istotną podstawę opracowywania odpowiednich zasad obliczania. Opierają się one na wiarygodnych naukowo metodach oceny, które uwzględniają zmiany na poziomie międzynarodowym i obejmują oddziaływanie na środowisko, w tym zmianę klimatu, oraz oddziaływanie związane z wodą, powietrzem, glebą, zasobami, użytkowaniem gruntów i toksycznością.
- (62) Zgodność produktów lub surowców krytycznych z wymogami służącymi poprawie obiegu zamkniętego magnezów trwałych oraz z wymogami deklarowania śladu środowiskowego surowców krytycznych powinna być oceniana przez odpowiedzialnego producenta, zanim te produkty i surowce zostaną wprowadzone do obrotu, a właściwe organy krajowe powinny skutecznie egzekwować te wymogi. Przepisy o zgodności i nadzorze rynku ustanowione na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020⁽³⁰⁾ i dyrektywy 2009/125/WE opracowano tak, aby sprostać temu wyzwaniu, powinny mieć zatem również zastosowanie do tych wymogów. Komisja powinna zatem być uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia w celu zapewnienia, aby przepisy te były – w stosownych przypadkach – stosowane w kontekście

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/821 z dnia 17 maja 2017 r. ustanawiające obowiązki w zakresie należytej staranności w łańcuchu dostaw unijnych importerów cyny, tantalu i wolframu, ich rud oraz złota pochodzących z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka (Dz.U. L 130 z 19.5.2017, s. 1).

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1542 z dnia 12 lipca 2023 r. w sprawie baterii i zużytych baterii, zmieniające dyrektywę 2008/98/WE i rozporządzenie (UE) 2019/1020 oraz uchylające dyrektywę 2006/66/WE (Dz.U. L 191 z 28.7.2023, s. 1).

⁽²⁹⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2021/2279 z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie stosowania metod oznaczania śladu środowiskowego do pomiaru efektywności środowiskowej w cyklu życia produktów i organizacji oraz informowania o niej (Dz.U. L 471 z 30.12.2021, s. 1).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1020 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie nadzoru rynku i zgodności produktów oraz zmieniające dyrektywę 2004/42/WE oraz rozporządzenia (WE) nr 765/2008 i (UE) nr 305/2011 (Dz.U. L 169 z 25.6.2019, s. 1).

niniejszego rozporządzenia. Aby dodatkowo zapewnić optymalne wykorzystanie obowiązujących ram regulacyjnych, zgodność produktów podlegających homologacji typu zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/858⁽³¹⁾ lub rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 168/2013⁽³²⁾ powinna być egzekwowana poprzez obowiązujący system homologacji typu.

- (63) Zgodnie z art. 10 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012⁽³³⁾ Komisja powinna zwrócić się do co najmniej jednej europejskiej organizacji normalizacyjnej o przygotowanie norm europejskich służących wspieraniu celów niniejszego rozporządzenia.
- (64) By wdrożyć plan działania w sprawie surowców krytycznych z 2020 r., Unia zawarła z państwami trzecimi partnerstwa strategiczne obejmujące surowce. Należy kontynuować takie starania w celu dywersyfikacji dostaw. Aby opracować i zapewnić spójne ramy na potrzeby zawierania przyszłych partnerstw strategicznych, państwa członkowskie i Komisja powinny, jako część swojej interakcji w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych, omawiać m.in. następujące kwestie: to, czy istniejące partnerstwa osiągają zamierzone cele, określanie priorytetowych państw trzecich na potrzeby nowych partnerstw, zakres takich partnerstw oraz ich spójność i potencjalna synergia z dwustronną współpracą państw członkowskich z odpowiednimi państwami trzecimi. Powinno to się odbywać bez uszczerbku dla prerogatywy Rady zgodnie z traktatami. Unia powinna dążyć do zawierania obustronnie korzystnych partnerstw z gospodarkami rynków wschodzących i z gospodarkami rozwijającymi się, z zachowaniem zgodności ze swoją strategią Global Gateway, które to partnerstwa przyczyniałyby się do dywersyfikacji jej łańcucha dostaw surowców, jak również zwiększałyby wartość dodaną produkcji w tych państwach.
- (65) Projekty strategiczne realizowane w państwach trzecich, w szczególności w braku partnerstwa strategicznego, mogą być szczególnie ryzykowne dla inwestorów i często w dużym stopniu uzależnione od wsparcia politycznego w państwie trzecim. Problemowi temu można częściowo zaradzić dzięki większemu uwspólnieniu ryzyka w gronie zainteresowanych przedsiębiorstw działających w strategicznym interesie Unii. Dlatego należy również udzielać wsparcia, aby umożliwić przedsiębiorstwom, w tym gdy działają jako konsorcja, bez uszczerbku dla stosowania art. 101 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), dostęp do rynków w państwach trzecich, które nie są objęte partnerstwem strategicznym ani umową o wolnym handlu. Wsparcie takie mogłoby obejmować zapewnienie sieci wsparcia, aby pomóc w nawiązywaniu kontaktów w danym państwie trzecim oraz w gromadzeniu informacji na temat uwarunkowań lokalnych i regionalnych.
- (66) Brak postępów w realizacji celów i wskaźników referencyjnych dotyczących zdolności i dywersyfikacji określonych w niniejszym rozporządzeniu, mógłby wskazywać na to, że należy przyjąć dodatkowe środki. Komisja powinna zatem monitorować postępy w realizacji tych celów i wskaźników referencyjnych.
- (67) Aby obciążenia administracyjne państw członkowskich utrzymać na jak najniższym poziomie, należy usprawnić poszczególne obowiązki sprawozdawcze, a Komisja powinna opracować wzór umożliwiający państwom członkowskim wypełnianie obowiązków sprawozdawczych dotyczących projektów, poszukiwania, monitorowania lub zapasów strategicznych w ramach regularnie publikowanego jednolitego dokumentu, który może mieć status dokumentu poufnego lub zastrzeżonego.
- (68) By zapewnić opartą na zaufaniu i konstruktywną współpracę właściwych organów na poziomie unijnym i krajowym, wszystkie strony zaangażowane w stosowanie niniejszego rozporządzenia powinny przestrzegać zasady poufności informacji i danych uzyskanych w ramach wykonywania zadań. Komisja oraz właściwe organy krajowe, ich urzędnicy, pracownicy i inne osoby pracujące pod nadzorem tych organów, a także urzędnicy i pracownicy innych organów państw członkowskich nie powinni ujawniać informacji uzyskanych lub wymienionych przez nich na podstawie niniejszego rozporządzenia, jeżeli takie informacje objęte są obowiązkiem zachowania tajemnicy zawodowej. Powinno to mieć również zastosowanie do Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych. Postępowanie z danymi gromadzonymi na podstawie niniejszego rozporządzenia i ich przechowywanie powinno odbywać się w bezpiecznym środowisku.

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/858 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz układów, komponentów i oddzielnych zespołów technicznych przeznaczonych do tych pojazdów, zmieniające rozporządzenie (WE) nr 715/2007 i (WE) nr 595/2009 oraz uchylające dyrektywę 2007/46/WE (Dz. U. L 151 z 14.6.2018, s. 1).

⁽³²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 168/2013 z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie homologacji i nadzoru rynku pojazdów dwu- lub trzykołowych oraz czterokołowców (Dz. U. L 60 z 2.3.2013, s. 52).

⁽³³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1025/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie normalizacji europejskiej, zmieniające dyrektywy Rady 89/686/EWG i 93/15/EWG oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 94/9/WE, 94/25/WE, 95/16/WE, 97/23/WE, 98/34/WE, 2004/22/WE, 2007/23/WE, 2009/23/WE i 2009/105/WE oraz uchylające decyzję Rady 87/95/EWG i decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1673/2006/WE (Dz. U. L 316 z 14.11.2012, s. 12).

- (69) Należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do aktualizowania wykazów surowców strategicznych i krytycznych, określania unijnych wskaźników referencyjnych dotyczących zdolności Unii w zakresie recyklingu na podstawie surowców strategicznych dostępnych w odpadach, dostosowania elementów i dowodów, które należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryteriów projektu strategicznego, określania minimalnych udziałów neodymu, dysprozu, prazeodymu, terbu, boru, samaru, niklu i kobaltu odzyskanych z odpadów pokonsumenckich, które muszą być obecne w magnezie trwałym wbudowanym w niektóre produkty, określenia zasad obliczania i weryfikacji śladu środowiskowego różnych surowców krytycznych oraz określania klas efektywności pod względem śladu środowiskowego w przypadku surowców krytycznych. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym konsultacje na poziomie ekspertów, oraz by konsultacje te były prowadzone zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽³⁴⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup ekspertów Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (70) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do: a) stworzenia wzorów do wykorzystania przy składaniu wniosków o uznanie projektów za projekty strategiczne, sprawozdań z postępów związanych z projektami strategicznymi, krajowych programów poszukiwań oraz w ramach sprawozdawczości państw członkowskich dotyczącej poszukiwań, monitorowania, zapasów strategicznych i obiegu zamkniętego; b) określenia, które produkty, komponenty i strumienie odpadów należy uznać za mające znaczny potencjał odzysku surowców krytycznych; c) ustalenia kryteriów i ich zastosowania do uznawania systemów związanych ze zrównoważonym charakterem surowców krytycznych. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽³⁵⁾.
- (71) By zapewnić wypełnianie obowiązków ustanowionych w niniejszym rozporządzeniu, państwa członkowskie powinny ustanowić sankcje nakładane na przedsiębiorstwa, które nie wypełniają swoich obowiązków, w tym dotyczących gotowości na wypadek zagrożeń, sprawozdawczości w sprawie projektów i informacji na temat zdolności do recyklingu. Konieczne jest zatem, aby państwa członkowskie ustanowiły w prawie krajowym skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające sankcje za nieprzestrzeganie przepisów niniejszego rozporządzenia. Konieczne jest również, by państwa członkowskie zapewniły projektodawcom dostęp do procedur odwoławczych na drodze administracyjnej lub sądowej, w zależności od przypadku, zgodnie z prawem krajowym.
- (72) Komisja powinna przeprowadzić ocenę niniejszego rozporządzenia. Zgodnie z pkt 22 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa ocena ta powinna opierać się na pięciu kryteriach: skuteczności, efektywności, odpowiedniości, spójności i unijnej wartości dodanej, oraz powinna służyć za podstawę oceny skutków ewentualnych dalszych działań. Komisja powinna przedłożyć Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu sprawozdanie z wykonania niniejszego rozporządzenia i z postępów w osiąganiu jego celów, obejmujące wskaźniki referencyjne dotyczące zdolności i dywersyfikacji. Sprawozdanie to powinno również zawierać ocenę odpowiedniości ustanowienia maksymalnych wartości progowych związanych ze śladem środowiskowym, opartą na wdrażaniu środków służących przejrzystości śladu środowiskowego surowców krytycznych. Komisja powinna również ocenić potrzebę opracowania dla poszczególnych surowców strategicznych wskaźników referencyjnych mających za punkt odniesienia lata 2040 i 2050, potrzebę spójności między niniejszym rozporządzeniem a unijnym prawem ochrony środowiska, w szczególności w odniesieniu do priorytetowego statusu projektów strategicznych, wpływ wspólnego systemu zakupów ustanowionego na podstawie niniejszego rozporządzenia na konkurencję na rynku wewnętrznym oraz stosowność ustanowienia dalszych środków w celu zwiększenia zbierania, sortowania i przetwarzania odpadów, a w szczególności złomu.
- (73) Jeżeli którykolwiek ze środków przewidzianych w niniejszym rozporządzeniu stanowi pomoc państwa, przepisy dotyczące tych środków pozostają bez uszczerbku dla stosowania art. 107 i 108 TFUE.
- (74) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, a mianowicie poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez ustanowienie ram służących zapewnieniu Unii dostępu do bezpiecznych, odpornych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych, w tym dzięki sprzyjaniu zrównoważoności, efektywności i obiegowi zamkniętemu w całym łańcuchu wartości, nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na ich skalę i skutki możliwe jest ich osiągnięcie wyłącznie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów,

⁽³⁴⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

ROZDZIAŁ 1

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot i cele

1. Ogólnym celem niniejszego rozporządzenia jest poprawa funkcjonowania rynku wewnętrznego poprzez ustanowienie ram służących zapewnieniu Unii dostępu do bezpiecznych, odpornych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych, w tym dzięki sprzyjaniu zrównoważoności, efektywności i obiegowi zamkniętemu w całym łańcuchu wartości.
2. Aby osiągnąć ogólny cel, o którym mowa w ust. 1, niniejsze rozporządzenie ustanawia środki mające na celu:
 - a) zmniejszenie ryzyka zakłóceń dostaw surowców krytycznych, które mogłyby zakłócić konkurencję i spowodować fragmentację rynku wewnętrznego, w szczególności poprzez zidentyfikowanie projektów strategicznych, które przyczynią się do zmniejszenia zależności i do dywersyfikacji przywozu, oraz wspieranie takich projektów, a także poprzez podejmowanie wysiłków na rzecz sprzyjania postępowi technologicznemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami w celu złagodzenia spodziewanego wzrostu zużycia surowców krytycznych w Unii;
 - b) poprawę zdolności Unii w zakresie monitorowania i ograniczania ryzyka związanego z dostawami surowców krytycznych;
 - c) zapewnienie swobodnego przepływu surowców krytycznych i produktów zawierających surowce krytyczne, wprowadzanych do obrotu w Unii, przy jednoczesnym zapewnieniu wysokiego poziomu ochrony środowiska i zrównoważoności, między innymi w drodze poprawy ich obiegu zamkniętego.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „surowiec” oznacza substancję w stanie poddanym lub niepoddanym przeróbce wykorzystywaną jako materiał wsadowy na potrzeby produkcji produktów pośrednich lub końcowych, z wyłączeniem substancji wykorzystywanych głównie jako żywność, pasza lub paliwa do silników spalinowych;
- 2) „łańcuch wartości surowców” oznacza wszystkie działania i procesy mające miejsce przy poszukiwaniu, wydobyciu, przeróbce i recyklingu surowców;
- 3) „poszukiwanie” oznacza wszystkie działania mające na celu zidentyfikowanie i ustalenie właściwości nagromadzeń kopalin;
- 4) „wydobycie” oznacza wydobycie rud, kopalin i produktów roślinnych z ich oryginalnych źródeł jako produktów głównych lub ubocznych, w tym z nagromadzeń kopalin znajdujących się pod ziemią, z nagromadzeń kopalin znajdujących się pod wodą i w wodzie oraz z solanki i z drzew;
- 5) „zdolność wydobywcza Unii” oznacza łączną maksymalną roczną wielkość produkcji pochodzącej z działalności wydobywczej rud, kopalin, produktów roślinnych i koncentratów zawierających surowce strategiczne, w tym z działalności dotyczącej przeróbki zlokalizowanej zazwyczaj w miejscu wydobycia znajdującym się w Unii lub w pobliżu takiego miejsca;
- 6) „nagromadzenie kopalin” oznacza każdą pojedynczą kopalinę lub połączenie kopalin występujące w dużej ilości lub w złożu o potencjalnym znaczeniu gospodarczym;
- 7) „zasoby” oznaczają wszystkie nagromadzenia kopalin, których wydobycie jest opłacalne w danym kontekście rynkowym;
- 8) „przeróbka” oznacza wszystkie procesy fizyczne, chemiczne i biologiczne biorące udział w przekształceniu surowca z rud, kopalin, produktów roślinnych lub odpadów w czyste metale, stopy lub inne postaci podatne do wykorzystania z ekonomicznego punktu widzenia, w tym wzbogacanie, rozdzielanie, wytapianie i rafinację, z wyłączeniem obróbki metali i dalszego przekształcania w towary pośrednie i końcowe;
- 9) „zdolność Unii w zakresie przeróbki” oznacza łączną maksymalną roczną wielkość produkcji pochodzącej z działalności dotyczącej przeróbki surowców strategicznych, z wyłączeniem działalności zlokalizowanej zazwyczaj w miejscu wydobycia znajdującym się w Unii lub w pobliżu takiego miejsca;

- 10) „recykling” oznacza recykling zdefiniowany w art. 3 pkt 17 dyrektywy 2008/98/WE;
- 11) „zdolność Unii w zakresie recyklingu” oznacza łączną maksymalną roczną wielkość produkcji pochodzącej z działalności w zakresie recyklingu surowców strategicznych po ponownym przetworzeniu, w tym po sortowaniu i wstępnym przetwarzaniu odpadów i ich przetworzeniu w surowce wtórne, mającej miejsce w Unii;
- 12) „roczne zużycie surowców strategicznych” oznacza łączną ilość surowców strategicznych zużywanych przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w Unii, w postaci poddanej przeróbce, z wyłączeniem surowców strategicznych wbudowanych w produkty pośrednie lub końcowe wprowadzane do obrotu w Unii;
- 13) „ryzyko związane z dostawami” oznacza ryzyko związane z dostawami obliczone zgodnie z załącznikiem II sekcja 2;
- 14) „projekt dotyczący surowców krytycznych” oznacza planowany obiekt lub planowaną znaczną rozbudowę lub zmianę przeznaczenia istniejącego obiektu, w którym prowadzona jest działalność wydobywcza, działalność dotycząca przeróbki lub działalność w zakresie recyklingu surowców krytycznych;
- 15) „odbiorca” oznacza przedsiębiorstwo, które zawarło umowę odbioru z projektodawcą;
- 16) „umowa odbioru” oznacza umowę między przedsiębiorstwem a projektodawcą zawierającą zobowiązanie ze strony przedsiębiorstwa do zamawiania pewnej ilości surowców produkowanych w ramach konkretnego projektu dotyczącego surowców przez określony czas albo zobowiązanie ze strony projektodawcy do umożliwienia przedsiębiorstwu takiego zamawiania;
- 17) „projektodawca” oznacza przedsiębiorstwo lub konsorcjum przedsiębiorstw opracowujące projekt dotyczący surowców;
- 18) „procedura wydawania pozwoleń” oznacza procedurę obejmującą wszystkie odpowiednie pozwolenia na zbudowanie i działanie projektu dotyczącego surowców krytycznych, w tym pozwolenia na: budowę, stosowanie substancji chemicznych, podłączenie do sieci oraz oceny oddziaływania na środowisko i pozwolenia środowiskowe, jeżeli są wymagane, a także obejmującą wszystkie wnioski i procedury od potwierdzenia, że wniosek jest kompletny, po powiadomienie o kompleksowej decyzji w sprawie wyniku procedury przez dany pojedynczy punkt kontaktowy;
- 19) „kompleksowa decyzja” oznacza decyzję lub zestaw decyzji wydanych przez organy państwa członkowskiego, określającą lub określających, czy projektodawca jest uprawniony do realizacji projektu dotyczącego surowców krytycznych, bez uszczerbku dla jakiegokolwiek decyzji wydanej w ramach procedury odwoławczej;
- 20) „program krajowy” oznacza program krajowy lub zestaw programów obejmujący całe terytorium, przygotowany i przyjęty przez odpowiednie organy krajowe lub regionalne;
- 21) „poszukiwania ogólne” oznaczają poszukiwania na poziomie krajowym lub regionalnym z wyłączeniem poszukiwań ukierunkowanych;
- 22) „poszukiwania ukierunkowane” oznaczają szczegółowe badanie poszczególnych przypadków nagromadzeń kopaliny;
- 23) „mapa perspektywiczna” oznacza mapę wskazującą obszary, na których mogą występować nagromadzenia kopaliny dla danego surowca;
- 24) „zakłócenie dostaw” oznacza nieprzewidywany znaczny spadek dostępności surowca lub znaczny wzrost ceny surowca wykraczający poza normalną zmienność cen rynkowych;
- 25) „łańcuch dostaw surowców” oznacza wszystkie działania i procesy w łańcuchu wartości surowców do momentu wykorzystania surowca jako materiału wsadowego przy produkcji produktów pośrednich lub końcowych;
- 26) „strategie ograniczania ryzyka” oznaczają politykę opracowaną przez podmiot gospodarczy służącą ograniczeniu prawdopodobieństwa wystąpienia zakłócenia dostaw w jego łańcuchu dostaw surowców lub ograniczeniu szkód dla jego działalności gospodarczej spowodowanych takim zakłóceniem dostaw;
- 27) „kluczowe podmioty rynkowe” oznaczają przedsiębiorstwa w łańcuchu dostaw surowców krytycznych w Unii oraz przedsiębiorstwa downstream zużywające surowce krytyczne, których niezawodne funkcjonowanie ma zasadnicze znaczenie dla dostaw surowców krytycznych;
- 28) „zapasy strategiczne” oznaczają pewną ilość danego surowca w dowolnej postaci, przechowywaną przez podmiot publiczny lub prywatny w celu jej uwolnienia w przypadku zakłócenia dostaw;
- 29) „duże przedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo, które w ostatnim roku obrotowym, za który sporządzono roczne sprawozdanie finansowe, zatrudniało średnio ponad 500 pracowników, a jego przychody netto ze sprzedaży w skali światowej przekraczały 150 mln EUR;

- 30) „technologie strategiczne” oznaczają kluczowe technologie szczególnie istotne dla transformacji ekologicznej i cyfrowej, jak również dla zastosowań obronnych, lotniczych i kosmicznych;
- 31) „zarząd” oznacza organ administracyjny lub nadzorczy odpowiedzialny za nadzór nad kierownictwem wykonawczym przedsiębiorstwa lub, jeżeli taki organ nie istnieje, osobę lub osoby wykonujące równoważne funkcje;
- 32) „odpady” oznaczają odpady zdefiniowane w art. 3 pkt 1 dyrektywy 2008/98/WE;
- 33) „zbieranie” oznacza zbieranie zdefiniowane w art. 3 pkt 10 dyrektywy 2008/98/WE;
- 34) „przetwarzanie” oznacza przetwarzanie zdefiniowane w art. 3 pkt 14 dyrektywy 2008/98/WE;
- 35) „odzysk” oznacza odzysk zdefiniowany w art. 3 pkt 15 dyrektywy 2008/98/WE;
- 36) „ponowne użycie” oznacza ponowne użycie zdefiniowane w art. 3 pkt 13 dyrektywy 2008/98/WE;
- 37) „odpady wydobywcze” oznaczają odpady wydobywcze w rozumieniu art. 2 ust. 1 dyrektywy 2006/21/WE;
- 38) „obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych” oznacza obiekt unieszkodliwiania odpadów zdefiniowany w art. 3 pkt 15 dyrektywy 2006/21/WE;
- 39) „wstępna ocena ekonomiczna” oznacza przeprowadzaną na wczesnym etapie ocenę koncepcyjną potencjalnej opłacalności ekonomicznej projektu pod kątem odzysku surowców krytycznych z odpadów wydobywczych;
- 40) „urządzenie do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego” oznacza nieinwazyjny wyrób medyczny wykorzystujący pole magnetyczne do uzyskania obrazów anatomicznych lub inne urządzenie wykorzystujące pole magnetyczne do uzyskania obrazu wnętrza obiektów;
- 41) „wiatrowa prądnica mocy” oznacza część turbiny wiatrowej znajdującej się na lądzie lub na morzu, która to część przekształca energię mechaniczną wirnika w energię elektryczną;
- 42) „robot przemysłowy” oznacza automatycznie sterowaną, programowalną, wielozadaniową maszynę manipulacyjną, programowalną w co najmniej trzech osiach, która może być stacjonarna albo mobilna, do zastosowań w automatyce przemysłowej;
- 43) „pojazd silnikowy” oznacza pojazd posiadający homologację typu, należący do kategorii M lub N określonych w art. 4 ust. 1 lit. a) i b) rozporządzenia (UE) 2018/858;
- 44) „lekki środek transportu” oznacza lekki pojazd kołowy, który może być napędzany samym silnikiem elektrycznym lub połączeniem silnika i siły ludzkich mięśni, obejmujący hulajnogi elektryczne, rowery elektryczne i pojazdy posiadające homologację typu należące do kategorii L określonej w art. 4 rozporządzenia (UE) nr 168/2013;
- 45) „agregat chłodniczy” oznacza element systemu chłodzenia, który wykorzystując elektryczny parowy obieg sprężarkowy, wytwarza różnicę temperatury umożliwiającą odprowadzenie ciepła z chłodzonych pomieszczeń lub procesów;
- 46) „pompa ciepła” oznacza element systemu ogrzewania, który wykorzystując elektryczny parowy obieg sprężarkowy, wytwarza różnicę temperatury umożliwiającą dostarczenie ciepła do ogrzewanych pomieszczeń lub procesów;
- 47) „silnik elektryczny” oznacza urządzenie, które przekształca elektryczną moc wejściową w mechaniczną moc wyjściową w postaci rotacji, przy czym prędkość obrotowa i moment obrotowy zależą od takich czynników, jak częstotliwość napięcia zasilania i liczba biegunów silnika, o mocy znamionowej równej lub wyższej od 0,12 kW;
- 48) „pralka automatyczna” oznacza pralkę, która samodzielnie przeprowadza cały cykl prania wsadu bez konieczności interwencji użytkownika w jakimkolwiek momencie trwania programu;
- 49) „suszarka bębnowa” oznacza urządzenie, w którym wyroby włókiennicze są suszone w obracającym się bębnie, przez który przepływa podgrzane powietrze;
- 50) „kuchenka mikrofalowa” oznacza urządzenie przeznaczone do podgrzewania żywności przy pomocy energii elektromagnetycznej;
- 51) „odkurzacz” oznacza urządzenie usuwające zanieczyszczenia z oczyszczanych powierzchni przepływem powietrza wytworzonym przez podciśnienie we wnętrzu urządzenia;
- 52) „zmywarka do naczyń” oznacza maszynę, która myje i płucze zastawy stołowe;

- 53) „magnes trwały” oznacza magnes, który zachowuje właściwości magnetyczne po wymontowaniu go z zewnętrznego pola magnetycznego;
- 54) „nośnik danych” oznacza liniowy symbol kodu kreskowego, symbol dwuwymiarowy lub inny nośnik danych służący do automatycznej identyfikacji, który może być odczytywany przez urządzenie;
- 55) „unikatowy identyfikator produktu” oznacza unikatowy ciąg znaków służący do identyfikacji produktów;
- 56) „powłoka magnesu” oznacza warstwę materiału stosowaną zasadniczo do ochrony magnesów przed korozją;
- 57) „wymontowanie” oznacza obróbkę ręczną, mechaniczną, chemiczną, cieplną lub metalurgiczną skutkującą tym, że poddawane jej komponenty lub materiały mogą zostać zidentyfikowane jako odrębny strumień wyjściowy lub część strumienia wyjściowego;
- 58) „podmiot zajmujący się recyklingiem” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która prowadzi recykling w dopuszczonym zakładzie;
- 59) „udostępnienie na rynku” oznacza dostawę produktu na rynek Unii w celu jego dystrybucji, zużycia lub stosowania w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie;
- 60) „rodzaj surowca krytycznego” oznacza wprowadzony do obrotu surowiec krytyczny, który odróżnia się pod względem etapu przeróbki, składu chemicznego, pochodzenia geograficznego lub zastosowanych metod produkcji;
- 61) „wprowadzenie do obrotu” oznacza udostępnienie produktu na rynku Unii po raz pierwszy;
- 62) „ocena zgodności” oznacza procedurę w celu wykazania, czy zostały spełnione wymagania określone w art. 28, 29 lub 31;
- 63) „partnerstwo strategiczne” oznacza podjęte przez Unię i państwo trzecie lub kraj lub terytorium zamorskie zobowiązanie do zacieśnienia współpracy związanej z łańcuchem wartości surowców, zawarte w niewiążącym instrumencie określającym działania będące we wspólnym interesie stron, które ułatwia Unii i danemu państwu trzeciemu lub krajowi lub terytorium zamorskiemu uzyskanie korzystnych rezultatów;
- 64) „zarządzanie z udziałem wielu zainteresowanych stron” oznacza formalną, merytoryczną i istotną rolę różnego rodzaju zainteresowanych stron, w tym co najmniej społeczeństwa obywatelskiego, w podejmowaniu decyzji dotyczących systemu certyfikacji, udokumentowaną mandatem, zakresem zadań lub innymi dowodami, które potwierdzają lub umożliwiają zaangażowanie wielu zainteresowanych stron w ten system certyfikacji.

ROZDZIAŁ 2

SUROWCE STRATEGICZNE I KRYTYCZNE

Artykuł 3

Wykaz surowców strategicznych

1. Za surowce strategiczne uznaje się surowce, w tym występujące w postaci niepoddanej przeróbce, uzyskane na każdym etapie przeróbki oraz będące produktem ubocznym innych procesów wydobywania, przeróbki lub recyklingu, wymienione w wykazie zamieszczonym w załączniku I sekcja 1.

2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38, służących zmianie załącznika I sekcja 1 w celu aktualizacji wykazu surowców strategicznych.

Zaktualizowany wykaz surowców strategicznych zawiera te surowce spośród surowców podlegających ocenie, które uzyskały najwyższy wynik pod względem znaczenia strategicznego, przewidywanego wzrostu popytu i trudności w zwiększeniu produkcji. Znaczenie strategiczne, przewidywany popyt i trudność w zwiększeniu produkcji określa się zgodnie z załącznikiem I sekcja 2.

3. Komisja dokona przeglądu i w razie potrzeby aktualizacji wykazu surowców strategicznych do dnia 24 maja 2027 r., a następnie co trzy lata.

Na wniosek Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych ustanowionej w art. 35 i na podstawie monitorowania i testów warunków skrajnych przeprowadzonych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem Komisja, niezależnie od stałych przeglądów, dokonuje przeglądu i w stosownych przypadkach aktualizacji wykazu surowców strategicznych w dowolnym momencie.

W ramach pierwszej aktualizacji wykazu surowców strategicznych zgodnie z akapitem pierwszym Komisja ocenia w szczególności, czy na podstawie oceny przeprowadzonej zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu i załącznikiem I sekcja 2 w wykazie surowców strategicznych powinien pozostać grafit syntetyczny.

Artykuł 4

Wykaz surowców krytycznych

1. Za surowce krytyczne uznaje się surowce, w tym występujące w postaci niepoddanej przeróbce, uzyskane na każdym etapie przeróbki oraz będące produktem ubocznym innych procesów wydobywania, przeróbki lub recyklingu, wymienione w wykazie zamieszczonym w załączniku II sekcja 1.
2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38, służących zmianie załącznika II sekcja 1 w celu aktualizacji wykazu surowców krytycznych.

Zaktualizowany wykaz surowców krytycznych zawiera surowce strategiczne wymienione w wykazie zamieszczonym w załączniku I sekcja 1, jak również wszelkie inne surowce, które osiągają lub przekraczają próg 1 w przypadku ryzyka związanego z dostawami i próg 2,8 w przypadku znaczenia gospodarczego. Znaczenie gospodarcze i ryzyko związane z dostawami oblicza się zgodnie z załącznikiem II sekcja 2.

3. Komisja dokona przeglądu i w razie potrzeby aktualizacji wykazu surowców krytycznych zgodnie z ust. 2 do dnia 24 maja 2027 r., a następnie co najmniej co trzy lata.

ROZDZIAŁ 3

WZMOCNIENIE UNIJNEGO ŁAŃCUCHA WARTOŚCI SUROWCÓW

SEKCJA 1

Wskaźniki referencyjne

Artykuł 5

Wskaźniki referencyjne

1. Komisja i państwa członkowskie wzmacniają poszczególne etapy łańcucha wartości surowców strategicznych za pomocą środków przewidzianych w niniejszym rozdziale w celu:
 - a) zapewnienia, aby do 2030 r. znacznie wzrosły zdolności Unii w zakresie każdego z surowców strategicznych, tak aby ogólna zdolność Unii była zbliżona do następujących wskaźników referencyjnych lub je osiągnęła:
 - (i) zdolność wydobywcza Unii pozwalająca na wydobycie rud, kopalin lub koncentratów potrzebnych do produkcji co najmniej 10 % jej rocznego zużycia surowców strategicznych, w zakresie możliwym w świetle unijnych zasobów;
 - (ii) zdolność Unii w zakresie przeróbki, w tym w odniesieniu do wszystkich pośrednich etapów przeróbki, pozwalająca na pokrycie co najmniej 40 % jej rocznego zużycia surowców strategicznych;
 - (iii) zdolność Unii w zakresie recyklingu, w tym w odniesieniu do wszystkich pośrednich etapów recyklingu, pozwalająca na pokrycie co najmniej 25 % jej rocznego zużycia surowców strategicznych, a jednocześnie pozwalająca na recykling znacznie rosnących ilości każdego z surowców strategicznych z odpadów;
 - b) dywersyfikacji przywozu surowców strategicznych do Unii mającej na celu zapewnienia, aby do 2030 r. jej roczne zużycie każdego z surowców strategicznych na każdym stosownym etapie przeróbki mogło opierać się na przywozie z kilku państw trzecich lub z krajów lub terytoriów zamorskich (KTZ) oraz aby żadne państwo trzecie nie zapewniało więcej niż 65 % rocznego unijnego zużycia takich surowców strategicznych.
2. Komisja i państwa członkowskie podejmują wysiłki na rzecz sprzyjania postępowi technologicznemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami, aby sprowadzić spodziewany wzrost zużycia surowców krytycznych w Unii poniżej prognozy referencyjnej, o której mowa w art. 44 ust. 1, za pomocą odpowiednich środków określonych w niniejszej sekcji i w rozdziale V sekcja 1.
3. Do dnia 1 stycznia 2027 r. Komisja przyjmie akt delegowany zgodnie z art. 38 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez określenie unijnych wskaźników referencyjnych dotyczących zdolności Unii w zakresie recyklingu wyrażonej jako odsetek surowców strategicznych dostępnych w odpowiednich strumieniach odpadów.

Akty delegowane przyjęte zgodnie z akapitem pierwszym wyszczególniają strumienie odpadów i surowce strategiczne w tych strumieniach, w odniesieniu do których dostępne są dostateczne informacje o odpowiednich ilościach odpadów i o zawartości w nich surowców strategicznych w oparciu o wymogi w zakresie sprawozdawczości zawarte w rozporządzeniu (UE) 2023/1542, dyrektywie 2000/53/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁽³⁶⁾, dyrektywie 2008/98/WE i dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE⁽³⁷⁾, aby umożliwić oszacowanie zdolności Unii w zakresie recyklingu jako odsetek surowców strategicznych zawartych w odpowiednich strumieniach odpadów.

W aktach delegowanych przyjętych zgodnie z akapitem pierwszym określa się także wskaźnik referencyjny dotyczący zdolności Unii w zakresie recyklingu oparty na zdolności w zakresie recyklingu dla każdego surowca strategicznego zawartego w odpowiednich strumieniach odpadów zidentyfikowanych na podstawie akapitu drugiego.

Komisja określa wskaźnik referencyjny dotyczący zdolności w zakresie recyklingu, o którym mowa w akapicie trzecim, w oparciu o następujące elementy:

- a) obecna zdolność Unii w zakresie recyklingu wyrażona jako odsetek surowców strategicznych dostępnych w odpowiednich strumieniach odpadów;
- b) zakres, w jakim surowce strategiczne mogą być odzyskiwane z tych strumieni odpadów, z uwzględnieniem wykonalności technologicznej i opłacalności;
- c) cele określone w innym akcie prawnym Unii dotyczącym odzyskiwania surowców strategicznych z odpadów.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38 w celu zmiany niniejszego rozporządzenia poprzez aktualizację aktów delegowanych przyjętych zgodnie z akapitem pierwszym niniejszego ustępu, jeżeli w wyniku oceny, o której mowa w art. 48 ust. 2, staną się dostępne informacje o odpowiednich ilościach odpadów i o zawartości surowców strategicznych w kolejnych strumieniach odpadów.

SEKCJA 2

Projekty strategiczne

Artykuł 6

Kryteria uznawania projektów za projekty strategiczne

1. Po złożeniu wniosku przez projektodawcę i zgodnie z procedurą określoną w art. 7 Komisja uznaje za strategiczne projekty dotyczące surowców spełniające następujące kryteria:

- a) projekt istotnie przyczynia się do bezpieczeństwa unijnych dostaw surowców strategicznych;
- b) projekt jest lub stanie się technicznie wykonalny w rozsądnym terminie, a spodziewaną wielkość produkcji w projekcie można oszacować z wystarczającym stopniem pewności;
- c) projekt będzie realizowany w sposób zrównoważony, w szczególności w odniesieniu do monitorowania, zapobiegania oddziaływaniu na środowisko i jego minimalizowania, zapobiegania negatywnym skutkom społecznym oraz ich minimalizowanie przez stosowanie odpowiedzialnych społecznie praktyk, w tym poszanowanie praw człowieka, praw ludności rdzennej i praw pracowniczych, w szczególności w przypadku przymusowego przesiedlenia, potencjału tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy oraz merytorycznego udziału społeczności lokalnych i istotnych partnerów społecznych, a także stosowania przejrzystych praktyk działalności gospodarczej obejmujących odpowiednią politykę zgodności służącą przeciwdziałaniu negatywnym wpływom na prawidłowe funkcjonowanie administracji publicznej, w tym korupcji i łapownictwu, i minimalizowanie ryzyka ich wystąpienia;
- d) w odniesieniu do projektów realizowanych w Unii – utworzenie lub funkcjonowanie projektu lub produkcja z niego przyniesie transgraniczne korzyści wykraczające poza dane państwo członkowskie, w tym dla sektorów downstream;
- e) w odniesieniu do projektów realizowanych w państwach trzecich będących rynkami wschodzącymi lub gospodarkami rozwijającymi się – projekt przyniesie wzajemne korzyści Unii i danemu państwu trzeciemu, generując wartość dodaną w tym państwie trzecim.

2. Komisja ocenia spełnienie kryteriów uznawania określonych w ust. 1 niniejszego artykułu na podstawie elementów i dowodów określonych w załączniku III.

⁽³⁶⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz.U. L 269 z 21.10.2000, s. 34).

⁽³⁷⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE) (Dz.U. L 197 z 24.7.2012, s. 38).

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38, służących zmianie załącznika III w celu dostosowania elementów i dowodów, które należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryteriów uznawania określonych w ust. 1 niniejszego artykułu, do postępu technicznego i naukowego lub w celu uwzględnienia zmian w instrumentach międzynarodowych wymienionych w załączniku III pkt 5 lub przyjęcia nowych instrumentów międzynarodowych istotnych dla spełnienia kryterium, o którym mowa w ust. 1 lit. c) niniejszego artykułu.

3. Uznanie projektu za projekt strategiczny zgodnie z niniejszym artykułem nie wpływa na wymogi mające zastosowanie do odpowiedniego projektu lub projektodawcy na podstawie prawa Unii, prawa krajowego lub prawa międzynarodowego.

Artykuł 7

Wniosek i uznanie

1. Wnioski o uznanie projektu dotyczącego surowców krytycznych za projekt strategiczny przedkłada Komisji projektodawca. Wniosek taki zawiera:

- a) odpowiednie dowody na spełnienie kryteriów ustanowionych w art. 6 ust. 1;
- b) klasyfikację projektu zgodnie z ramową klasyfikacją zasobów ONZ, popartą odpowiednimi dowodami;
- c) harmonogram realizacji projektu, w tym przegląd wymaganych pozwoleń i status odpowiedniej procedury ich wydawania;
- d) plan obejmujący środki służące ułatwianiu uzyskania akceptacji społecznej, w tym w stosownych przypadkach środki mające ułatwić merytoryczny i aktywny udział społeczności, na które projekt ma wpływ, utworzenie okresowych kanałów komunikacji z lokalnymi społecznościami, organizacjami, w tym partnerami społecznymi, i odpowiednimi organami, oraz realizację kampanii uświadamiających i informacyjnych, a także potencjalne mechanizmy ograniczające ryzyko i mechanizmy rekompensat;
- e) informacje o kontroli nad przedsiębiorstwami uczestniczącymi w projekcie, zdefiniowanej w art. 3 ust. 2 i 3 rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004⁽³⁸⁾, a jeżeli w projekcie bierze udział więcej przedsiębiorstw – informacje o względnym udziale każdego z nich w projekcie;
- f) biznesplan z oceną rentowności projektu;
- g) oszacowanie potencjału projektu w zakresie tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy i zapotrzebowania na wykwalifikowaną siłę roboczą w projekcie, a także plan wspierania podnoszenia i zmiany kwalifikacji oraz promowania inkluzywnej reprezentacji pracowników;
- h) w przypadku projektów realizowanych w państwach trzecich lub w KTZ, obejmujących wydobywanie – plan poprawy stanu środowiska po zakończeniu eksploatacji w miejscach, na które wpłynął projekt, służący przywróceniu poprzedniego stanu środowiska, z uwzględnieniem wykonalności technicznej i ekonomicznej;
- i) w przypadku projektów związanych wyłącznie z przeróbką lub recyklingiem, zlokalizowanych na obszarach chronionych zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG lub dyrektywą 2009/147/WE – opis odpowiednich pod względem technicznym lokalizacji alternatywnych za odpowiednie do lokalizacji projektu;
- j) w przypadku projektów mogących wpływać na ludność rdzenną – plan zawierający środki służące merytorycznym konsultacjom z ludnością rdzenną, na którą projekt ma wpływ, dotyczący zapobiegania niekorzystnemu wpływowi na prawa ludności rdzennej i minimalizowaniu go oraz, w stosownych przypadkach, sprawiedliwej rekompensaty dla tej ludności, a także środki służące uwzględnianiu wyników tych konsultacji.

Plan ten można odpowiednio dostosować, jeżeli prawo krajowe państwa, którego terytorium dotyczy projekt, zawiera przepisy dotyczące konsultacji, o których mowa w lit. j) akapitu pierwszego, i pod warunkiem że takie konsultacje obejmują wszystkie kwestie wymienione w tej literze.

2. Do dnia 24 listopada 2024 r. Komisja przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający jednolity wzór do stosowania przez projektodawców przy składaniu wniosków, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. W jednolitym wzorze można wskazać sposób podania informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 39 ust. 2.

Zakres dokumentacji wymaganej do wypełnienia jednolitego wzoru, o którym mowa w akapicie pierwszym, musi być rozsądny.

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw) (Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1).

3. Komisja ocenia wnioski, o których mowa w ust. 1, w procedurze otwartego zaproszenia z regularnie wyznaczanymi datami granicznymi.

Pierwszą taką datę graniczną wyznacza się na nie później niż 24 sierpnia 2024 r. Komisja wyznacza co najmniej 4 daty graniczne w roku.

4. W terminie 30 dni od mającej zastosowanie daty granicznej Komisja informuje wnioskodawców, czy uznaje informacje zawarte we wniosku za kompletne. Jeżeli wniosek jest niekompletny, Komisja może zażądać od wnioskodawcy przedłożenia bez zbędnej zwłoki dodatkowych informacji, wskazując, jakich dodatkowych informacji wymaga.

5. Komisja informuje Europejską Radę ds. Surowców Krytycznych o wszystkich wnioskach, które uznano za kompletne zgodnie z ust. 4.

6. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych zbiera się regularnie zgodnie z art. 36 ust. 5, by na podstawie uczciwej i przejrzystej procedury przedyskutować i wydać opinię dotyczącą spełnienia przez zaproponowane projekty kryteriów ustanowionych w art. 6 ust. 1.

Przed posiedzeniami, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego artykułu, Komisja przedstawia Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych swoją ocenę spełnienia przez zaproponowane projekty kryteriów ustanowionych w art. 6 ust. 1.

7. Komisja przekazuje pełny wniosek państwu członkowskiemu, państwu trzeciemu lub KTZ, którego terytorium dotyczy zaproponowany projekt.

8. W przypadku sprzeciwu państwa członkowskiego, którego terytorium dotyczy zaproponowany projekt, projektu tego nie uznaje się za projekt strategiczny. Dane państwo członkowskie przedstawia uzasadnienie swojego sprzeciwu podczas dyskusji, o których mowa w ust. 6.

W przypadku projektów strategicznych realizowanych w państwach trzecich lub w KTZ Komisja udostępnia otrzymany wniosek państwu trzeciemu lub KTZ, którego terytorium dotyczy zaproponowany projekt. Komisja nie zatwierdza wniosku przed otrzymaniem jednoznacznej zgody tego państwa trzeciego.

9. Uwzględniając opinię Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, o której mowa w ust. 6, Komisja przyjmuje decyzję w sprawie uznania danego projektu za projekt strategiczny w terminie 90 dni od uznania wniosku za kompletny zgodnie z ust. 4 i powiadamia o niej wnioskodawcę.

Decyzja Komisji musi być uzasadniona. Komisja przekazuje swoją decyzję Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych i państwu członkowskiemu lub państwu trzeciemu, którego terytorium dotyczy projekt.

10. W wyjątkowych przypadkach, gdy wymaga tego charakter, złożoność lub rozmiary wniosku lub gdy przed określoną datą graniczną otrzymano zbyt dużo wniosków, aby rozpatrzyć je w terminie, o którym mowa w ust. 9, Komisja może, rozpatrując każdy przypadek indywidualnie i nie później niż 20 dni przed upływem terminu, o którym mowa w ust. 9, przedłużyć ten termin o maksymalnie 90 dni. W takim przypadku Komisja informuje na piśmie projektodawcę o uzasadnieniu tego przedłużenia i o terminie, w którym decyzja ma być przyjęta.

11. Jeżeli Komisja stwierdzi, że projekt strategiczny nie spełnia już kryteriów ustanowionych w art. 6 ust. 1, lub jeżeli projekt ten uznano za projekt strategiczny na podstawie wniosku zawierającego informacje nieprawidłowe w stopniu, który wpływa na spełnienie kryteriów ustanowionych w art. 6 ust. 1, Komisja może po uwzględnieniu opinii Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych cofnąć decyzję o uznaniu projektu za projekt strategiczny.

Przed przyjęciem decyzji o cofnięciu uznania Komisja przedstawia projektodawcy uzasadnienie swojej decyzji, dając mu możliwość przedstawienia swojego stanowiska; Komisja bierze pod uwagę stanowisko promotora.

12. Projekty, których nie uznaje się już za projekty strategiczne, tracą wszystkie związane z tym statusem prawa wynikające z niniejszego rozporządzenia.

13. Projekty strategiczne, które nie spełniają już kryteriów ustanowionych w art. 6 ust. 1 wyłącznie ze względu na aktualizację załącznika I, mogą zachować status projektu strategicznego przez trzy lata od dnia takiej aktualizacji.

Artykuł 8

Obowiązki sprawozdawcze i informacyjne dotyczące projektów strategicznych

1. Projektodawca co dwa lata od dnia uznania projektu za projekt strategiczny przedkłada Komisji sprawozdanie zawierające co najmniej informacje o:

a) postępach w realizacji projektu strategicznego, w szczególności w zakresie procedury wydawania pozwoleń;

- b) w stosownych przypadkach – powodach opóźnień względem harmonogramu, o którym mowa w art. 7 ust. 1 lit. c), i planie zaradzenia tym opóźnieniom;
- c) postępowaniach w finansowaniu projektu strategicznego, w tym o publicznym wsparciu finansowym.

Komisja przedkłada Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych kopię sprawozdania, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, aby ułatwić dyskusje, o których mowa w art. 36 ust. 7 lit. c).

2. Komisja może, jeżeli jest to konieczne, zażądać od projektodawców dodatkowych informacji istotnych dla realizacji projektu strategicznego, by stwierdzić, czy kryteria ustanowione w art. 6 ust. 1 pozostają spełnione.

3. Projektodawca powiadamia Komisję o:

- a) zmianach w projekcie strategicznym mających wpływ na spełnianie kryteriów ustanowionych w art. 6 ust. 1;
- b) zmianach w sprawowanej nieustannie kontroli nad przedsiębiorstwami uczestniczącymi w projekcie strategicznym w porównaniu z informacjami, o których mowa w art. 7 ust. 1 lit. e).

4. Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające jednolity wzór do stosowania przez projektodawców w celu podawania wszystkich informacji wymaganych przy składaniu sprawozdań, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. W jednolitym wzorze można wskazać sposób podania informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 39 ust. 2.

Zakres dokumentacji wymaganej do wypełnienia jednolitego wzoru, o którym mowa w akapicie pierwszym, o którym mowa w akapicie pierwszym, musi być rozsądny.

5. Projektodawca tworzy i regularnie aktualizuje stronę internetową przedsiębiorstwa lub specjalną stronę internetową projektu zawierającą informacje o projekcie strategicznym istotne dla miejscowej ludności i aby uzyskać akceptację społeczną dla projektu, w tym co najmniej informacje o oddziaływaniu na środowisko, skutkach społecznych oraz korzyściach wynikających z projektu strategicznego. Odpowiednia część strony internetowej przedsiębiorstwa lub specjalnej strony internetowej projektu musi być nieodpłatnie dostępna dla ogółu społeczeństwa i nie może wymagać podania danych osobowych (zwana dalej „ogólnodostępną stroną internetową”). Musi być ona dostępna w języku lub językach łatwo zrozumiałych dla miejscowej ludności.

SEKCJA 3

Procedura wydawania pozwoleń

Artykuł 9

Pojedynczy punkt kontaktowy

1. Do dnia 24 lutego 2025 r. państwa członkowskie ustanowią lub wyznaczą co najmniej jeden organ jako pojedynczy punkt kontaktowy. Jeżeli państwo członkowskie ustanawia lub wyznacza więcej niż jeden pojedynczy punkt kontaktowy, zapewnia ono istnienie tylko jednego pojedynczego punktu kontaktowego na danym poziomie administracyjnym i na danym etapie łańcucha wartości surowców krytycznych.

2. Jeżeli państwo członkowskie ustanawia lub wyznacza więcej niż jeden pojedynczy punkt kontaktowy zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu, zapewnia ono prostą, dostępną stronę internetową, na której wymienione są wyraźnie wszystkie pojedyncze punkty kontaktowe wraz z adresami i środkami komunikacji elektronicznej, sklasyfikowane według odpowiedniego poziomu administracji oraz etapu łańcucha wartości surowców krytycznych. Ta strona internetowa może też zawierać treści udostępnione zgodnie z art. 18.

3. Pojedyncze punkty kontaktowe ustanowione lub wyznaczone zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu (zwane dalej „pojedynczymi punktami kontaktowymi”) są odpowiedzialne za ułatwianie i koordynowanie procedury wydawania pozwoleń w przypadku projektów dotyczących surowców krytycznych oraz za udzielanie informacji na temat elementów, o których mowa w art. 18, w tym informacji o tym, kiedy wniosek uznaje się za kompletny zgodnie z art. 11 ust. 6. Pojedyncze punkty kontaktowe koordynują i ułatwiają przedkładanie wszelkich stosownych dokumentów i informacji.

4. Dany pojedynczy punkt kontaktowy jest jedynym punktem kontaktowym dla projektodawcy i pomaga mu zrozumieć wszelkie kwestie administracyjne istotne dla procedury wydawania pozwoleń.

5. Projektodawcy projektów dotyczących surowców krytycznych mogą kontaktować się z odpowiednią jednostką administracyjną, w ramach pojedynczego punktu kontaktowego, odpowiedzialną za zadania określone w niniejszym artykule. Jeżeli odpowiednia jednostka administracyjna ulegnie zmianie, nadal wypełnia ona swoje obowiązki określone w niniejszym ustępie do czasu powiadomienia projektodawcy o takiej zmianie.

6. Projektodawcy mogą przedkładać wszystkie dokumenty istotne w procedurze wydawania pozwoleń w formie elektronicznej.
7. Państwa członkowskie zapewniają, aby uwzględniane były wszelkie przeprowadzone ważne badania lub wydane pozwolenia lub zezwolenia odnoszące się do danego projektu dotyczącego surowców krytycznych oraz aby nie wymagano powielania badań, pozwoleń lub zezwoleń, chyba że prawo Unii lub prawo krajowe wymaga inaczej.
8. Państwa członkowskie zapewniają wnioskodawcom łatwy dostęp do informacji o procedurach rozstrzygnięcia sporów dotyczących procedury wydawania pozwoleń w przypadku projektów dotyczących surowców krytycznych i do samych takich procedur rozstrzygnięcia sporów, w tym w stosownych przypadkach do alternatywnych mechanizmów rozstrzygnięcia sporów.
9. Państwa członkowskie zapewniają, aby pojedyncze punkty kontaktowe miały wystarczająco wykwalifikowanych pracowników i wystarczające zasoby finansowe, techniczne i technologiczne, by móc skutecznie wykonywać zadania powierzone im na mocy niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 10

Status priorytetowy projektów strategicznych

1. Uznaje się, że projekty strategiczne przyczyniają się do bezpieczeństwa dostaw surowców strategicznych w Unii.
2. W odniesieniu do oddziaływania na środowisko lub do obowiązków, o których mowa w art. 6 ust. 4 i art. 16 ust. 1 lit. c) dyrektywy 92/43/EWG, art. 4 ust. 7 dyrektywy 2000/60/WE i art. 9 ust. 1 lit. a) dyrektywy 2009/147/WE lub w aktach ustawodawczych Unii w sprawie odbudowy ekosystemów lądowych, przybrzeżnych i słodkowodnych, projekty strategiczne realizowane w Unii uznaje się za będące w interesie publicznym lub w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego i można je uznać za projekty realizowane w nadrzędnym interesie publicznym pod warunkiem spełnienia wszystkich warunków określonych w tych aktach ustawodawczych Unii.
3. W celu zapewnienia skutecznej obsługi administracyjnej procedury wydawania pozwoleń związanych z projektami strategicznymi realizowanymi w Unii projektodawcy i wszystkie zainteresowane organy zapewniają jak najszybszą realizację tej procedury zgodnie z prawem Unii i prawem krajowym.
4. Bez uszczerbku dla obowiązków określonych w prawie Unii projektom strategicznym realizowanym w Unii przyznaje się status projektów o najwyższym możliwym znaczeniu krajowym, jeżeli taki status istnieje w prawie krajowym, i traktuje się je odpowiednio w procedurze wydawania pozwoleń.
5. Wszystkie procedury rozstrzygnięcia sporów, postępowania sądowe, odwołania i środki zaskarżenia związane z procedurą wydawania pozwoleń i z wydawaniem pozwoleń na realizowanie projektów strategicznych w Unii, prowadzone przed jakimikolwiek krajowymi sądami, trybunałami lub panelami, w tym w zakresie mediacji lub arbitrażu, jeżeli procedury te istnieją w prawie krajowym, traktuje się jako pilne, o ile w prawie krajowym przewidziano taki tryb pilny i w stopniu, w jakim go przewidziano, i pod warunkiem przestrzegania mającego zwykle zastosowanie prawa do obrony przysługującego osobom fizycznym lub społecznościom lokalnym. W stosownych przypadkach projektodawcy projektów strategicznych uczestniczą w takich procedurach prowadzonych w trybie pilnym.

Artykuł 11

Czas trwania procedury wydawania pozwoleń

1. W odniesieniu do projektów strategicznych realizowanych w Unii procedura wydawania pozwoleń nie może przekraczać:
 - a) 27 miesięcy w przypadku projektów strategicznych obejmujących wydobywanie;
 - b) 15 miesięcy w przypadku projektów strategicznych obejmujących wyłącznie przeróbkę lub recykling.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1, w odniesieniu do projektów strategicznych realizowanych w Unii, w przypadku których procedurę wydawania pozwoleń rozpoczęto przed uznaniem ich za projekty strategiczne, oraz w odniesieniu do przedłużenia istniejących projektów strategicznych, na realizację których wydano już pozwolenie, czas trwania procedury wydawania pozwoleń po uznaniu projektu za projekt strategiczny nie może przekraczać:
 - a) 24 miesięcy w przypadku projektów strategicznych obejmujących wydobywanie;
 - b) 12 miesięcy w przypadku projektów strategicznych obejmujących wyłącznie przeróbkę lub recykling.
3. Jeżeli zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE wymagana jest ocena oddziaływania na środowisko, etapu oceny, o którym mowa w art. 1 ust. 2 lit. g) ppkt (i) tej dyrektywy, nie wlicza się do czasu trwania procedury wydawania pozwoleń, o którym mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

4. W wyjątkowych przypadkach, gdy wymaga tego charakter, złożoność, lokalizacja lub wielkość projektu, państwa członkowskie mogą, rozpatrując każdy przypadek indywidualnie, przedłużyć – przed ich upływem – terminy, o których mowa w:

a) ust. 1 lit. a) i ust. 2 lit. a), o maksymalnie sześć miesięcy;

b) ust. 1 lit. b) i ust. 2 lit. b), o maksymalnie trzy miesiące.

W przypadku takiego przedłużenia dany pojedynczy punkt kontaktowy informuje na piśmie projektodawcę o uzasadnieniu takiego przedłużenia i o terminie wydania kompleksowej decyzji.

5. Na zasadzie odstępstwa od art. 4 ust. 6 dyrektywy 2011/92/UE ustalenie, czy projekt strategiczny wymaga oceny zgodnie z art. 5–10 tej dyrektywy, następuje w terminie 30 dni od dnia, w którym wykonawca przedłożył wszystkie informacje wymagane zgodnie z art. 4 ust. 4 tej dyrektywy.

6. Nie później niż 45 dni po otrzymaniu wniosku o wydanie pozwolenia związanego z projektem strategicznym dany pojedynczy punkt kontaktowy uznaje, że wniosek jest kompletny, lub, jeżeli projektodawca nie przesłał wszystkich informacji wymaganych do rozpatrzenia wniosku, żąda od niego przedłożenia kompletnego wniosku bez zbędnej zwłoki, wskazując, których informacji brakuje. Jeżeli złożony wniosek uznano za niekompletny po raz drugi, dany pojedynczy punkt kontaktowy nie może żądać informacji, które nie były objęte pierwszym żądaniem o przedłożenie dodatkowych informacji, a może jedynie żądać kolejnych dowodów w celu uzupełnienia stwierdzonych brakujących informacji.

Dzień uznania, o którym mowa w akapicie pierwszym, wyznacza początek procedury wydawania pozwoleń.

7. Nie później niż miesiąc od dnia uznania, o którym mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, dany pojedynczy punkt kontaktowy sporządza w ścisłej współpracy z projektodawcą i innymi zainteresowanymi właściwymi organami szczegółowy harmonogram procedury wydawania pozwoleń. Projektodawca publikuje ten harmonogram na stronie internetowej, o której mowa w art. 8 ust. 5. Dany pojedynczy punkt kontaktowy aktualizuje harmonogram w przypadku istotnych zmian mogących wpłynąć na termin wydania kompleksowej decyzji.

8. Dany pojedynczy punkt kontaktowy powiadamia projektodawcę o terminie sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, o którym mowa w art. 5 ust. 1 dyrektywy 2011/92/UE, uwzględniając organizację procedury wydawania pozwoleń w danym państwie członkowskim oraz potrzebę zachowania wystarczającej ilości czasu na ocenę sprawozdania. Okresu od terminu na przedłożenie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko do jego rzeczywistego przedłożenia nie wlicza się do czasu trwania procedury wydawania pozwoleń, o której mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

9. Jeżeli w wyniku konsultacji prowadzonych zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. g) ppkt (ii) dyrektywy 2011/92/UE należy uzupełnić raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko o dodatkowe informacje, dany pojedynczy punkt kontaktowy może dać projektodawcy możliwość przedłożenia dodatkowych informacji. W takim przypadku dany pojedynczy punkt kontaktowy powiadamia projektodawcę o terminie przekazania dodatkowych informacji, a termin ten nie może być krótszy niż 30 dni od powiadomienia. Okresu od terminu przedłożenia dodatkowych informacji do ich rzeczywistego przedłożenia nie wlicza się do czasu trwania procedury wydawania pozwoleń, o którym mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

10. Terminy określone w niniejszym artykule pozostają bez uszczerbku dla obowiązków wynikających z prawa Unii i prawa międzynarodowego oraz dla administracyjnych procedur odwoławczych i środków zaskarżenia rozpatrywanych przed sądem lub trybunałem.

Terminy określone w niniejszym artykule w odniesieniu do wszelkich procedur wydawania pozwoleń pozostają bez uszczerbku dla jakichkolwiek krótszych terminów określonych przez państwa członkowskie.

Artykuł 12

Oceny i pozwolenia środowiskowe

1. Jeżeli projekt strategiczny wymaga oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 5–9 dyrektywy 2011/92/UE, odpowiedni projektodawca zwraca się, nie później niż 30 dni od powiadomienia o uznaniu projektu za projekt strategiczny, a przed złożeniem wniosku, o opinię danego pojedynczego punktu kontaktowego dotyczącą zakresu i stopnia szczegółowości informacji, jakie należy zawrzeć w raporcie o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko na podstawie art. 5 ust. 1 tej dyrektywy.

Dany pojedynczy punkt kontaktowy zapewnia jak najszybsze wydanie opinii, o której mowa w akapicie pierwszym, w terminie nieprzekraczającym 45 dni od dnia złożenia przez projektodawcę wniosku o opinię.

2. W odniesieniu do projektów strategicznych, w których obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko wynika jednocześnie z dyrektyw 92/43/EWG, 2000/60/WE, 2008/98/WE, 2009/147/WE, 2010/75/UE, 2011/92/UE lub dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE⁽³⁹⁾, państwa członkowskie zapewniają zastosowanie skoordynowanej lub wspólnej procedury spełniającej wszystkie wymogi tych aktów ustawodawczych Unii.

W skoordynowanej procedurze, o której mowa w akapicie pierwszym, właściwy organ koordynuje przeprowadzenie poszczególnych ocen oddziaływania na środowisko danego projektu wymaganych przez odpowiednie akty ustawodawcze Unii.

We wspólnej procedurze, o której mowa w akapicie pierwszym, właściwy organ zapewnia przeprowadzenie jednej oceny oddziaływania danego projektu na środowisko wymaganej przez odpowiednie akty ustawodawcze Unii.

3. Państwa członkowskie zapewniają wydanie przez właściwe organy uzasadnionej konkluzji, o której mowa w art. 1 ust. 2 lit. g) pkt (iv) dyrektywy 2011/92/UE, dotyczącej oceny oddziaływania projektu strategicznego na środowisko w terminie 90 dni od otrzymania wszystkich niezbędnych informacji zgodnie z art. 5, 6 i 7 tej dyrektywy oraz po zakończeniu konsultacji, o których mowa w art. 6 i 7 tej dyrektywy.

4. W wyjątkowych przypadkach, gdy wymaga tego charakter, złożoność, lokalizacja lub wielkość projektu, państwa członkowskie mogą przedłużyć, przed jego upływem, termin, o którym mowa w ust. 3, o maksymalnie 20 dni, rozpatrując każdy przypadek indywidualnie. W takim przypadku dany pojedynczy punkt kontaktowy informuje na piśmie projektodawcę o uzasadnieniu tego przedłużenia i o terminie wydania uzasadnionej konkluzji.

5. W przypadku projektów strategicznych ramy czasowe konsultacji z zainteresowaną społecznością, o której mowa w art. 1 ust. 2 lit. e) dyrektywy 2011/92/UE, oraz z organami, o których mowa w art. 6 ust. 1 tej dyrektywy, w sprawie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, o którym mowa w art. 5 ust. 1 tej dyrektywy, nie może być dłuższy niż 85 dni ani – zgodnie z art. 6 ust. 7 tej dyrektywy – krótszy niż 30 dni. W wyjątkowych przypadkach, gdy wymaga tego charakter, złożoność, lokalizacja lub wielkość projektu, dane państwo członkowskie może przedłużyć te ramy czasowe o nie więcej niż 40 dni. Dany pojedynczy punkt kontaktowy informuje projektodawcę o przyczynach tego przedłużenia.

6. Ust. 1 nie stosuje się do procedury wydawania pozwoleń na realizację projektów strategicznych, w przypadku których rozpoczęto tę procedurę, zanim zostały one uznane za projekty strategiczne.

Ust. 2–5 stosuje się do procedury wydawania pozwoleń na realizację projektów strategicznych, w przypadku których rozpoczęto tę procedurę, zanim zostały one uznane za projekty strategiczne, tylko w takim zakresie, w jakim nie zakończono jeszcze etapów, o których mowa w tych ustępach.

Artykuł 13

Planowanie

1. Organy krajowe, regionalne i lokalne odpowiedzialne za przygotowanie planów, w tym planów podziału na strefy, planów zagospodarowania przestrzennego i użytkowania gruntów, w stosownych przypadkach rozważają zamieszczenie w tych planach postanowień dotyczących opracowywania projektów dotyczących surowców krytycznych. Rozważając zamieszczenie takich postanowień, priorytetowo traktuje się powierzchnie sztuczne i zabudowane, tereny przemysłowe, tereny zdegradowane oraz czynne lub porzucone kopalnie, w tym w stosownych przypadkach rozpoznane nagromadzenia kopalin.

2. Jeżeli plany zawierające postanowienia dotyczące opracowywania projektów dotyczących surowców krytycznych wymagają oceny zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE⁽⁴⁰⁾ i z art. 6 dyrektywy 92/43/EWG, oceny te są łączone. Tam, gdzie ma to zastosowanie, połączona ocena dotyczy również wpływu na potencjalnie dotknięte projektem części wód, o których mowa w dyrektywie 2000/60/WE. Jeżeli odpowiednie państwa członkowskie są zobowiązane do oceny wpływu już realizowanych lub przyszłych działań na środowisko morskie, w tym na wzajemne oddziaływanie lądu i morza, o którym mowa w art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE⁽⁴¹⁾, wpływ ten jest również przedmiotem połączonej oceny.

⁽³⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz.U. L 197 z 24.7.2012, s. 1).

⁽⁴⁰⁾ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30).

⁽⁴¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z dnia 23 lipca 2014 r. ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich (Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135).

*Artykuł 14***Stosowanie konwencji EKG ONZ**

1. Niniejsze rozporządzenie pozostaje bez uszczerbku dla zobowiązań wynikających z Konwencji Europejskiej Komisji Gospodarczej Organizacji Narodów Zjednoczonych (EKG ONZ) o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, podpisanej w Aarhus w dniu 25 czerwca 1998 r., oraz z Konwencji EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, podpisanej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r., i z dołączonego do niej protokołu o strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, podpisanego w Kijowie w dniu 21 maja 2003 r.
2. Wszystkie decyzje wydane na mocy niniejszej sekcji są udostępniane publicznie w łatwo zrozumiały sposób, a wszystkie decyzje dotyczące jednego projektu są udostępniane na tej samej stronie internetowej.

*SEKCJA 4***Warunki podstawowe***Artykuł 15***Przyspieszenie realizacji projektów strategicznych**

1. Komisja, w stosownych przypadkach we współpracy z państwami członkowskimi, podejmuje działania mające na celu przyspieszenie realizacji projektów strategicznych i przyciągnięcia do nich prywatnych inwestycji. Bez uszczerbku dla art. 107 i 108 TFUE, działania takie mogą obejmować udzielanie i koordynowanie wsparcia dla projektów strategicznych borykających się z trudnościami w dostępie do finansowania.
2. Państwo członkowskie, którego terytorium dotyczy projekt strategiczny, wprowadza środki ułatwiające jego terminową i skuteczną realizację. Środki te mogą obejmować udzielanie pomocy w:
 - a) zapewnieniu spełnienia istniejących obowiązków administracyjnych i sprawozdawczych;
 - b) dalszym wzmacnianiu zdolności projektodawców do zapewnienia merytorycznego zaangażowania i czynnego udziału społeczności, na które projekt strategiczny ma wpływ.

*Artykuł 16***Koordinacja finansowania**

1. Stała podgrupa ustanowiona na mocy art. 36 ust. 8 lit. a), na wniosek projektodawcy projektu strategicznego, omawia projekt i doradza, jak można uzupełnić jego finansowanie, uwzględniając już zapewnione finansowanie i rozważając co najmniej następujące elementy:
 - a) dodatkowe prywatne źródła finansowania;
 - b) wsparcie ze środków Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego lub innych międzynarodowych instytucji finansowych, w tym Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju;
 - c) istniejące instrumenty i programy państw członkowskich, w tym te, które są wkładem ze strony agencji kredytów eksportowych, krajowych banków prorozwojowych oraz krajowych instytucji prorozwojowych;
 - d) stosowne programy finansowania unijnego, ze szczególnym uwzględnieniem strategii Global Gateway w przypadku projektów strategicznych realizowanych w państwach trzecich lub w KTZ.
2. Do dnia 24 maja 2026 r. Komisja, na podstawie rady udzielonej przez stałą podgrupę, o której mowa w art. 36 ust. 8 lit. a), przedkłada Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych sprawozdanie opisujące przeszkody w dostępie do finansowania w przypadku projektów strategicznych oraz zalecenia służące ułatwieniu takiego dostępu.

*Artykuł 17***Pośredniczenie w zawieraniu umów odbioru**

1. Komisja tworzy system ułatwiania zawierania umów odbioru związanych z projektami strategicznymi, zgodnie z regułami konkurencji.
2. System, o którym mowa w ust. 1, umożliwia potencjalnym odbiorcom składanie ofert ze wskazaniem:

- a) ilości i jakości surowców strategicznych, które zamierzają zakupić;
 - b) zamierzonej ceny lub przedziału cenowego;
 - c) planowanego okresu obowiązywania umowy odbioru.
3. System, o którym mowa w ust. 1, umożliwia projektodawcom projektów strategicznych składanie ofert ze wskazaniem:
- a) ilości i jakości surowców strategicznych, na które chcą zawrzeć umowy odbioru;
 - b) zamierzonej ceny lub przedziału cenowego, w którym są skłonni sprzedawać;
 - c) planowanego okresu obowiązywania umowy odbioru.
4. Na podstawie ofert otrzymanych zgodnie z ust. 2 i 3 Komisja kontaktuje projektodawców projektów strategicznych z potencjalnymi, odpowiednimi dla ich projektu odbiorcami.

Artykuł 18

Dostępność informacji administracyjnych w internecie

1. Państwa członkowskie udostępniają w internecie, w scentralizowany i łatwo dostępny sposób, następujące informacje o procedurach administracyjnych związanych z projektami dotyczącymi surowców krytycznych:
- a) informacje, o których mowa w art. 9 ust. 2;
 - b) procedura wydawania pozwoleń i powiązane procedury administracyjne niezbędne do uzyskania odpowiednich pozwoleń;
 - c) usługi finansowe i inwestycyjne;
 - d) możliwości finansowania na poziomie Unii lub państwa członkowskiego;
 - e) usługi wspomagające prowadzenie działalności gospodarczej, w tym dotyczące deklaracji podatku od osób prawnych, lokalnego prawa podatkowego lub prawa pracy.
2. Komisja udostępnia w internecie, w scentralizowany i łatwo dostępny sposób, informacje o procedurach administracyjnych związanych z uznaniem projektu za projekt strategiczny oraz o korzyściach takiego uznania.

SEKCJA 5

Poszukiwania

Artykuł 19

Krajowe programy poszukiwań

1. Do dnia 24 maja 2025 r. każde państwo członkowskie sporządza krajowy program poszukiwań ogólnych ukierunkowanych na surowce krytyczne i minerałów nośnikowych dla surowców krytycznych. Te programy krajowe poddaje się przeglądowi co najmniej co pięć lat; w razie potrzeby są one aktualizowane.
2. Krajowe programy, o których mowa w ust. 1, obejmują środki służące zwiększeniu ilości dostępnych informacji o złożach surowców krytycznych w Unii. Programy te obejmują w stosownych przypadkach następujące środki:
- a) kartowanie kopalin w odpowiedniej skali;
 - b) kampanie geochemiczne, mające na celu m.in. ustalenie składu chemicznego gleb, osadów lub skał;
 - c) badania z zakresu nauk o Ziemi, takie jak badania geofizyczne;
 - d) przetwarzanie danych zgromadzonych w poszukiwaniach ogólnych, w tym opracowywanie map perspektywicznych;
 - e) ponowne przetworzenie istniejących danych z badań z zakresu nauk o Ziemi w celu sprawdzenia obecności nierozpoznanych nagromadzeń kopalin zawierających surowce krytyczne oraz minerałów nośnikowych dla surowców krytycznych.

3. Jeżeli w warunkach geologicznych danego państwa członkowskiego środki wymienione w ust. 2 z wysokim stopniem pewności nie pozwolą rozpoznać żadnych złóż surowców krytycznych ani materiałów nośnikowych dla surowców krytycznych, program krajowy, o którym mowa w ust. 1, może składać się z potwierdzających to dowodów naukowych. Dowody takie aktualizuje się w regularnie prowadzonym przeglądzie programu krajowego, by odzwierciedlić wszelkie zmiany w wykazie surowców krytycznych.

4. Państwa członkowskie przekazują Komisji swoje programy krajowe, o których mowa w ust. 1.

5. W sprawozdaniu złożonym zgodnie z art. 45 państwa członkowskie przedstawiają informacje o postępach we wdrażaniu środków zamieszczonych w ich programach krajowych, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

6. Państwa członkowskie sporządzają mapy zawierające podstawowe informacje o występujących na ich terytorium nagromadzeniach kopalin zawierających surowce krytyczne, zgromadzone za pomocą środków określonych w programach krajowych, o których mowa w ust. 1, które są dostępne na ogólnodostępnej stronie internetowej. Informacje te w stosownych przypadkach obejmują klasyfikację rozpoznanych nagromadzeń według ramowej klasyfikacji zasobów ONZ. Na wniosek udostępnia się bardziej szczegółowe informacje, w tym przetworzone dane geofizyczne i geochemiczne o odpowiedniej rozdzielczości oraz wielkoskalowe kartowanie geologiczne.

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych ustanawiających wzór na potrzeby udostępniania informacji, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego artykułu. Wzór ten może wskazywać sposób podania informacji, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 39 ust. 2.

7. Uwzględniając istniejącą współpracę w poszukiwaniach ogólnych, stała podgrupa, o której mowa w art. 36 ust. 8 lit. c), omawia programy krajowe, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz ich realizację, w tym co najmniej:

- a) potencjał współpracy, w tym w poszukiwaniach transgranicznych nagromadzeń kopalin i wspólnych formacji geologicznych;
- b) najlepsze praktyki związane ze środkami wymienionymi w ust. 2;
- c) możliwość stworzenia zintegrowanej bazy danych na potrzeby przechowywania wyników programów krajowych, o których mowa w ust. 1.

ROZDZIAŁ 4

MONITOROWANIE I OGRANICZANIE RYZYKA

Artykuł 20

Monitorowanie oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych

1. Komisja monitoruje ryzyko związane z dostawami surowców krytycznych, w szczególności tych, które stwarzają ryzyko zakłócenia konkurencji lub fragmentacji rynku wewnętrznego.

Monitorowanie to obejmuje co najmniej zmiany następujących parametrów:

- a) przepływy handlowe między Unią a państwami trzecimi oraz na rynku wewnętrznym;
- b) popyt i podaż;
- c) koncentracja podaży;
- d) produkcja unijna i światowa oraz zdolności produkcyjne na różnych etapach łańcucha wartości surowców;
- e) zmienność cen;
- f) wąskie gardła na wszystkich etapach produkcji unijnej i wąskie gardła w wydawaniu pozwoleń na realizację projektów strategicznych w Unii;
- g) potencjalne przeszkody na rynku wewnętrznym w handlu surowcami krytycznymi lub towarami, w których surowce krytyczne są materiałem wsadowym.

2. Organy krajowe uczestniczące w stałej podgrupie, o której mowa w art. 36 ust. 8 lit. e), wspierają Komisję w monitorowaniu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, za pomocą:

- a) dzielenia się istotnymi dostępnymi im informacjami o zmianach parametrów wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu, z wyjątkiem lit. e), w tym informacjami, o których mowa w art. 21;

- b) gromadzenia w koordynacji z Komisją i pozostałymi organami uczestniczącymi informacji o zmianach parametrów wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu, w tym informacji, o których mowa w art. 21;
- c) przeprowadzania analizy ryzyka związanego z dostawami surowców krytycznych w świetle zmian parametrów wymienionych w ust. 1;
- d) bezzwłocznego informowania Komisji, jeżeli państwo członkowskie uzyska informacje o ryzyku poważnych zakłóceń dostaw związanych z surowcami krytycznymi.

3. Komisja, we współpracy z organami krajowymi uczestniczącymi w stałej podgrupie, o której mowa w art. 36 ust. 8 lit. e), zapewnia przeprowadzanie testu warunków skrajnych dla każdego łańcucha dostaw surowców strategicznych co najmniej co trzy lata lub w razie wykrycia w wyniku monitorowania, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, znacznego wzrostu ryzyka związanego z dostawami. W tym celu stała podgrupa, o której mowa w art. 36 ust. 8 lit. e), koordynuje i rozdziela między poszczególne organy uczestniczące przeprowadzanie testów warunków skrajnych dla poszczególnych surowców strategicznych.

Testy warunków skrajnych, o których mowa w akapicie pierwszym, obejmują ocenę podatności łańcucha dostaw surowców w Unii w przypadku danego surowca strategicznego na zakłócenia dostaw przez oszacowanie wpływu różnych scenariuszy mogących powodować takie zakłócenia dostaw oraz ich potencjalnych skutków, z uwzględnieniem co najmniej następujących elementów:

- a) miejsca, w którym dany surowiec strategiczny jest wydobywany, poddawany przeróbce lub recyklingowi;
- b) zdolności podmiotów gospodarczych w całym łańcuchu wartości surowców, a także struktury rynku;
- c) czynników mogących wpłynąć na dostawy, m.in. sytuacji geopolitycznej, logistyki, dostaw energii, siły roboczej lub klęsk żywiołowych;
- d) dostępności źródeł dostaw i zdolności do ich szybkiej dywersyfikacji, zastąpienia materiałów lub zmniejszenia popytu;
- e) podmiotów wykorzystujących dane surowce strategiczne w całym łańcuchu wartości surowców i ich udziału w popycie, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji technologii istotnych dla transformacji ekologicznej i cyfrowej, a także zastosowań obronnych oraz lotniczych i kosmicznych;
- f) potencjalnych przeszkód na rynku wewnętrznym w handlu surowcami strategicznymi lub towarami, w których surowce strategiczne są materiałem wsadowym.

4. Na ogólnodostępnej stronie internetowej Komisja udostępnia publicznie i regularnie aktualizuje tablicę monitorowania zawierającą:

- a) zagregowane informacje o zmianach parametrów, o których mowa w ust. 1;
- b) zbiorczy opis obliczeń dotyczących ryzyka związanego z dostawami surowców krytycznych w świetle informacji, o których mowa w lit. a) niniejszego ustępu;
- c) w stosownych przypadkach ogólne sugestie dotyczące odpowiednich strategii ograniczających ryzyko mających na celu ograniczenie ryzyka związanego z dostawami, chyba że udostępnianie publiczne tych ogólnych sugestii zagraża ochronie tajemnic handlowych, tajemnic przedsiębiorstwa lub innych informacji szczególnie chronionych, poufnych lub niejawnych.

5. Komisja analizuje informacje zebrane zgodnie z ust. 1, 2 i 3 niniejszego artykułu. Jeżeli na podstawie tej analizy Komisja uzna, że istnieją wyraźne przesłanki wystąpienia ryzyka zakłócenia dostaw, które może spowodować zakłócenie konkurencji lub doprowadzić do fragmentacji rynku wewnętrznego, informuje państwa członkowskie, Europejską Radę ds. Surowców Krytycznych i organy zarządzające Unii o mechanizmach czujności kryzysowej lub zarządzania kryzysowego, których zakres obejmuje dane surowce strategiczne lub krytyczne. W stosownych przypadkach Komisja ocenia również, czy ryzyko to wymaga aktualizacji wykazu surowców strategicznych zgodnie z art. 3 ust. 3.

Artykuł 21

Obowiązki informacyjne na potrzeby monitorowania

1. W sprawozdaniach złożonych zgodnie z art. 45, państwa członkowskie przekazują Komisji informacje o nowych lub istniejących na ich terytorium projektach dotyczących surowców krytycznych, istotnych z punktu widzenia art. 20 ust. 1 lit. d), z uwzględnieniem klasyfikacji nowych projektów zgodnie z ramową klasyfikacją zasobów ONZ.

2. Państwa członkowskie wskazują kluczowe podmioty rynkowe w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych, które mają siedziby na ich terytorium, oraz:

- a) monitorują ich działalność, przeszukując publicznie dostępne dane, a w razie potrzeby rozsyłając regularne i proporcjonalne ankiety służące zebraniu informacji wymaganych do monitorowania oraz przeprowadzania testów warunków skrajnych przez Komisję zgodnie z art. 20;
- b) w sprawozdaniach złożonych zgodnie z art. 45 przekazują informacje na temat zbierania informacji zgodnie z ust. 2 lit. a) niniejszego akapitu;
- c) bezzwłocznie powiadamiają Komisję o poważnych wydarzeniach, które mogą utrudnić kluczowym podmiotom rynkowym normalne prowadzenie działalności.

Kluczowe podmioty rynkowe mogą odmówić przekazania danych wnioskowanych zgodnie z lit. a) akapitu pierwszego, jeżeli ich udostępnienie oznaczałoby ujawnienie tajemnic handlowych lub tajemnic przedsiębiorstwa. Przekazują one takie dane tylko w takim zakresie, w jakim są one już dla nich dostępne. W przypadku gdy kluczowy podmiot rynkowy odmawia przekazania żądanych danych lub twierdzi, że są one niedostępne, przedstawia stosowne uzasadnienie państwu członkowskiemu, które zażądało przekazania takich danych.

3. Państwa członkowskie przekazują dane zgromadzone zgodnie z ust. 2 lit. a) i b) niniejszego artykułu krajowym organom statystycznym i Eurostatowi do celów zestawiania danych statystycznych zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009⁽⁴²⁾. Państwa członkowskie wyznaczają krajowy organ odpowiedzialny za przekazywanie danych krajowym organom statystycznym i Eurostatowi.

Artykuł 22

Sprawozdawczość dotycząca zapasów strategicznych

1. W sprawozdaniach złożonych zgodnie z art. 45 państwa członkowskie przekazują Komisji informacje o stanie swoich zapasów strategicznych surowców strategicznych. Państwa członkowskie nie mają obowiązku przekazywania informacji o niektórych zapasach strategicznych, jeżeli ich ujawnienie mogłoby zagrozić ich obronności lub bezpieczeństwu narodowemu. W przypadku odmowy przekazania takich informacji, państwo członkowskie przedstawia uzasadnione powiadomienie.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, obejmują zapasy strategiczne znajdujące się w posiadaniu wszystkich organów publicznych, przedsiębiorstw państwowych lub podmiotów gospodarczych, którym państwo członkowskie powierzyło gromadzenie zapasów strategicznych w swoim imieniu, i zawierają co najmniej opis:

- a) poziomu dostępnych zapasów strategicznych każdego surowca strategicznego, przedstawiony w postaci zbiorczej, mierzony zarówno w tonach, jak i jako odsetek rocznego krajowego zużycia danych surowców strategicznych, a także postaci chemicznej i czystości składowanych surowców;
- b) zmian poziomu dostępnych zapasów strategicznych każdego surowca strategicznego, przedstawiony w postaci zbiorczej, w ciągu poprzednich pięciu lat;
- c) zasad lub procedur mających zastosowanie do uwalniania, przydziału i dystrybucji zapasów strategicznych, chyba że wymiana takich informacji zagraża ochronie tajemnic handlowych, tajemnic przedsiębiorstwa lub innych informacji szczególnie chronionych, poufnych lub niejawnych.

3. Sprawozdania, o których mowa w ust. 1, mogą zawierać informacje o zapasach strategicznych surowców krytycznych i innych surowców.

Artykuł 23

Koordinacja zapasów strategicznych

1. Do dnia 24 maja 2026 r., a następnie co dwa lata, Komisja – na podstawie informacji otrzymanych zgodnie z art. 22 ust. 1 – udostępnia Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych:

- a) projekt wskaźnika referencyjnego do określania bezpiecznego poziomu unijnych zapasów strategicznych każdego surowca strategicznego, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu;
- b) porównanie ogólnego poziomu unijnych zapasów strategicznych każdego surowca strategicznego i projekt wskaźnika referencyjnego, o którym mowa w lit. a) niniejszego ustępu;

⁽⁴²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164).

- c) informacje o potencjalnej transgranicznej dostępności zasobów strategicznych w świetle zasad lub procedur ich uwalniania, przydziału i dystrybucji.
2. Komisja, uwzględniając opinie Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, przyjmuje wskaźnik referencyjny do określania bezpiecznego poziomu unijnych zasobów strategicznych surowców strategicznych. Ten wskaźnik referencyjny:
- a) jest wyrażony jako ilość surowców strategicznych potrzebna do pokrycia danej liczby dni średniego dziennego przywozu netto w razie zakłócenia dostaw, obliczona na podstawie wielkości przywozu w poprzednim roku kalendarzowym;
 - b) uwzględnia publicznie dostępne informacje o zasobach strategicznych znajdujących się w posiadaniu podmiotów prywatnych;
 - c) jest proporcjonalny do ryzyka związanego z dostawami i do znaczenia gospodarczego danego surowca strategicznego.
3. Komisja, biorąc pod uwagę opinie Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, może skierować do państw członkowskich opinie dotyczące:
- a) zwiększenia poziomu zasobów strategicznych oraz w stosownych przypadkach zdolności produkcyjnych, biorąc pod uwagę porównanie, o którym mowa w ust. 1 lit. b), względny rozkład istniejących zasobów strategicznych wśród państw członkowskich oraz zużycie surowców strategicznych przez podmioty gospodarcze na terytorium poszczególnych państw członkowskich;
 - b) zmiany lub koordynacji zasad lub procedur uwalniania, przydziału i dystrybucji zasobów strategicznych w celu poprawy potencjalnej dostępności transgranicznej, w stosownych przypadkach w szczególności do produkcji technologii strategicznych.
4. Przygotowując opinie, o których mowa w ust. 3, Komisja i Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych zwracają szczególną uwagę na konieczność utrzymania i wspierania zachęt dla podmiotów prywatnych opierających swoją działalność na materiałach wsadowych w postaci surowców strategicznych, by tworzyły one własne zapasy strategiczne lub podejmowały inne środki w celu zarządzania ryzykiem związanym z dostawami.
5. W sprawozdaniach złożonych zgodnie z art. 45 państwa członkowskie przekazują informacje dotyczące zastosowania się lub zamiaru zastosowania się do opinii, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu.
6. Zanim co najmniej dwa państwa członkowskie wezmą udział w międzynarodowych lub wielostronnych forach dotyczących zasobów strategicznych surowców strategicznych, Komisja zapewnia uprzednią koordynację pomiędzy zainteresowanymi państwami członkowskimi albo za pomocą specjalnego posiedzenia Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych.
7. Komisja przekazuje zgromadzone dane o dostępnych unijnych zasobach strategicznych organom zarządzającym Unii odpowiedzialnym za mechanizmy czujności kryzysowej lub zarządzania kryzysowego obejmujące dane surowce strategiczne.
8. Niniejszy artykuł ani art. 22 nie nakładają na państwa członkowskie obowiązku posiadania lub uwalniania zasobów strategicznych.

Artykuł 24

Gotowość przedsiębiorstwa na wypadek zagrożeń

1. Do dnia 24 maja 2025 r. i 12 miesięcy od każdej aktualizacji wykazu surowców strategicznych zgodnie z art. 3 ust. 3 państwa członkowskie wskazują duże przedsiębiorstwa działające na ich terytorium, które wykorzystują surowce strategiczne do produkcji baterii do magazynowania energii i do elektromobilności, urządzeń do produkcji i wykorzystania wodoru, urządzeń do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, statków powietrznych, silników trakcyjnych, pomp ciepła, urządzeń do przesyłania i przechowywania danych, mobilnych urządzeń elektronicznych, urządzeń do obróbki przyrostowej, urządzeń do robotyki, dronów, wyrzutni raketowych, satelitów lub zaawansowanych czipów.
2. Duże przedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 1, co najmniej co trzy lata i w zakresie, w jakim wymagane informacje są im dostępne, przeprowadzają ocenę ryzyka w przypadku swojego łańcucha dostaw surowców strategicznych, obejmującą:
- a) sporządzanie map miejsc wydobycia, przeróbki lub recyklingu surowców strategicznych, z których korzystają;
 - b) analizę czynników mogących wpływać na ich dostawy surowców strategicznych;
 - c) ocenę ich podatności na zakłócenia dostaw.

3. Jeżeli dostawcy nie udostępniają na żądanie dużych przedsiębiorstw, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, informacji, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, mogą one przeprowadzić ocenę ryzyka, w miarę możliwości, na podstawie informacji opublikowanych przez Komisję zgodnie z art. 20 ust. 4 lub udostępnionych publicznie w inny sposób.
4. Jeżeli w wyniku oceny ryzyka, o której mowa w ust. 2, wykryte zostaną znaczne podatności na zakłócenia dostaw, duże przedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 1, dążą do zmniejszenia tych podatności, w tym przez ocenę możliwości dywersyfikacji swoich łańcuchów dostaw surowców lub zastąpienia surowców strategicznych.
5. Duże przedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 1, mogą przedstawić swojemu zarządowi sprawozdanie zawierające wyniki oceny ryzyka, o której mowa w ust. 2, w tym źródło informacji będących podstawą oceny, wszelkie wykryte znaczne ryzyka, a także przewidywane lub wdrożone środki ograniczające ryzyko.
6. Państwa członkowskie mogą żądać od dużych przedsiębiorstw, o których mowa w ust. 1, by przedstawiały swojemu zarządowi sprawozdanie, o którym mowa w ust. 5, oraz żądania udzielenia informacji, o których mowa w ust. 3.

Artykuł 25

Wspólne zakupy

1. Komisja tworzy i obsługuje system agregowania popytu zainteresowanych przedsiębiorstw, które zużywają surowce strategiczne i mają siedzibę w Unii, a także poszukuje ofert od dostawców w celu zaspokojenia tego zagregowanego popytu. System ten obejmuje surowce strategiczne zarówno poddane, jak i niepoddane przeróbce.
2. Przed utworzeniem systemu, o którym mowa w ust. 1, Komisja po konsultacji z Europejską Radą ds. Surowców Krytycznych przeprowadza ocenę spodziewanego wpływu tego systemu na rynek w odniesieniu do każdego surowca strategicznego, by uniknąć nieproporcjonalnego wpływu na konkurencję na rynku wewnętrznym.
3. Na podstawie oceny, o której mowa w ust. 2, tworząc i obsługując system, o którym mowa w ust. 1, Komisja:
 - a) wybiera, dla których surowców strategicznych i na którym etapie ich przeróbki można zastosować ten system, uwzględniając względne ryzyko związane z dostawami różnych surowców strategicznych;
 - b) ustala minimalne ilości surowca strategicznego, na który jest popyt, do udziału w systemie, uwzględniając przewidywaną liczbę zainteresowanych uczestników oraz konieczność zapewnienia liczby uczestników, nad którą można zapanować, jednocześnie biorąc pod uwagę potrzeby MŚP.
4. Udział w systemie, o którym mowa w ust. 3 lit. b), jest otwarty i przejrzysty dla wszystkich zainteresowanych przedsiębiorstw mających siedzibę w Unii.
5. Przedsiębiorstwa unijne uczestniczące w systemie, o którym mowa w ust. 1, mogą w sposób przejrzysty negocjować wspólnie zakup, w tym ceny lub inne warunki umowy zakupu, lub korzystać ze wspólnych zakupów, by uzyskać korzystniejsze warunki od dostawców lub zapobiegać niedoborom. Uczestniczące przedsiębiorstwa unijne przestrzegają prawa Unii, w tym unijnego prawa konkurencji.
6. Podmioty wyklucza się z udziału w charakterze dostawcy lub usługodawcy w agregacji popytu i we wspólnych zakupach, jeżeli są one:
 - a) objęte unijnymi środkami ograniczającymi przyjętymi na podstawie art. 215 TFUE;
 - b) bezpośrednio lub pośrednio własnością osób fizycznych lub prawnych, podmiotów lub organów objętych takimi unijnymi środkami ograniczającymi, bezpośrednio lub pośrednio kontrolowane przez takie osoby, podmioty lub organy lub działają w ich imieniu lub pod ich kierownictwem.
7. Na zasadzie odstępstwa od art. 176 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046⁽⁴³⁾ Komisja zleca w drodze postępowania o udzielenie zamówienia na podstawie tego rozporządzenia świadczenie usług niezbędnych do utworzenia i obsługi systemu, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, podmiotowi z siedzibą w Unii, działającemu jako usługodawca. Wybrany usługodawca nie może mieć żadnego konfliktu interesów.

⁽⁴³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

8. Komisja określa w umowie o świadczenie usług zadania, które ma wypełnić usługodawca, w tym przydział popytu, przydział praw dostępu do dostaw, rejestrację i weryfikację wszystkich uczestników, publikację i sprawozdawczość z działalności oraz wszelkie inne zadania niezbędne do utworzenia i obsługi systemu, o którym mowa w ust. 1. Umowa o świadczenie usług dotyczy również praktycznych aspektów działania usługodawcy, obejmujących używanie narzędzia informatycznego, środki bezpieczeństwa, walutę lub waluty, system płatności i zobowiązania.

9. W umowie o świadczenie usług zawartej z usługodawcą zastrzega się dla Komisji prawo do monitorowania i kontroli usługodawcy. W tym celu Komisja ma pełny dostęp do informacji będących w posiadaniu usługodawcy w związku z umową. Wszystkie serwery i informacje muszą być fizycznie zlokalizowane i przechowywane na terytorium Unii.

10. Umowa o świadczenie usług zawarta z usługodawcą określa własność informacji uzyskanych przez usługodawcę i przewiduje możliwość przekazania ich Komisji w momencie rozwiązania lub wygaśnięcia umowy o świadczenie usług.

ROZDZIAŁ 5

ZRÓWNOWAŻONOŚĆ

SEKCJA 1

Obieg zamknięty

Artykuł 26

Krajowe środki dotyczące obiegu zamkniętego

1. W terminie dwóch lat od dnia wejścia w życie aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 7, każde państwo członkowskie przyjmuje i wdraża krajowe programy, które zawierają lub do których zostaną włączone środki mające na celu:

- a) sprzyjanie postępowi technologicznemu i efektywnemu gospodarowaniu zasobami, aby złagodzić spodziewany wzrost zużycia surowców krytycznych w Unii;
- b) propagowanie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz większego ponownego użycia i naprawiania produktów i komponentów o znacznym potencjale odzysku surowców krytycznych;
- c) zwiększenie skali zbierania, sortowania i przetwarzania odpadów o znacznym potencjale odzysku surowców krytycznych, w tym złomu, i zapewnienie wprowadzenia tych odpadów do odpowiedniego systemu recyklingu, by zmaksymalizować dostępność i jakość materiału nadającego się jako wsad do recyklingu w zakładach recyklingu surowców krytycznych;
- d) zwiększenie wykorzystania wtórnych surowców krytycznych, w tym za pomocą takich środków jak uwzględnianie zawartości materiałów z recyklingu w kryteriach udzielania zamówień publicznych lub zachęty finansowe do stosowania wtórnych surowców krytycznych;
- e) zwiększenie dojrzałości technologicznej technologii recyklingu surowców krytycznych oraz propagowanie projektowania pod kątem obiegu zamkniętego, efektywności materiałowej i zastępowania surowców krytycznych w produktach i zastosowaniach, przynajmniej przez włączenie działań wspierających w tym zakresie do krajowych programów badań i innowacji;
- f) zapewnienie wdrożenia środków dających pracownikom państw członkowskich umiejętności potrzebne do wspierania obiegu zamkniętego łańcucha wartości surowców krytycznych, w tym środków dotyczących podnoszenia i zmiany kwalifikacji;
- g) w przypadku gdy wkłady finansowe wnoszone są przez producenta zgodnie z rozszerzoną odpowiedzialnością producenta na mocy prawa krajowego zgodnie z art. 8 ust. 1 dyrektywy 2008/98/WE – promowanie elastyczności takich wkładów finansowych w celu stworzenia zachęt do zwiększenia odsetka wtórnych surowców krytycznych odzyskanych z odpadów poddanych recyklingowi zgodnie z odpowiednimi unijnymi normami środowiskowymi;
- h) podejmowanie środków niezbędnych do zapewnienia, by wywożone surowce krytyczne, które przestały być odpadami, spełniały odpowiednie warunki zgodnie z dyrektywą 2008/98/WE i innymi odpowiednimi przepisami prawa Unii;
- i) w stosownych przypadkach wspieranie stosowania unijnych norm jakości do procesów recyklingu strumieni odpadów zawierających surowce krytyczne.

2. Programy, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, można włączyć do nowych lub istniejących planów gospodarki odpadami i programów zapobiegania powstawaniu odpadów przyjętych na podstawie art. 28 i 29 dyrektywy 2008/98/WE.

Programy krajowe, o których mowa w akapicie pierwszym, poddaje się przeglądowi najpóźniej pięć lat po ich przyjęciu; w razie potrzeby są one aktualizowane.

3. Programy, o których mowa w ust. 1, obejmują w szczególności produkty i odpady nieobjęte żadnymi szczególnymi wymogami dotyczącymi zbierania, przetwarzania, recyklingu lub ponownego użycia na mocy prawa Unii. W przypadku innych produktów i odpadów wdraża się środki zgodnie z prawem Unii.

W odniesieniu do ust. 1 lit. b), c) i d) programy, o których mowa w tych literach, mogą obejmować, bez uszczerbku dla art. 107 i 108 TFUE, wprowadzenie zachęt finansowych, takich jak zniżki, korzyści pieniężne lub systemy zwrotu kaucji, by zachęcać do przygotowywania do ponownego użycia produktów o znacznym potencjale odzysku surowców krytycznych, do ponownego użycia takich produktów oraz do zbierania i przetwarzania odpadów pochodzących z takich produktów.

4. Krajowe środki, o których mowa w ust. 1 i 2, opracowuje się tak, by uniknąć barier w handlu i zakłóceń konkurencji zgodnie z TFUE.

5. Państwa członkowskie określają i zgłaszają oddzielnie ilości komponentów zawierających odpowiednie ilości surowców krytycznych wymontowanych ze zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz ilości surowców krytycznych odzyskanych z takiego sprzętu.

Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające format i szczegóły takich sprawozdań. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 39 ust. 3.

Pierwszy okres sprawozdawczy obejmuje pierwszy pełny rok kalendarzowy po przyjęciu tych aktów wykonawczych. Państwa członkowskie przedkładają te dane, zgłaszając Komisji dane o ilości zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego poddanego recyklingowi zgodnie z art. 16 ust. 6 dyrektywy 2012/19/UE.

6. W sprawozdaniach złożonych zgodnie z art. 45 państwa członkowskie przekazują informacje o przyjęciu krajowych programów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz o postępach w skutecznej realizacji środków wprowadzonych na mocy ust. 1 i 2 niniejszego artykułu.

7. Do dnia 24 maja 2025 r. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające wykaz produktów, komponentów i strumieni odpadów, które uznaje się co najmniej za mające znaczny potencjał odzysku surowców krytycznych w rozumieniu ust. 1 lit. b) i c).

Sporządzając taki wykaz, Komisja uwzględnia:

- a) łączną ilość surowców krytycznych możliwych do odzyskania z tych produktów, komponentów i strumieni odpadów;
- b) na ile te produkty, komponenty i strumienie odpadów są objęte prawem Unii;
- c) luki regulacyjne;
- d) szczególne wyzwania dotyczące zbierania produktów, komponentów i strumieni odpadów, a także przetwarzania odpadów z produktów, komponentów i strumieni odpadów;
- e) istniejące systemy zbierania i przetwarzania odpadów mające zastosowanie do produktów, komponentów i strumieni odpadów.

Akty wykonawcze, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 39 ust. 3.

Artykuł 27

Odzysk surowców krytycznych z odpadów wydobywczych

1. Podmioty zobowiązane do sporządzenia planów gospodarowania odpadami zgodnie z art. 5 dyrektywy 2006/21/WE dostarczają właściwemu organowi zdefiniowanemu w art. 3 pkt 27 tej dyrektywy badanie ze wstępną oceną ekonomiczną dotyczące potencjalnego odzysku surowców krytycznych z:

- a) odpadów wydobywczych składowanych w obiekcie; oraz
- b) wytwarzanych odpadów wydobywczych lub, jeżeli to rozwiązanie zostanie uznane za efektywniejsze, z wydobytej masy, zanim stanie się ona odpadem.

Podmioty są zwolnione z obowiązku ustanowionego w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, jeżeli mogą wykazać z dużym stopniem pewności przed właściwym organem zdefiniowanym w art. 3 pkt 27 dyrektywy 2006/21/WE, że odpady wydobywcze nie zawierają surowców krytycznych możliwych do odzyskania z technicznego punktu widzenia.

2. Badanie, o którym mowa w ust. 1, obejmuje co najmniej oszacowanie ilości i koncentracji występowania surowców krytycznych zawartych w odpadach wydobywczych i w wydobytej masie oraz ocenę technicznej i ekonomicznej możliwości ich odzyskania. Podmioty wskazują, jakimi metodami oszacowali te ilości i koncentrację.

3. Do dnia 24 listopada 2026 r. podmioty prowadzące obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych przedkładają badanie, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, właściwemu organowi zdefiniowanemu w art. 3 pkt 27 dyrektywy 2006/21/WE. Podmioty prowadzące nowe obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych przedkładają to badanie właściwemu organowi zdefiniowanemu w art. 3 pkt 27 dyrektywy 2006/21/WE wraz z planami gospodarowania odpadami zgodnie z art. 7 tej dyrektywy.

4. Państwa członkowskie tworzą bazę danych dotyczącą zamkniętych, w tym opuszczonych, obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych znajdujących się na ich terytorium, z wyjątkiem tych zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w przypadku gdy szczególna charakterystyka składowisk odpadów lub warunki geologiczne sprawiają, że obecność potencjalnie możliwych do odzyskania z technicznego punktu widzenia ilości surowców krytycznych jest mało prawdopodobna. Ta baza danych zawiera informacje o:

- a) lokalizacji i rozległości obszarowej obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz ilości lub, w stosownych przypadkach, szacowanej ilości odpadów w obiekcie;
- b) podmiocie lub byłym podmiocie prowadzącym obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz, w stosownych przypadkach, ich następcy prawnym;
- c) przybliżonej ilości i koncentracji wszystkich surowców zawartych w odpadach wydobywczych oraz, w odpowiednich przypadkach, w pierwotnym złożu kopalni, zgodnie z ust. 7;
- d) wszelkie dodatkowe informacje, które państwo członkowskie uzna za istotne dla umożliwienia odzysku surowców krytycznych z obiektu unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

5. Do dnia 24 listopada 2027 r. państwo członkowskie przyjmuje i wdraża środki wspierające odzysk surowców krytycznych z odpadów wydobywczych, w szczególności z zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych wskazanych w bazie danych, o której mowa w ust. 4, jako zawierających surowce krytyczne potencjalnie możliwe do odzyskania z ekonomicznego punktu widzenia.

6. Bazę danych, o której mowa w ust. 4, uruchamia się do dnia 24 listopada 2026 r., a wszystkie informacje wprowadza się do niej do dnia 24 maja 2027 r. Bazę udostępnia się publicznie w postaci cyfrowej i aktualizuje co najmniej co trzy lata w celu uwzględnienia dodatkowych dostępnych informacji oraz nowo zamkniętych lub nowo zidentyfikowanych obiektów.

7. By dostarczyć informacje, o których mowa w ust. 4 lit. c), państwa członkowskie podejmują co najmniej następujące działania:

- a) w przypadku zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych – do dnia 24 listopada 2026 r. państwa członkowskie dokonują całościowego przeglądu dostępnej dokumentacji dotyczącej wydawania pozwoleń lub innych dostępnych dokumentów, jeżeli nie istnieje dokumentacja dotycząca wydawania pozwoleń;
- b) w przypadku obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, jeżeli dostępne informacje mogą wskazywać na obecność ilości surowców krytycznych, które potencjalnie można odzyskać z ekonomicznego punktu widzenia – do dnia 24 maja 2026 r. państwa członkowskie pobierają również reprezentatywne próbki geochemiczne;
- c) w przypadku obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, jeżeli działania opisane w lit. a) i b) niniejszego ustępu wykazały obecność ilości surowców krytycznych, które potencjalnie można odzyskać z ekonomicznego punktu widzenia – do dnia 24 marca 2027 r. państwa członkowskie pobierają również bardziej dokładne próbki w celu ustalenia charakterystyki chemicznej i mineralogicznej, stosując między innymi wiercenie lub równoważne techniki, jeżeli jest to racjonalne z punktu widzenia ochrony środowiska zgodnie z mającymi zastosowanie wymogami środowiskowymi na poziomie Unii oraz, w stosownych przypadkach, z wymogami dyrektywy 2006/21/WE.

8. Działania, o których mowa w ust. 7, podejmuje się w granicach krajowych systemów prawnych dotyczących zasobów złóż kopalni, odpadów, praw własności, własności gruntów, oddziaływania na środowisko i na zdrowie oraz wszelkich innych odpowiednich przepisów. Jeżeli takie czynniki utrudniają podejmowanie działań, organy państwa członkowskiego starają się nawiązać współpracę z podmiotem prowadzącym obiekt unieszkodliwiania odpadów wydobywczych lub jego właścicielem. Wyniki działań, o których mowa w ust. 7, udostępnia się w bazie danych, o której mowa w ust. 4. W miarę możliwości państwa członkowskie włączają do bazy danych klasyfikację zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych zgodnie z ramową klasyfikacją zasobów ONZ.

Artykuł 28

Zdatność do recyklingu magnesów trwałych

1. Po upływie dwóch lat od dnia wejścia w życie aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 2, każda osoba fizyczna lub prawna wprowadzająca do obrotu urządzenia do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego, wiatrowe prądnice mocy, roboty przemysłowe, pojazdy silnikowe, lekkie środki transportu, agregaty chłodnicze, pompy ciepła, silniki elektryczne, w tym również silniki elektryczne zintegrowane z innymi produktami, pralki automatyczne, suszarki bębnowe, kuchenki mikrofalowe, odkurzacze lub zmywarki do naczyń, zapewnia umieszczenie na tych produktach widocznej, wyraźnie czytelnej i nieusuwalnej etykiety wskazującej:

- a) czy produkty te zawierają co najmniej jeden magnes trwały;
- b) jeżeli produkt zawiera co najmniej jeden magnes trwały, czy należy on do któregośkolwiek z następujących rodzajów:
 - (i) neodym-żelazo-bor;
 - (ii) samar-kobalt;
 - (iii) aluminium-nikiel-kobalt;
 - (iv) ferryt.

2. Do dnia 24 listopada 2026 r. Komisja przyjmuje akt wykonawczy ustanawiający wzór etykiety, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. Ten akt wykonawczy przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 39 ust. 3.

3. Po upływie dwóch lat od dnia wejścia w życie aktu wykonawczego, o którym mowa w ust. 2, każda osoba fizyczna lub prawna wprowadzająca do obrotu produkty, o których mowa w ust. 1, zawierające co najmniej jeden magnes trwały należący do rodzajów, o których mowa w ust. 1 lit. b), zapewnia umieszczenie nośnika danych na lub w produkcie.

4. Nośnik danych, o którym mowa w ust. 3, jest powiązany z unikatowym identyfikatorem produktu, który zapewnia dostęp do:

- a) nazwy, zarejestrowanej nazwy handlowej lub zarejestrowanego znaku towarowego i adresu pocztowego odpowiedzialnej osoby fizycznej lub prawnej oraz, jeśli są dostępne, elektronicznych środków komunikacji, za pomocą których można się z nią skontaktować;
- b) informacji o wadze, rozmieszczeniu i składzie chemicznym wszystkich poszczególnych magnesów trwałych wchodzących w skład produktu oraz o obecności i rodzaju powłok magnesów, klejów i wszelkich wykorzystanych dodatków;
- c) informacji umożliwiających dostęp do wszystkich magnesów trwałych wbudowanych w produkt i ich bezpieczne wymontowanie, obejmujących co najmniej kolejność wszystkich etapów wymontowywania, narzędzia lub technologie wymagane do uzyskania dostępu do magnesu trwałego i jego wymontowania, bez uszczerbku dla przekazywania informacji do zakładów przetwarzania zgodnie z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2012/19/UE.

5. W przypadku produktów, w których wbudowane magnesy trwałe znajdują się wyłącznie w jednym lub kilku silnikach elektrycznych wbudowanych w produkt, informacje, o których mowa w ust. 4 lit. b), można zastąpić informacjami o lokalizacji tych silników elektrycznych, a informacje, o których mowa w ust. 4 lit. c), można zastąpić informacjami o dostępie do silników elektrycznych i o ich wymontowaniu, obejmującymi co najmniej kolejność wszystkich etapów wymontowywania, narzędzia lub technologie wymagane do uzyskania dostępu do silników elektrycznych i ich wymontowania.

6. W przypadku produktów, o których mowa w ust. 3 i dla których wymagany jest paszport produktu zgodnie z innym aktem prawnym Unii, informacje, o których mowa w ust. 4, zawiera się w takim paszporcie produktu.

7. Osoba fizyczna lub prawna wprowadzająca do obrotu produkt, o którym mowa w ust. 3, zapewnia, aby informacje, o których mowa w ust. 4, były kompletne, aktualne i dokładne oraz pozostawały dostępne przez okres co najmniej równy typowemu cyklowi życia produktu zwiększonemu o dziesięć lat, w tym w przypadku niewypłacalności, likwidacji lub zaprzestania działalności w Unii przez odpowiedzialną osobę fizyczną lub prawną. Osoba ta może upoważnić inną osobę fizyczną lub prawną do działania w jej imieniu.

Informacje, o których mowa w ust. 4, odnoszą się do modelu produktu lub – jeżeli różnią się dla różnych egzemplarzy tego samego modelu – do konkretnej partii lub konkretnego egzemplarza. Informacje, o których mowa w ust. 4, są dostępne dla podmiotów zajmujących się naprawą i recyklingiem, organów nadzoru rynku i organów celnych.

8. Jeżeli unijne prawodawstwo harmonizacyjne dotyczące któregośkolwiek z produktów wymienionych w ust. 1 wprowadza wymogi informacyjne dotyczące recyklingu magnesów trwałych, wymogi te stosuje się do produktów, których to dotyczy, zamiast niniejszego artykułu.

9. Produkty przeznaczone głównie do zastosowań obronnych lub kosmicznych wyłącza się z wymogów ustanowionych w niniejszym artykule.
10. Od dnia 24 maja 2029 r. niniejszy artykuł stosuje się do urządzeń do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego, pojazdów silnikowych i lekkich środków transportu mających homologację typu pojazdu kategorii L.
11. Niniejszego artykułu nie stosuje się do:
- pojazdów specjalnego przeznaczenia zdefiniowanych w art. 3 pkt 31 rozporządzenia (UE) 2018/858;
 - części pojazdu, innych niż pojazd podstawowy, które uzyskały homologację typu w ramach wielostopniowej homologacji typu kategorii N₁, N₂, N₃, M₂ lub M₃;
 - pojazdów produkowanych w małych seriach zdefiniowanych w art. 3 pkt 30 rozporządzenia (UE) 2018/858.
12. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktu delegowanego zgodnie z art. 38 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez podanie wykazu kodów Nomenklatury scalonej zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia Rady (EWG) nr 2658/87⁽⁴⁴⁾ i opisów produktów odpowiadających produktom, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, by ułatwić pracę organów celnych w odniesieniu do tych produktów i wymogów określonych w niniejszym artykule i w art. 29.

Artykuł 29

Zawartość materiałów z recyklingu w magnesach trwałych

1. Od dnia 24 maja 2027 r. albo po upływie dwóch lat od dnia wejścia w życie aktu delegowanego, o którym mowa w ust. 2, w zależności od tego, która z tych dat jest późniejsza, każda osoba fizyczna lub prawna wprowadzająca do obrotu produkty, o których mowa w art. 28 ust. 1, zawierające co najmniej jeden magnes trwały, o którym mowa w art. 28 ust. 1 lit. b) pkt (i), (ii) i (iii), i w których łączna masa wszystkich takich magnesów trwałych przekracza 0,2 kg, udostępnia publicznie na ogólnodostępnej stronie internetowej informację o zawartości neodymu, dysprozu, praeodymu, terbu, boru, samaru, niklu i kobaltu odzyskanych z odpadów pokonsumenckich, obecnych w magnesach trwałych wbudowanych w produkt.
2. Do dnia 24 maja 2026 r. Komisja przyjmuje akt delegowany zgodnie z art. 38 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia przez określenie zasad obliczania i weryfikacji udziału neodymu, dysprozu, praeodymu, terbu, boru, samaru, niklu i kobaltu odzyskanych z odpadów pokonsumenckich, obecnych w magnesach trwałych wbudowanych w produkty, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

Zasady obliczania i weryfikacji określają mającą zastosowanie procedurę oceny zgodności spośród modułów określonych w załączniku II do decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE⁽⁴⁵⁾, z uwzględnieniem dostosowań niezbędnych dla danych produktów. Określając mającą zastosowanie procedurę oceny zgodności, Komisja bierze pod uwagę następujące kryteria:

- stosowność danego modułu do rodzaju produktu oraz jego proporcjonalność do realizowanego interesu publicznego;
- charakter zagrożeń stwarzanych przez produkt oraz stopień, w jakim ocena zgodności odpowiada rodzajowi i poziomowi zagrożenia;
- gdy obowiązkowy jest udział strony trzeciej – potrzebę dania producentowi możliwości wyboru między modułami zapewnienia jakości i modułami certyfikacji produktu określonymi w załączniku II do decyzji nr 768/2008/WE.

3. Po wejściu w życie aktu delegowanego przyjętego zgodnie z ust. 2, a w każdym razie do dnia 31 grudnia 2031 r., Komisja przyjmuje akty delegowane uzupełniające niniejsze rozporządzenie w drodze ustanowienia minimalnych udziałów neodymu, dysprozu, praeodymu, terbu, boru, samaru, niklu i kobaltu odzyskanych z odpadów pokonsumenckich, które muszą być obecne w magnesie trwałym wbudowanym w produkty, o których mowa w ust. 1.

Akty delegowane, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą ustalać różne minimalne udziały dla różnych produktów i wyłączyć niektóre produkty. Akty te przewidują okresy przejściowe dopasowane do trudności związanych z dostosowaniem produktów objętych w celu zapewnienia zgodności.

Minimalne udziały, o których mowa w akapicie pierwszym, opierają się na uprzedniej ocenie wpływu, z uwzględnieniem:

⁽⁴⁴⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 2658/87 z dnia 23 lipca 1987 r. w sprawie nomenklatury taryfowej i statystycznej oraz w sprawie Wspólnej Taryfy Celnej (Dz.U. L 256 z 7.9.1987, s. 1).

⁽⁴⁵⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 768/2008/WE z dnia 9 lipca 2008 r. w sprawie wspólnych ram dotyczących wprowadzania produktów do obrotu, uchylająca decyzję Rady 93/465/EWG (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 82).

- a) istniejącej i przewidywanej dostępności neodymu, dysprozu, prazeodymu, terbu, boru, samaru, niklu i kobaltu odzyskanych z odpadów pokonsumenckich;
- b) informacji zgromadzonych zgodnie z ust. 1 oraz względnego rozkładu udziału zawartości materiałów z recyklingu w magnesach trwałych wbudowanych we wprowadzone do obrotu produkty, o których mowa w ust. 1;
- c) postępu technicznego i naukowego, w tym znacznych zmian w technologiach magnesów trwałych, wpływających na rodzaj odzyskiwanych materiałów;
- d) rzeczywistego i potencjalnego wkładu minimalnego udziału w realizację unijnych celów klimatycznych i środowiskowych;
- e) możliwego wpływu na funkcjonowanie produktów zawierających magnesy trwałe;
- f) konieczności zapobieżenia nieproporcjonalnie negatywnemu wpływowi na przystępność cenową magnesów trwałych i produktów zawierających magnesy trwałe.

4. Jeżeli unijne prawodawstwo harmonizacyjne dotyczące któregośkolwiek z produktów wymienionych w ust. 1 wprowadza wymogi dotyczące udziału materiałów z recyklingu w magnesach trwałych, wymogi te stosuje się do produktów, których to dotyczy, zamiast niniejszego artykułu.

5. Od dnia rozpoczęcia stosowania wymogu określonego w ust. 1, oferując na sprzedaż produkty, o których mowa w ust. 1, w tym w przypadku sprzedaży na odległość, lub prezentując je w ramach działalności handlowej, osoby fizyczne i prawne wprowadzające do obrotu produkty, o których mowa w ust. 1, zapewniają, aby ich klienci mieli dostęp do informacji, o których mowa w ust. 1, zanim zwiążą się umową sprzedaży.

Osoby fizyczne i prawne wprowadzające do obrotu produkty, o których mowa w ust. 1, nie mogą dostarczać ani eksponować etykiet, oznaczeń, symboli ani napisów mogących wprowadzać w błąd lub dezorientować klientów odnośnie do informacji, o których mowa w ust. 1. Produkty przeznaczone głównie do zastosowań obronnych lub kosmicznych wyłącza się z wymogów ustanowionych w niniejszym artykule.

6. W przypadku urządzeń do obrazowania metodą rezonansu magnetycznego, pojazdów silnikowych i lekkich środków transportu mających homologację typu pojazdu kategorii L wymogi określone w ust. 1 i 5 stosuje się po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie aktu delegowanego, o którym mowa w ust. 2.

7. Niniejszego artykułu nie stosuje się do:

- a) pojazdów specjalnego przeznaczenia zdefiniowanych w art. 3 pkt 31 rozporządzenia (UE) 2018/858;
- b) części pojazdu, innych niż pojazd podstawowy, które uzyskał homologację typu w ramach wielostopniowej homologacji typu kategorii N₁, N₂, N₃, M₂ lub M₃;
- c) pojazdów produkowanych w małych seriach zdefiniowanych w art. 3 pkt 30 rozporządzenia (UE) 2018/858.

SEKCJA 2

Certyfikacja i ślad środowiskowy

Artykuł 30

Uznane systemy

1. Rządy, stowarzyszenia branżowe i ugrupowania zainteresowanych organizacji, które opracowały i nadzorują systemy certyfikacji związane ze zrównoważonością surowców krytycznych (zwane dalej „właścicielami systemów”), mogą składać wnioski o uznanie ich systemów przez Komisję.

Wnioski, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, muszą zawierać wszystkie istotne dowody na spełnienie kryteriów ustanowionych w załączniku IV.

Do dnia 24 maja 2027 r. Komisja przyjmuje akty wykonawcze określające jednolity wzór, który ma być wykorzystywany przez właścicieli systemów w celu przekazania minimalnych informacji, które mają znajdować się we wnioskach, o których mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 39 ust. 3.

Zakres dokumentacji wymaganej do wypełnienia jednolitego wzoru, o którym mowa w akapicie trzecim, musi być rozsądny.

2. Jeżeli na podstawie dowodów przekazanych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu Komisja stwierdzi, że system certyfikacji spełnia kryteria ustanowione w załączniku IV lub ich podzbiór, przyjmuje akty wykonawcze w sprawie uznania danego systemu i określa zakres stanowiący przedmiot uznania tego systemu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 39 ust. 3.

3. Stanowiący przedmiot uznania zakres każdego systemu określa się z uwzględnieniem następujących elementów:

- a) objętych systemem etapów łańcucha wartości surowców;
- b) objętych systemem etapów cyklu życia projektu, w tym przed jego rozpoczęciem, w trakcie trwania i po zakończeniu; oraz
- c) aspektów zrównoważoności i kategorii ryzyka środowiskowego wymienionych w załączniku IV pkt 2, do których odnosi się system.

Wymogi ustanowione w załączniku IV pkt 1 lit. a)–d) powinny być warunkiem wstępnym uznania systemu.

4. Co najmniej co trzy lata od dnia rozpoczęcia stosowania aktu wykonawczego przyjętego zgodnie z ust. 2 Komisja sprawdza, czy nadal spełnia on kryteria ustanowione w załączniku IV lub uznany podzbiór tych kryteriów.

5. Właściciele uznanych systemów bezzwłocznie informują Komisję o wszelkich zmianach lub aktualizacjach tych systemów związanych ze spełnieniem kryteriów ustanowionych w załączniku IV lub uznanego podzbioru tych kryteriów. Komisja ocenia, czy takie zmiany lub aktualizacje wpływają na podstawę uznania i podejmuje odpowiednie działania.

6. Jeżeli istnieją dowody na powtarzające się lub poważne przypadki niespełniania przez podmioty gospodarcze wdrażające uznany system wymogów tego systemu, Komisja bada, po zasięgnięciu opinii właściciela uznanego systemu, czy przypadki te wskazują na niedoskonałości w systemie wpływające na podstawę uznania i podejmuje odpowiednie działania.

7. Jeżeli Komisja stwierdzi niedoskonałości w uznanym systemie wpływające na podstawę uznania, może wyznaczyć właścicielowi systemu odpowiedni termin, który nie może przekraczać 12 miesięcy, na podjęcie działań naprawczych.

8. Jeżeli właściciel systemu nie podejmie niezbędnych działań naprawczych lub odmówi ich podjęcia, a Komisja ustali, że niedoskonałości, o których mowa w ust. 6 niniejszego artykułu, oznaczają, że system nie spełnia już kryteriów ustanowionych w załączniku IV lub uznanego podzbioru tych kryteriów, Komisja cofa uznanie systemu w drodze aktu wykonawczego. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 39 ust. 3.

9. Komisja tworzy i na bieżąco aktualizuje rejestr uznanych systemów. Rejestr ten udostępnia się publicznie na ogólnodostępnej stronie internetowej. Strona ta umożliwia również gromadzenie od wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron informacji zwrotnych na temat wdrażania uznanych systemów. Takie informacje zwrotne przekazuje się do rozpatrzenia odpowiednim właścicielom systemu.

Artykuł 31

Deklaracja dotycząca śladu środowiskowego

1. Biorąc pod uwagę wyniki sprawozdania, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, oraz wyniki oceny konieczności i proporcjonalności dla celów ust. 3 niniejszego artykułu, Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38 uzupełniających niniejsze rozporządzenie w celu określenia zasad obliczania i weryfikacji śladu środowiskowego różnych surowców krytycznych zgodnie z załącznikiem V, z uwzględnieniem wiarygodnych naukowo metod oceny i odpowiednich norm międzynarodowych. Zasady obliczania i weryfikacji określają co najmniej trzy najistotniejsze kategorie oddziaływania na środowisko, które odpowiadają za większość całościowego śladu środowiskowego. Jedną z kategorii oddziaływania na środowisko są emisje gazów cieplarnianych. Deklaracja dotycząca śladu środowiskowego ogranicza się do tych kategorii oddziaływania na środowisko.

2. Do dnia 24 listopada 2026 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie określające, które z surowców krytycznych mają być traktowane priorytetowo przy ocenie, czy obowiązek zadeklarowania śladu środowiskowego surowców krytycznych jest konieczny i proporcjonalny.

W odniesieniu do surowców krytycznych, które Komisja uznała za priorytetowe, Komisja przedstawia wnioski z oceny konieczności i proporcjonalności, o której mowa w ust. 3, w terminie 12 miesięcy od dnia przedłożenia sprawozdania, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu.

3. Komisja przyjmuje zasady obliczania i weryfikacji w odniesieniu do konkretnego surowca krytycznego, jeżeli po rozważeniu poszczególnych odpowiednich kategorii oddziaływania na środowisko stwierdzi, że dany surowiec krytyczny charakteryzuje się znaczącym śladem środowiskowym, w związku z czym obowiązek zadeklarowania śladu środowiskowego tego surowca krytycznego w odniesieniu do kategorii oddziaływania na środowisko, o których mowa w ust. 1, podczas wprowadzania go do obrotu jest konieczny i proporcjonalny ze względu na wkład w osiągnięcie celów klimatycznych i środowiskowych Unii w drodze ułatwienia dostaw surowców krytycznych o mniejszym śladzie środowiskowym.

4. Ustalając, czy obowiązek ustanowiony w ust. 6 niniejszego artykułu jest konieczny, Komisja bierze pod uwagę:

- a) czy i w jaki sposób oraz na ile skutecznie zostały już osiągnięte cele klimatyczne i środowiskowe Unii w drodze innych aktów prawnych Unii mających zastosowanie do danego surowca krytycznego;
- b) czy istnieją i czy wprowadzono odpowiednie międzynarodowe normy i wytyczne lub czy są perspektywy uzgodnienia takich norm na poziomie międzynarodowym, a także zrównoważone praktyki na rynku, w tym dobrowolne systemy uznane na podstawie art. 30 ust. 2;
- c) skuteczność partnerstw strategicznych, projektów strategicznych, umów handlowych oraz innych międzynarodowych instrumentów i działań informacyjnych prowadzonych przez Unię w dążeniu do osiągnięcia jej celów klimatycznych i środowiskowych;
- d) powiązane koszty gospodarcze i obciążenie administracyjne dla podmiotów gospodarczych.

5. Komisja przeprowadza uprzednią ocenę oddziaływania, by zdecydować, czy należy przyjąć akt delegowany zgodnie z ust. 1. Ocena taka:

- a) oparta jest między innymi na konsultacjach:
 - (i) ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, takimi jak przedstawiciele przemysłu, w tym przemysłu downstream, MŚP oraz, w stosownych przypadkach – rzemieślnicy, partnerzy społeczni, handlowcy, sprzedawcy detaliczni, importerzy, organizacje promujące ochronę zdrowia ludzkiego i ochronę środowiska, organizacje konsumenckie i przedstawiciele środowisk akademickich;
 - (ii) z państwami trzecimi lub z KTZ, w przypadku których obowiązek ten może istotnie wpłynąć na wymianę handlową z Unią;
 - (iii) z Europejską Radą ds. Surowców Krytycznych;
 - (iv) w stosownych przypadkach z agencjami Unii, które mają kompetencje w zakresie ochrony środowiska;
- b) służy zapewnieniu, aby żadnego takiego środka nie przygotowywano, nie przyjmowano ani nie stosowano z zamiarem spowodowania zbędnych przeszkód w handlu międzynarodowym lub z takim skutkiem oraz aby środek taki nie ograniczał wymiany handlowej w większym stopniu, niż jest to konieczne do osiągnięcia celów klimatycznych i środowiskowych Unii, mając na uwadze możliwości dostawców z państw trzecich pod względem zachowania zgodności z taką deklaracją, tak aby nie doszło do nieproporcjonalnego wpływu na łączne przepływy handlowe i koszty surowców krytycznych;
- c) ustala, czy podobne obowiązki wynikające z prawa Unii przyniosły zamierzone skutki i istotnie przyczyniły się do osiągnięcia unijnych celów środowiskowych;
- d) ustala, czy środki przyczynią się do osiągnięcia celów klimatycznych i środowiskowych Unii, nie powodując nieproporcjonalnego wpływu na możliwości przemysłu Unii w zakresie pozyskiwania danych surowców krytycznych.

6. Każda osoba fizyczna lub prawna wprowadzająca do obrotu surowce krytyczne, w tym poddane przeróbce i recyklingowi, dla których Komisja przyjęła na podstawie ust. 1 zasady obliczania i weryfikacji, udostępnia deklarację dotyczącą śladu środowiskowego.

Wymogi określone w akapicie pierwszym mają zastosowanie do wszystkich poszczególnych rodzajów surowców krytycznych wprowadzanych do obrotu; wymogi te nie mają zastosowania do surowców krytycznych zawartych w produktach pośrednich lub końcowych.

7. Deklaracja dotycząca śladu środowiskowego, o której mowa w ust. 6, zawiera następujące informacje:

- a) nazwę, zarejestrowaną nazwę handlową lub zarejestrowany znak towarowy i adres pocztowy odpowiedzialnej osoby fizycznej lub prawnej oraz elektroniczne środki komunikacji, za pomocą których można się z nią skontaktować;
- b) informacje o rodzaju surowca krytycznego, którego dotyczy deklaracja;
- c) informacje o kraju i regionie, w którym surowiec krytyczny odpowiednio wydobyto, poddano przeróbce, rafinowano i poddano recyklingowi;

- d) ślad środowiskowy surowca krytycznego obliczony zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami obliczania i weryfikacji przyjętymi na podstawie ust. 1;
- e) klasę efektywności pod względem śladu środowiskowego, do której należy surowiec krytyczny, określoną zgodnie z mającym zastosowanie aktem delegowanym przyjętym na podstawie ust. 8;
- f) link internetowy zapewniający dostęp do publicznej wersji badania potwierdzającego wyniki deklaracji dotyczącej śladu środowiskowego.

8. Komisja przyjmuje w rozsądnym terminie akty delegowane zgodnie z art. 38 w celu uzupełnienia niniejszego rozporządzenia poprzez określenie klas efektywności pod względem śladu środowiskowego dla surowców krytycznych, w przypadku których zasady obliczania i weryfikacji przyjęto na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu, zgodnie z załącznikiem V.

9. Przy ustalaniu zasad obliczania śladu środowiskowego dla produktów pośrednich i końcowych zawierających surowce krytyczne Komisja wymaga, aby w miarę możliwości stosowane były zasady obliczania śladu środowiskowego, o których mowa w niniejszym artykule.

10. Deklarację dotyczącą śladu środowiskowego udostępnia się na ogólnodostępnej stronie internetowej i musi być ona łatwo zrozumiała.

Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające wzór deklaracji dotyczącej śladu środowiskowego, o której mowa w ust. 6 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 39 ust. 3.

11. W przypadku oferowania surowców krytycznych na sprzedaż, w tym w przypadku sprzedaży na odległość, lub prezentowania ich w ramach działalności handlowej osoby fizyczne i prawne wprowadzające surowce krytyczne do obrotu zapewniają, aby ich klienci mieli dostęp do deklaracji dotyczącej śladu środowiskowego, zanim zwiążą umową sprzedaży.

Osoby fizyczne i prawne wprowadzające surowce krytyczne do obrotu nie mogą dostarczać ani eksponować etykiet, oznaczeń, symboli lub napisów mogących wprowadzać w błąd lub dezorientować konsumentów odnośnie do informacji zawartych w deklaracji dotyczącej śladu środowiskowego.

SEKCJA 3

Swobodny przepływ, zgodność i nadzór rynku

Artykuł 32

Swobodny przepływ

1. Państwa członkowskie nie zakazują, nie ograniczają ani nie utrudniają – ze względów dotyczących informacji o recyklingu lub o zawartości materiałów z recyklingu w magnesach trwałych lub informacji o śladzie środowiskowym surowców krytycznych objętych niniejszym rozporządzeniem – udostępniania na rynku ani oddawania do użytku produktów zawierających magnesy trwałe lub surowców krytycznych zgodnych z niniejszym rozporządzeniem.

2. Podczas targów, wystaw, pokazów handlowych lub podobnych imprez państwa członkowskie nie uniemożliwiają pokazywania produktów zawierających magnesy trwałe ani surowców krytycznych niezgodnych z niniejszym rozporządzeniem, pod warunkiem że widoczny znak wyraźnie wskazuje, że takie produkty lub surowce krytyczne nie są zgodne z niniejszym rozporządzeniem i nie mogą zostać udostępnione na rynku, dopóki nie uzyskają takiej zgodności.

Artykuł 33

Zgodność i nadzór rynku

1. Przed wprowadzeniem do obrotu produktu objętego art. 28 lub 29 odpowiedzialne osoby fizyczne lub prawne zapewniają przeprowadzenie stosownej procedury oceny zgodności oraz sporządzenie wymaganej dokumentacji technicznej. W razie wykazania w procedurze oceny zgodności, że produkt spełnia odpowiednie wymogi, odpowiedzialne osoby fizyczne lub prawne zapewniają, aby sporządzona została deklaracja zgodności UE i umieszczone zostało oznakowanie CE.

2. Procedura oceny zgodności w odniesieniu do produktów objętych wymogami określonymi w art. 28 niniejszego rozporządzenia jest procedurą określoną w załączniku IV dyrektywy 2009/125/WE, chyba że produkty te są również objęte wymogami określonymi w art. 29 niniejszego rozporządzenia, w którym to przypadku procedura oceny zgodności jest procedurą określoną w zasadach obliczania i weryfikacji przyjętych na podstawie art. 29 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

3. Niniejszego artykułu nie stosuje się do produktów objętych homologacją typu zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/858 lub (UE) nr 168/2013.

Artykuł 34

Wdrażanie i dostosowanie do unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego

Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 38 uzupełniających art. 28, 29, 31 i 33 w celu:

- a) określenia wymogów dotyczących projektu technicznego i działania nośnika danych oraz unikatowego identyfikatora produktu, o których mowa w art. 28 ust. 3 i 4;
- b) przywołania norm technicznych, które mają być stosowane w odniesieniu do nośnika danych i unikatowego identyfikatora produktu, o których mowa w art. 28 ust. 3 i 4;
- c) określenia zasad włączenia unikatowego identyfikatora produktu, o którym mowa w art. 28 ust. 4, do rejestrów istotnych dla nadzoru rynku i kontroli celnych;
- d) określenia wymogów dotyczących kontroli celnych w odniesieniu do nośnika danych i unikatowego identyfikatora produktu, o których mowa w art. 28 ust. 3 i 4;
- e) opracowania procedur postępowania z produktami stwarzającymi zagrożenie na poziomie krajowym lub w przypadku których występuje niezgodność formalna, a także powiązanych procedur ochronnych w przypadku zgłoszenia sprzeciwu wobec wprowadzonych środków nadzoru rynku;
- f) określenia wymogów związanych z deklaracją zgodności UE oraz ogólnych zasad, przepisów i warunków umieszczania oznakowania CE.

W tych aktach delegowanych zamieszcza się odesłanie do innego unijnego prawodawstwa harmonizacyjnego, w szczególności do dyrektywy 2009/125/WE, lub zapewnia się dostosowanie do takiego ustawodawstwa; uwzględnia się również potrzebę ograniczenia obciążeń administracyjnych, zapewniając jednocześnie skuteczne wdrażanie art. 28, 29 i 31 niniejszego rozporządzenia.

ROZDZIAŁ 6

ŁAD ORGANIZACYJNY

Artykuł 35

Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych

1. Ustanawia się Europejską Radę ds. Surowców Krytycznych.
2. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych doradza Komisji i wykonuje zadania określone w niniejszym rozporządzeniu.

Artykuł 36

Skład i funkcjonowanie Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych

1. W skład Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych wchodzi przedstawiciele ze wszystkich państw członkowskich i Komisji. Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych przewodniczy przedstawiciel Komisji (zwany dalej „przewodniczącym”).
2. Każde państwo członkowskie wyznacza przedstawiciela wysokiego szczebla w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych. W razie potrzeby państwo członkowskie może wyznaczać innych przedstawicieli do różnych zadań Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, stosownie do ich funkcji i wiedzy fachowej. Każdy przedstawiciel wyznaczony do Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych ma swojego zastępcę. Tylko państwa członkowskie mają prawo do głosowania. Każde państwo członkowskie dysponuje tylko jednym głosem niezależnie od liczby przedstawicieli. Przewodniczący zaprasza przedstawicieli Parlamentu Europejskiego do udziału w charakterze obserwatorów w posiedzeniach Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych, w tym w posiedzeniach stałych lub tymczasowych podgrup, o których mowa w ust. 8.
3. W stosownych przypadkach przewodniczący może zapraszać do udziału w posiedzeniach Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych lub jej stałych albo tymczasowych podgrup, o których mowa w ust. 8, przedstawicieli przemysłu, zwłaszcza MŚP, społeczeństwa obywatelskiego, środowisk akademickich, związków zawodowych, władz lokalnych i regionalnych, państw trzecich, KTZ, a także Europejskiej Agencji Obrony, Europejskiej Agencji Chemikaliów, Europejskiej Agencji Środowiska i Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych – w charakterze obserwatorów lub w celu przedstawiania pisemnych uwag. Obserwatorzy nie uczestniczą w formułowaniu rad Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych i jej podgrup.

4. Na pierwszym posiedzeniu Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych przyjmuje, na wniosek Komisji, swój regulamin zwykłą większością głosów swoich członków.

5. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych zbiera się regularnie, by móc skutecznie wykonywać swoje zadania określone w niniejszym rozporządzeniu. W razie potrzeby Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych zbiera się na uzasadniony wniosek Komisji lub państwa członkowskiego z uwagi na szczególnie interesujący dodatkowy posiedzenie, związany z realizacją projektu strategicznego na terytorium tego państwa.

Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych zbiera się przynajmniej:

- a) raz na trzy miesiące w celu oceny wniosków dotyczących projektów strategicznych zgodnie z rozdziałem 3 sekcja 2;
- b) raz na sześć miesięcy w celu rozwoju systemu monitorowania zgodnie z rozdziałem 4;
- c) raz do roku w celu przedyskutowania postępów w wykonywaniu obowiązków przez państwa członkowskie związanych z poszukiwaniami, o których mowa w rozdziale 3 sekcja 5, w tym w świetle aktualizacji wykazów surowców strategicznych lub krytycznych.

6. Komisja koordynuje prace Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych za pośrednictwem sekretariatu wykonawczego zapewniającego wsparcie techniczne i logistyczne.

7. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych:

- a) okresowo omawia stosowanie art. 9 i dzieli się najlepszymi praktykami w celu przyspieszenia procedury wydawania pozwoleń na realizację projektów dotyczących surowców krytycznych, jak również poprawy udziału społeczeństwa i konsultacji publicznych w tych projektach;
- b) w stosownych przypadkach proponuje Komisji wytyczne dotyczące stosowania art. 9 ust. 1, które mają zostać uwzględnione przez pojedyncze punkty kontaktowe;
- c) okresowo omawia realizację projektów strategicznych i, w stosownych przypadkach, środki możliwe do wprowadzenia przez projektodawcę lub państwo członkowskie, którego terytorium dotyczy projekt strategiczny, aby dodatkowo ułatwić realizację tych projektów na podstawie art. 15;
- d) doradza Komisji w sprawie oceny dotyczącej utworzenia systemu wspólnych zakupów na podstawie art. 25;
- e) ułatwia wymianę najlepszych praktyk między państwami członkowskimi w celu poprawy ich programów krajowych na podstawie art. 26.

8. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych może utworzyć stałe lub tymczasowe podgrupy odpowiedzialne za konkretne sprawy i zadania.

Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych tworzy co najmniej następujące stałe podgrupy:

- a) podgrupę ds. omawiania i koordynacji finansowania projektów strategicznych zgodnie z art. 16; przedstawicieli krajowych banków prorozwojowych i krajowych instytucji prorozwojowych, agencji kredytów eksportowych, europejskich instytucji finansowania rozwoju, Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego, innych międzynarodowych instytucji finansowych, w tym Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz, w stosownych przypadkach, prywatnych instytucji finansowych zaprasza się w charakterze obserwatorów;
- b) podgrupę ds. omawiania i wymiany poglądów w sprawie środków zwiększania wiedzy społeczeństwa na temat łańcucha dostaw surowców krytycznych oraz wymiany najlepszych praktyk dotyczących udziału społeczeństwa i zaangażowania zainteresowanych stron w projekty dotyczące surowców krytycznych; przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego regularnie zaprasza się w charakterze obserwatorów;
- c) podgrupę zrzeszającą krajowe lub, w stosownych przypadkach, regionalne instytuty lub służby geologiczne lub, w przypadku braku takich instytutów lub służb, odpowiednie organy krajowe odpowiedzialne za poszukiwania ogólne w celu wspierania koordynacji krajowych programów poszukiwań sporządzonych zgodnie z art. 19;
- d) podgrupę ds. omawiania i wymiany poglądów na temat środków promujących obieg zamknięty, efektywne gospodarowanie zasobami i zastępowanie surowców krytycznych;
- e) podgrupę zrzeszającą krajowe organy właściwe do spraw dostaw i informowania zajmujące się surowcami krytycznymi lub, w przypadku braku takich organów, odpowiednie organy krajowe odpowiedzialne w tym zakresie w celu wspierania zadań Komisji związanych z monitorowaniem i przeprowadzaniem testów warunków skrajnych zgodnie z art. 20;

- f) podgrupę zrzeszającą krajowe agencje ds. sytuacji kryzysowych i krajowe organy odpowiedzialne za zapasy strategiczne lub, w przypadku braku takich agencji i organów, odpowiednie organy krajowe odpowiedzialne w tym zakresie w celu wspierania koordynacji zapasów strategicznych określonej w art. 23.

Wykonując swoje zadania, Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych zapewnia w stosownych przypadkach koordynację, współpracę i wymianę informacji z odpowiednimi strukturami reagowania kryzysowego i gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej ustanowionymi na mocy prawa Unii.

9. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych wprowadza środki niezbędne do zapewnienia bezpiecznego postępowania z informacjami poufnymi i szczególnie chronionymi informacjami handlowymi oraz bezpiecznego przetwarzania takich informacji zgodnie z art. 46.

10. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych dokłada wszelkich starań, aby podejmować decyzje w drodze konsensusu.

Artykuł 37

Współpraca międzynarodowa i partnerstwa strategiczne

1. Europejska Rada ds. Surowców Krytycznych okresowo poddaje dyskusji:
 - a) zakres, w jakim partnerstwa strategiczne zawarte przez Unię przyczyniają się do:
 - (i) poprawy bezpieczeństwa dostaw w Unii, w tym wskaźników referencyjnych określonych w art. 5 ust. 1 lit. b);
 - (ii) poprawy współpracy w całym łańcuchu wartości surowców krytycznych między Unią a krajami partnerskimi, w tym programów budowania zdolności i transferu technologii, w celu promowania obiegu zamkniętego i odpowiedzialnego recyklingu surowców krytycznych w krajach będących producentami;
 - (iii) rozwoju gospodarczego i społecznego krajów partnerskich, w tym przez promowanie praktyk w zakresie zrównoważonej gospodarki o obiegu zamkniętym, godnych warunków pracy i poszanowania praw człowieka w ich łańcuchach wartości surowców;
 - b) spójność i ewentualną synergię między współpracą dwustronną państw członkowskich z odpowiednimi państwami trzecimi a działaniami prowadzonymi przez Unię w kontekście partnerstw strategicznych;
 - c) które państwa trzecie mogłyby być traktowane priorytetowo w zakresie zawierania partnerstw strategicznych, biorąc pod uwagę następujące kryteria:
 - (i) ewentualny wkład w bezpieczeństwo dostaw i ich odporność, z uwzględnieniem potencjalnych zdolności państwa trzeciego w zakresie zasobów, wydobycia, przeróbki i recyklingu surowców krytycznych;
 - (ii) to, czy współpraca między Unią a państwem trzecim może poprawić zdolność państwa trzeciego do zapewnienia monitorowania i minimalizowania szkodliwego oddziaływania na środowisko oraz zapobiegania mu za pomocą własnych ram regulacyjnych i ich wdrażania, stosowania odpowiedzialnych społecznie praktyk, w tym poszanowania praw człowieka i praw pracowniczych – w szczególności w odniesieniu do pracy przymusowej i pracy dzieci – konstruktywnego udziału społeczności lokalnych, w tym ludności rdzennej, stosowania przejrzystych i odpowiedzialnych praktyk działalności gospodarczej oraz przeciwdziałania negatywnym wpływom na prawidłowe funkcjonowanie administracji publicznej i rządu prawa;
 - (iii) to, czy między Unią a państwem trzecim istnieją umowy o współpracy, a w odniesieniu do rynków wschodzących i gospodarek rozwijających się – potencjał realizacji projektów inwestycyjnych w ramach strategii Global Gateway, w tym w celu ułatwienia inwestowania w projekty strategiczne;
 - (iv) w odniesieniu do rynków wschodzących i gospodarek rozwijających się – czy i w jaki sposób partnerstwo mogłoby przyczynić się do zapewnienia lokalnej wartości dodanej, łącznie z działalnością downstream, oraz przynosiłoby wzajemne korzyści Unii i krajowi partnerskiemu;
 - d) doradzanie Komisji, w jaki sposób zapewnić spójność partnerstw strategicznych, o których mowa w niniejszym ustępie, z polityką Unii w zakresie rynków wschodzących i gospodarek rozwijających się.
2. Dyskusje Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych zgodnie z ust. 1 pozostają bez uszczerbku dla prerogatyw Rady zgodnie z traktatami.

3. Państwa członkowskie:
 - a) informują Komisję o prowadzonej przez siebie współpracy dwustronnej z odpowiednimi państwami trzecimi, jeżeli jej zakres obejmuje łańcuch wartości surowców krytycznych;
 - b) mogą wspierać Komisję we wdrażaniu środków na rzecz współpracy określonych w ramach partnerstw strategicznych w całym łańcuchu wartości surowców.
4. Raz w roku Komisja informuje Parlament Europejski i Radę o przedmiocie i rezultatach dyskusji prowadzonych w Europejskiej Radzie ds. Surowców Krytycznych, o których mowa w ust. 1.

ROZDZIAŁ 7

PRZEKAZANE UPRAWNIENIA I PROCEDURA KOMITETOWA

Artykuł 38

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 3 ust. 2, art. 4 ust. 2, art. 5 ust. 3, art. 6 ust. 2, art. 28 ust. 12, art. 29 ust. 2 i 3, art. 31 ust. 1 i 8 oraz art. 34 ust. 1, powierza się Komisji na okres ośmiu lat od dnia 24 czerwca 2024 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed zakończeniem okresu 8 lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 3 ust. 2, art. 4 ust. 2, art. 5 ust. 3, art. 6 ust. 2, art. 28 ust. 12, art. 29 ust. 2 i 3, art. 31 ust. 1 i 8 oraz art. 34 ust. 1 może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 3 ust. 2, art. 4 ust. 2, art. 5 ust. 3, art. 6 ust. 2, art. 28 ust. 12, art. 29 ust. 2 lub 3, art. 31 ust. 1 lub 8 lub art. 34 ust. 1 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyrażą sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie lub gdy przed upływem tego terminu zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 39

Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

ROZDZIAŁ 8

ZMIANY

Artykuł 40

Zmiana rozporządzenia (UE) nr 168/2013

W sekcji C1 w tabeli zamieszczonej w załączniku II do rozporządzenia (UE) nr 168/2013 dodaje się pozycję w brzmieniu:

„15a	18	wymagania dotyczące obiegu zamkniętego magnesów trwałych	rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 (*)	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
------	----	--	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

Artykuł 41

Zmiana rozporządzenia (UE) 2018/858

W sekcji G „Efektywność środowiskowa i emisje” w tabeli zamieszczonej w części I załącznika II do rozporządzenia (UE) 2018/858 dodaje się pozycję w brzmieniu:

„G 15	Wymagania dotyczące obiegu zamkniętego magnesów trwałych	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 (*)	X	X	X	X	X	X									X	X
-------	--	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	---	---

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).

Artykuł 42

Zmiany rozporządzenia (UE) 2018/1724

W rozporządzeniu (UE) 2018/1724 wprowadza się następujące zmiany:

1) w załączniku I dodaje się wiersz w brzmieniu:

„AJ. Projekty dotyczące surowców krytycznych	1. Pojedyncze punkty kontaktowe, ustanowione lub wyznaczone zgodnie z art. 9 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 (*) 2. informacje o procedurze wydawania pozwoleń
--	--

	3. informacje o usługach finansowych i inwestycyjnych 4. informacje o możliwościach finansowania na poziomie Unii lub państwa członkowskiego 5. informacje o usługach wspomagających prowadzenie działalności gospodarczej, w tym dotyczące deklaracji podatku dochodowego od osób prawnych, lokalnego prawa podatkowego lub prawa pracy

(*) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>);

2) w załączniku II dodaje się wiersz w brzmieniu:

„Projekty dotyczące surowców krytycznych	Procedura odnosząca się do wszystkich odpowiednich pozwoleń na realizację i eksploatację projektów dotyczących surowców krytycznych, w tym pozwolenia na budowę, pozwolenia na stosowanie substancji chemicznych i pozwolenia na podłączenie do sieci oraz ocen oddziaływania na środowisko i pozwolenia środowiskowego, jeżeli są wymagane, a także obejmująca wszystkie wnioski i procedury od potwierdzenia, że wniosek jest kompletny, po powiadomienie o kompleksowej decyzji w sprawie wyniku procedury przez dany pojedynczy punkt kontaktowy, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2024/1252.	Wszystkie rezultaty procedur, od potwierdzenia, że wniosek jest kompletny, po powiadomienie o kompleksowej decyzji w sprawie wyniku procedury przez dany pojedynczy punkt kontaktowy, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2024/1252.”;
--	---	---

3) w załączniku III dodaje się punkt w brzmieniu:

„9) Dany pojedynczy punkt kontaktowy, zgodnie z art. 9 rozporządzenia (UE) 2024/1252.”.

Artykuł 43

Zmiany rozporządzenia (UE) 2019/1020

W rozporządzeniu (UE) 2019/1020 wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Niniejszy artykuł stosuje się wyłącznie do produktów będących przedmiotem rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 ^{(1)*}, (UE) 2016/425 ^{(2)*}, (UE) 2016/426 ^{(3)*} i (UE) 2024/1252 ^{(4)*} oraz dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/14/WE ^{(5)*}, 2006/42/WE ^{(6)*}, 2009/48/WE ^{(7)*}, 2009/125/WE ^{(8)*}, 2011/65/UE ^{(9)*}, 2013/29/UE ^{(10)*}, 2013/53/UE ^{(11)*}, 2014/29/UE ^{(12)*}, 2014/30/UE ^{(13)*}, 2014/31/UE ^{(14)*}, 2014/32/UE ^{(15)*}, 2014/34/UE ^{(16)*}, 2014/35/UE ^{(17)*}, 2014/53/UE ^{(18)*} i 2014/68/UE ^{(19)*}.

- ^{(1)*} Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz.U. L 88 z 4.4.2011, s. 5).
- ^{(2)*} Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/425 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie środków ochrony indywidualnej oraz uchylecia dyrektywy Rady 89/686/EWG (Dz.U. L 81 z 31.3.2016, s. 51).
- ^{(3)*} Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/426 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie urządzeń spalających paliwa gazowe oraz uchylecia dyrektywy 2009/142/WE (Dz.U. L 81 z 31.3.2016, s. 99).
- ^{(4)*} Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>).
- ^{(5)*} Dyrektywa 2000/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 maja 2000 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (Dz.U. L 162 z 3.7.2000, s. 1).
- ^{(6)*} Dyrektywa 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniająca dyrektywę 95/16/WE (Dz.U. L 157 z 9.6.2006, s. 24).
- ^{(7)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/48/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie bezpieczeństwa zabawek (Dz.U. L 170 z 30.6.2009, s. 1).
- ^{(8)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10).
- ^{(9)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/65/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 88).
- ^{(10)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/29/UE z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku wyrobów pirotechnicznych (wersja przekształcona) (Dz.U. L 178 z 28.6.2013, s. 27).
- ^{(11)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/53/UE z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie rekreacyjnych jednostek pływających i skuterów wodnych i uchylająca dyrektywę 94/25/WE (Dz.U. L 354 z 28.12.2013, s. 90).
- ^{(12)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/29/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku prostych zbiorników ciśnieniowych (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 45).
- ^{(13)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/30/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do kompatybilności elektromagnetycznej (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 79).
- ^{(14)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/31/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku wag nieautomatycznych (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 107).
- ^{(15)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/32/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku przyrządów pomiarowych (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 149).
- ^{(16)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/34/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do urządzeń i systemów ochronnych przeznaczonych do użytku w atmosferze potencjalnie wybuchowej (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 309).
- ^{(17)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/35/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku sprzętu elektrycznego przewidzianego do stosowania w określonych granicach napięcia (Dz.U. L 96 z 29.3.2014, s. 357).
- ^{(18)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/53/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich dotyczących udostępniania na rynku urządzeń radiowych i uchylająca dyrektywę 1999/5/WE (Dz.U. L 153 z 22.5.2014, s. 62).
- ^{(19)*} Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/68/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do udostępniania na rynku urządzeń ciśnieniowych (Dz.U. L 189 z 27.6.2014, s. 164).”;

2) w załączniku I dodaje się punkt w brzmieniu:

„71. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1252 z dnia 11 kwietnia 2024 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020 (Dz.U. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>) w zakresie, w jakim dotyczy ono wymogów określonych w art. 28, 29 lub 31 tego rozporządzenia.”.

ROZDZIAŁ 9

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 44

Monitorowanie postępów

1. Do dnia 24 listopada 2026 r. Komisja przedkłada sprawozdanie zawierające orientacyjne prognozy dotyczące rocznego zużycia każdego z surowców krytycznych w latach 2030, 2040 i 2050, w tym prognozy zakładające niski i wysoki popyt oraz prognozę referencyjną, a także orientacyjne wskaźniki referencyjne dla wydobycia i przeróbki poszczególnych surowców strategicznych w celu osiągnięcia do 2030 r. wskaźników referencyjnych określonych w art. 5 ust. 1 lit. a).

2. Do dnia 24 maja 2027 r. i co najmniej co trzy lata Komisja, uwzględniając radę udzieloną przez Europejską Radę ds. Surowców Krytycznych, śledzi postępy w osiąganiu wskaźników referencyjnych określonych w art. 5 ust. 1, a także w łagodzeniu spodziewanego wzrostu zużycia surowców krytycznych w Unii, o którym mowa w art. 5 ust. 2, i publikuje sprawozdanie zawierające informacje o postępach Unii w osiąganiu tych wskaźników referencyjnych i w łagodzeniu wzrostu.

3. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- a) informacje ilościowe na temat stopnia postępów Unii w osiąganiu wskaźników referencyjnych i w łagodzeniu wzrostu, o których mowa w art. 5;
- b) wykaz partnerstw strategicznych zawartych między Unią a państwami trzecimi obejmujących surowce; oraz
- c) ocenę wkładu partnerstw strategicznych w osiąganie wskaźników referencyjnych określonych w art. 5 ust. 1 lit. b).

Do celów niniejszego artykułu podmioty gospodarcze nie mają obowiązku przedkładania informacji w uzupełnieniu do informacji przekazywanych na podstawie art. 21.

4. Aby zapewnić spójne wykonanie niniejszego rozporządzenia, Komisja monitoruje spójność z innymi przepisami prawa Unii swoich działań podejmowanych w celu jego wykonania. Ponadto Komisja publikuje do dnia 24 maja 2025 r. sprawozdanie na temat spójności niniejszego rozporządzenia z innymi przepisami prawa Unii.

5. Jeżeli na podstawie sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, Komisja stwierdzi, że Unia prawdopodobnie nie osiągnie celów określonych w art. 5, ocenia ona wykonalność i proporcjonalność zaproponowania środków, aby zapewnić osiągnięcie tych celów.

6. Komisja zwraca się do europejskich organizacji normalizacyjnych o opracowanie norm europejskich lub europejskich dokumentów normalizacyjnych wspierających cele niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 45

Sprawozdania państw członkowskich

1. Do dnia 24 maja 2026 r., a następnie co roku państwa członkowskie przedkładają Komisji sprawozdania zawierające informacje, o których mowa w art. 19 ust. 5, art. 21 ust. 1 i 2, art. 22 ust. 1, art. 23 ust. 5 i art. 26 ust. 6.

Podmioty gospodarcze nie mają obowiązku przedkładania informacji w uzupełnieniu do informacji przekazywanych zgodnie z przepisami wymienionymi w akapicie pierwszym.

2. Komisja może przyjmować akty wykonawcze ustanawiające wzór sprawozdań, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. We wzorze tym można wskazać sposób wyrażenia informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 39 ust. 2.
3. Informacje zawarte w sprawozdaniach, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, podlegają art. 46.

Artykuł 46

Postępowanie z informacjami poufnymi

1. Informacje uzyskane w trakcie wykonywania niniejszego rozporządzenia są wykorzystywane wyłącznie na potrzeby niniejszego rozporządzenia i są chronione stosownymi przepisami prawa Unii i prawa krajowego.
2. Państwa członkowskie i Komisja zapewniają ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa i tajemnicy handlowej oraz innych szczególnie chronionych, poufnych i niejawnych informacji uzyskanych i przetworzonych w wyniku stosowania niniejszego rozporządzenia, w tym w odniesieniu do zaleceń i środków, które należy zastosować, zgodnie z prawem Unii i odpowiednimi przepisami prawa krajowego.
3. Komisja i państwa członkowskie zapewniają, by klauzule tajności informacji niejawnych dostarczanych lub wymienianych zgodnie z niniejszym rozporządzeniem nie były obniżane ani znoszone bez uprzedniej pisemnej zgody wytwórcy, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii lub prawa krajowego.
4. W przypadku gdy państwo członkowskie uważa, że ujawnienie zagregowanych informacji zgodnie z art. 22 może naruszać jego interesy w zakresie bezpieczeństwa narodowego, jest uprawnione do zgłoszenia, w drodze uzasadnionego powiadomienia, sprzeciwu wobec ujawnienia przez Komisję tych informacji.
5. Komisja i organy krajowe, ich urzędnicy, pracownicy oraz inne osoby wykonujące pracę pod nadzorem tych organów zapewniają poufność informacji uzyskanych w trakcie wykonywania ich zadań i podejmowania czynności, zgodnie z odpowiednimi przepisami prawa Unii lub prawa krajowego. Obowiązek ten dotyczy również wszystkich przedstawicieli państw członkowskich, obserwatorów, ekspertów oraz innych uczestników biorących udział w posiedzeniach Europejskiej Rady ds. Surowców Krytycznych na podstawie art. 36.
6. Komisja zapewnia znormalizowane i bezpieczne środki służące gromadzeniu, przetwarzaniu i przechowywaniu informacji uzyskanych na podstawie niniejszego rozporządzenia.
7. Żadne obowiązki w zakresie wymiany informacji na mocy niniejszego rozporządzenia nie mają zastosowania do danych dotyczących podstawowych interesów państw członkowskich w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony.

Artykuł 47

Sankcje

Do dnia 24 listopada 2026 r. państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji za naruszenie przepisów niniejszego rozporządzenia oraz wprowadzają wszelkie środki niezbędne do zapewnienia ich wdrożenia. Sankcje te muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadamiają bezzwłocznie Komisję o tych przepisach i środkach, a także powiadamiają ją bezzwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.

Artykuł 48

Ocena

1. Do dnia 24 maja 2028 r. Komisja przeprowadza ocenę niniejszego rozporządzenia w świetle określonych w nim celów i przedstawia sprawozdanie na ten temat Parlamentowi Europejskiemu, Radzie i Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu.
2. W sprawozdaniu, o którym mowa w ust. 1, ocenia się co najmniej:
 - a) stosowność ustanowienia maksymalnych progów śladu środowiskowego surowców krytycznych, dla których przyjęto zasady obliczania i weryfikacji, oraz potrzebę dalszego wzmocnienia łańcuchów wartości surowców krytycznych po 2030 r.;

- b) stosowność ustanowienia wskaźników referencyjnych mających za punkt odniesienia rok 2040 i rok 2050 w formie zbiorczej i w podziale na surowce strategiczne;
 - c) spójność między przepisami prawa Unii dotyczącymi ochrony środowiska a przepisami niniejszego rozporządzenia, w szczególności w odniesieniu do priorytetowego statusu projektów strategicznych;
 - d) dostępność informacji na temat ilości odpadów i zawartości surowców strategicznych w odpowiednich strumieniach odpadów;
 - e) wpływ wspólnego systemu zakupów ustanowionego na podstawie art. 25 na konkurencję na rynku wewnętrznym;
 - f) stosowność ustanowienia dalszych środków w celu zwiększenia zbierania, sortowania i przetwarzania odpadów, w szczególności złomu, w tym złomu żeliwa i stali.
3. W stosownych przypadkach Komisja przedstawia na podstawie tego sprawozdania odpowiednie wnioski ustawodawcze.

Artykuł 49

Wejście w życie

1. Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.
2. Na zasadzie odstępstwa od ust. 1 niniejszego artykułu art. 40 i 41 stosuje się od dnia 24 maja 2028 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 kwietnia 2024 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

Przewodnicząca

R. METSOLA

W imieniu Rady

Przewodnicząca

H. LAHBIB

ZAŁĄCZNIK I

Surowce strategiczne

Sekcja 1

Wykaz surowców strategicznych

Następujące surowce uznaje się za strategiczne:

- a) boksyt/tlenek glinu/aluminium
- b) bizmut
- c) bor – jakość metalurgiczna
- d) kobalt
- e) miedź
- f) gal
- g) german
- h) lit – w standardzie wymaganym dla baterii
- i) magnez metaliczny
- j) mangan – w standardzie wymaganym dla baterii
- k) grafit – w standardzie wymaganym dla baterii
- l) nikiel – w standardzie wymaganym dla baterii
- m) platynowce
- n) metale ziem rzadkich do produkcji magnesów trwałych (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm i Ce)
- o) krzem metaliczny
- p) tytan metaliczny
- q) wolfram

Sekcja 2

Metodyka selekcji surowców strategicznych

1. Znaczenie strategiczne określa się na podstawie znaczenia surowca z punktu widzenia transformacji ekologicznej i cyfrowej, a także zastosowań obronnych, lotniczych i kosmicznych zgodnie z następującymi kryteriami:
 - a) ilość technologii strategicznych wykorzystujących dany surowiec jako materiał wsadowy;
 - b) ilość surowca potrzebna do wytworzenia odpowiednich technologii strategicznych;
 - c) spodziewany globalny popyt na odpowiednie technologie strategiczne.
2. Prognozowany wzrost popytu ($D_{F/C,\tau}$) oblicza się w następujący sposób:

$$D_{F/C,\tau} = \frac{DF_{\tau}}{GS_{\tau_0}}$$

gdzie:

DF_{τ} oznacza globalną roczną prognozę popytu na surowiec w roku τ ;

GS_{τ_0} oznacza globalną roczną produkcję surowca w okresie referencyjnym τ_0 .

3. Trudności związane ze zwiększeniem produkcji określa się, biorąc pod uwagę co najmniej:
- a) obecną globalną roczną skalę produkcji surowca;
 - b) stosunek zasobów do ilości produkowanego surowca w oparciu o znane zasoby możliwych do wydobycia z ekonomicznego punktu widzenia zasobów geologicznych oraz obecną globalną produkcję roczną;
 - c) czas realizacji nowych projektów mających zwiększać potencjał podaży, gdy dostępne są wiarygodne informacje.
-

ZAŁĄCZNIK II

Surowce krytyczne**Sekcja 1****Wykaz surowców krytycznych**

Następujące surowce uznaje się za krytyczne:

- a) antymon
- b) arsen
- c) boksyt/tlenek glinu/aluminium
- d) baryt
- e) beryl
- f) bizmut
- g) bor
- h) kobalt
- i) węgiel koksowy
- j) miedź
- k) skaleń
- l) fluoryt
- m) gal
- n) german
- o) hafn
- p) hel
- q) metale ciężkie ziem rzadkich
- r) metale lekkie ziem rzadkich
- s) lit
- t) magnez
- u) mangan
- v) grafit
- w) nikiel – w standardzie wymaganym dla baterii
- x) niob

- y) fosforyt
- z) fosfor
- aa) platynowce
- ab) skand
- ac) krzem metaliczny
- ad) stront
- ae) tantal
- af) tytan metaliczny
- ag) wolfram
- ah) wanad

Sekcja 2

Obliczanie znaczenia gospodarczego oraz ryzyka związanego z dostawami

1. Znaczenie gospodarcze (EI) ocenianego surowca oblicza się następująco:

$$EI = \sum_s (A_s * Q_s) * SI_{EI}$$

gdzie:

s oznacza sektory gospodarki NACE (poziom dwucyfrowy);

A_s oznacza udział zastosowania końcowego ocenianego surowca w sektorze NACE (poziom dwucyfrowy) (z wykorzystaniem wartości Unii, o ile są dostępne, a w pozostałych przypadkach udziałów globalnych);

Q_s oznacza wartość dodaną odpowiedniego sektora w klasyfikacji NACE (poziom dwucyfrowy), jako udział w gospodarce ogółem;

SI_{EI} oznacza wskaźnik zastępowalności związany ze znaczeniem gospodarczym.

2. Wskaźnik zastępowalności ocenianego surowca związany ze znaczeniem gospodarczym (SI_{EI}) oblicza się – w oparciu o najistotniejsze zastosowania przemysłowe tego surowca – w następujący sposób:

$$SI_{EI} = \sum_i \sum_a SPP_{i,a;EI} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

gdzie:

i oznacza pojedynczy materiał stanowiący substytut;

a oznacza pojedyncze zastosowanie surowca;

$SPP_{i,a;EI}$ oznacza parametr określający skuteczność w odniesieniu do znaczenia gospodarczego każdego materiału stanowiącego substytut, i , w porównaniu z ocenianym surowcem, w oparciu o parametry techniczne, w tym funkcjonalność, i skuteczność kosztową dla każdego zastosowania, a ;

$Share_a$ oznacza udział surowców w zastosowaniu końcowym;

$Sub_share_{i,a}$ oznacza podudział każdego materiału stanowiącego substytut w poszczególnych zastosowaniach.

3. Ryzyko dla dostaw (SR) ocenianego surowca oblicza się następująco:

$$SR = \left[(HHI_{WGI,t_c})_{GS} * \frac{IR}{2} + (HHI_{WGI,t_c})_{EU_sourcing} * \left(1 - \frac{IR}{2} \right) \right] * (1 - EoL_{RIR}) * SI_{SR}$$

gdzie:

GS oznacza globalną roczną produkcję ocenianego surowca;

$EU_sourcing$ oznacza faktyczne źródło dostaw dla Unii, tj. produkcję wewnętrzną Unii plus przywóz do Unii z państw trzecich lub z KTZ;

HHI oznacza indeks Herfindahla-Hirschmanna (stosowany jako wskaźnik zastępczy dla koncentracji dostaw we wszystkich państwach);

WGI oznacza wskaźnik bazujący na skalowanych wskaźnikach dobrego rządzenia na świecie Banku Światowego (stosowany jako wskaźnik zastępczy dla dobrego rządzenia);

t_c oznacza parametr handlowy korygujący WGI, który określa się z uwzględnieniem potencjalnych należności celnych wywozowych (ewentualnie złagodzonych przez obowiązującą umowę handlową), fizycznych kontyngentów wywozowych lub ograniczeń wywozowych nałożonych przez państwo, c .

EoL_{RIR} oznacza wskaźnik udziału surowca pochodzącego z recyklingu po wycofaniu z eksploatacji, czyli stosunek wsadu materiałów wtórnych (z recyklingu odpadów) do łącznego wsadu surowca (pierwotnego i wtórnego);

SI_{SR} oznacza wskaźnik zastępowalności powiązany z ryzykiem związanym z dostawami;

IR oznacza uzależnienie od przywozu.

4. Uzależnienie od przywozu (IR) surowców oblicza się następująco:

$$IR = \max \left\{ 0; \frac{Import - Export}{DomesticProduction + Import - Export} \right\}$$

5. Indeks Herfindahla-Hirschmanna (HHI_{WGI}) ocenianego surowca oblicza się w następujący sposób:

$$HHI_{WGI,t_c} = \sum_c (S_c)^2 * WGI_c * t_c$$

gdzie:

c oznacza państwa dostarczające oceniany surowiec;

S_c oznacza udział państwa c w dostawie (GS lub $EU_sourcing$) ocenianego surowca;

WGI_c oznacza wskaźnik bazujący na skalowanych wskaźnikach dobrego rządzenia na świecie Banku Światowego dla państwa c ;

t_c oznacza parametr handlowy państwa korygujący WGI, który określa się z uwzględnieniem potencjalnych należności celnych wywozowych (ewentualnie złagodzonych przez obowiązującą umowę handlową), fizycznych kontyngentów wywozowych lub ograniczeń wywozowych nałożonych przez państwo c .

6. Wskaźnik zastępowalności ocenianego surowca powiązany z ryzykiem związanym z dostawami (SR_{SR}) oblicza się w następujący sposób:

$$SI_{SR} = \sum_i \sum_a SPP_{i,SR} * Sub_share_{i,a} * Share_a$$

gdzie:

i oznacza pojedynczy materiał stanowiący substytut;

a oznacza pojedyncze zastosowanie materiału kandydującego;

$SPP_{i,SR}$ oznacza parametr określający skuteczność w odniesieniu do ryzyka dostaw dla każdego materiału stanowiącego substytut, i , bazujący na jego globalnej produkcji, krytyczności i znaczeniu gospodarczym (produkt podstawowy, koprodukt, produkt uboczny);

$Share_a$ oznacza udział materiałów kandydujących w zastosowaniu końcowym;

$Sub_share_{i,a}$ oznacza podudział każdego materiału stanowiącego substytut w poszczególnych zastosowaniach.

7. Jeżeli zmiany strukturalne lub statystyczne wpływają na pomiar znaczenia gospodarczego i ryzyka dla dostaw w ujęciu horyzontalnym w odniesieniu do wszystkich ocenianych materiałów, należy skorygować odpowiednie wartości w celu wyrównania tych zmian.

Obliczenia z zastosowaniem wzorów w niniejszej sekcji muszą opierać się na średniej z ostatnich pięciu lat, dla których dane są dostępne. Uwzględnia się priorytet, jakość i dostępność danych.

ZAŁĄCZNIK III

Ocena kryteriów uznania w odniesieniu do projektów strategicznych

1. W ocenie tego, czy projekt realizowany w Unii spełnia kryterium ustanowione w art. 6 ust. 1 lit. a), uwzględnia się to, czy projekt przyczynia się do:

- a) osiągnięcia wskaźników referencyjnych określonych w art. 5 ust. 2 lit. a);
- b) utrzymania lub zwiększenia zdolności Unii w stosunku do rocznego zużycia surowców strategicznych w Unii, z uwzględnieniem przewidywanego wzrostu zużycia w Unii;
- c) zwiększenia zdolności Unii do produkcji innowacyjnych surowców, które będą mogły zastąpić surowce strategiczne w co najmniej jednej technologii strategicznej, a jednocześnie wdraża środki służące uzyskaniu takiego samego lub mniejszego śladu środowiskowego w porównaniu z zastępowanym surowcem strategicznym.

Wkład projektu w osiągnięcie odpowiedniego wskaźnika referencyjnego dotyczącego zdolności ocenia się z uwzględnieniem biznesplanu projektu oraz uzupełniających informacji technicznych zawartych we wniosku, a także szacowanego czasu wprowadzenia projektu na rynek.

2. W ocenie tego, czy projekt realizowany w państwie trzecim lub w KTZ spełnia kryterium ustanowione w art. 6 ust. 1 lit. a), uwzględnia się:

- a) czy projekt przyczynia się do osiągnięcia wskaźników referencyjnych określonych w art. 5 ust. 2 lit. b) lub przyczynia się do utrzymania odporności unijnych dostaw surowców strategicznych;
- b) czy mające zastosowanie ramy prawne lub inne warunki dają pewność, że handel i inwestycje związane z projektem nie zostaną zakłócone, biorąc pod uwagę w szczególności, czy Unia zawarła z danym państwem trzecim lub z KTZ partnerstwo strategiczne, o którym mowa w art. 37, lub umowę handlową zawierającą rozdział dotyczący surowców, oraz czy są one zgodne ze wspólną polityką handlową Unii;
- c) na ile istnieją przedsiębiorstwa, które zawarły lub chcą zawrzeć umowy odbioru z projektodawcą, by wykorzystywać lub poddawać przeróbce surowce strategiczne wyprodukowane dzięki odpowiednim projektom realizowanym w Unii;
- d) czy projekt jest zgodny z celami Unii w zakresie współpracy na rzecz rozwoju i polityki zagranicznej.

Wkład projektu w osiągnięcie wskaźników referencyjnych, o których mowa w lit. a), ocenia się z uwzględnieniem biznesplanu projektu oraz uzupełniających informacji technicznych zawartych we wniosku, a także szacowanego czasu wprowadzenia projektu na rynek oraz udziału wyników projektu objętych obowiązującymi lub potencjalnymi umowami odbioru, o których mowa w lit. c). Dowody powiązane z lit. c) mogą obejmować umowy, listy intencyjne lub protokoły ustaleń.

3. W ocenie tego, czy projekt spełnia kryterium ustanowione w art. 6 ust. 1 lit. b), uwzględnia się:

- a) jakość przeprowadzonych studiów wykonalności dotyczących potencjału rozwoju projektu;
- b) to, czy technologię, która ma być wykorzystana, wypróbowano w odpowiednim środowisku.

4. Studia wykonalności, o których mowa w pkt 3 lit. a), mają na celu:

- a) ocenę, czy proponowany projekt ma szansę powodzenia, na podstawie analizy czynników technologicznych i środowiskowych;
- b) określenie potencjalnych kwestii i problemów technicznych, które mogą pojawić się w trakcie realizacji projektu.

Konieczne mogą okazać się dalsze badania w celu potwierdzenia wykonalności projektu.

5. W ocenie tego, czy projekty zlokalizowane w Unii spełniają kryterium ustanowione w art. 6 ust. 1 lit. c), uwzględnienia się ogólną ocenę zgodności projektu z odpowiednimi przepisami prawa Unii lub prawa krajowego, a także odpowiednich dowodów uzupełniających, biorąc pod uwagę lokalizację projektu.

W ocenie tego, czy projekty realizowane w państwach trzecich lub w KTZ spełniają kryterium ustanowione w art. 6 ust. 1 lit. c), uwzględnia się zgodność z mającymi zastosowanie przepisami prawa krajowego, jeżeli przepisy te dają wystarczającą pewność co do zgodności z tym kryterium lub jego aspektami, oraz z następującymi instrumentami międzynarodowymi:

- a) trójstronną deklaracją MOP zawierającą zasady dotyczące przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej;
 - b) wytycznymi OECD dotyczącymi należytej staranności służącej odpowiedzialnemu prowadzeniu działalności gospodarczej, w szczególności wytycznymi dotyczącymi walki z korupcją;
 - c) wytycznymi OECD dotyczącymi należytej staranności dla odpowiedzialnych łańcuchów dostaw minerałów z obszarów dotkniętych konfliktami i obszarów wysokiego ryzyka;
 - d) wytycznymi OECD dotyczącymi należytej staranności w zakresie merytorycznego udziału interesariuszy w sektorze wydobywczym, w tym w przypadku odniesień do zasad określonych w Deklaracji Organizacji Narodów Zjednoczonych o prawach ludności rdzennej;
 - e) zasadami OECD dotyczącymi ładu korporacyjnego;
 - f) wytycznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych dotyczącymi odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej;
 - g) wytycznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka.
 - h) normą w zakresie pomiaru wyników MKF nr 5 dotyczącą nabywania gruntów i przymusowych przesiedleń.
6. Projektodawcy mogą również potwierdzić zgodność z kryterium ustanowionym w art. 6 ust. 1 lit. c):
- a) przedstawiając dowody potwierdzające, że przedmiotowy projekt uzyskał indywidualny certyfikat w ramach jednego systemu lub większej liczby systemów uznanych na podstawie art. 30 ust. 2, które łącznie obejmują wymogi wymienione w załączniku IV pkt 2; lub
 - b) zobowiązując się do uzyskania dla przedmiotowego projektu certyfikacji w ramach jednego systemu lub większej liczby systemów uznanych na podstawie art. 30 ust. 2, które łącznie obejmują wymogi wymienione w załączniku IV pkt 2, i przedstawiając wystarczające dowody potwierdzające, że po wdrożeniu przedmiotowy projekt będzie w stanie spełniać kryteria takiej certyfikacji.
7. W ocenie tego, czy projekt realizowany w Unii spełnia kryterium ustanowione w art. 6 ust. 1 lit. d), uwzględnienia się:
- a) czy w projekcie uczestniczą przedsiębiorstwa z różnych państw członkowskich;
 - b) czy potencjalni odbiorcy są również zlokalizowani w więcej niż jednym państwie członkowskim;
 - c) wpływ na dostępność surowców strategicznych dla użytkowników downstream w więcej niż jednym państwie członkowskim.
8. W ocenie tego, czy projekt realizowany w państwie trzecim spełnia kryterium ustanowione w art. 6 ust. 1 lit. e), uwzględnia się zakres, w jakim projekt przyczynia się w odpowiednim państwie trzecim do:
- a) wsparcia więcej niż jednego etapu łańcucha wartości surowców w tym państwie lub większym regionie w jego obrębie;
 - b) wsparcia inwestycji prywatnych w krajowy łańcuch wartości surowców;
 - c) zapewnienia szerszych korzyści gospodarczych lub społecznych, w tym tworzenia miejsc pracy.

ZAŁĄCZNIK IV

Kryteria dotyczące systemów certyfikacji

1. Uznany system certyfikacji spełnia następujące kryteria:
 - a) jest otwarty na przejrzystych, sprawiedliwych i niedyskryminacyjnych warunkach dla wszystkich podmiotów gospodarczych, które chcą i mogą spełnić wymogi systemu, i jest zarządzany z udziałem wielu zainteresowanych stron;
 - b) weryfikacja i monitorowanie zgodności są obiektywne, oparte na międzynarodowych, unijnych lub krajowych normach, wymogach i procedurach i prowadzone niezależnie od odpowiedniego podmiotu gospodarczego;
 - c) obejmuje wystarczające wymogi i procedury zapewniające kompetencje i niezależność odpowiedzialnych weryfikatorów;
 - d) zawiera wymogi gwarantujące sporządzenie sprawozdania z audytu ustanowionego na poziomie obiektu.
2. Wymogi dotyczące certyfikacji obejmują co najmniej:
 - a) wymogi zapewniające praktyki zrównoważone środowiskowo, w tym wymogi zapewniające zarządzanie środowiskowe oraz ograniczenie oddziaływania w następujących kategoriach ryzyka środowiskowego:
 - (i) powietrze, w tym zanieczyszczenie powietrza takie jak emisja gazów cieplarnianych;
 - (ii) woda, w tym dno morskie i środowisko morskie, oraz zanieczyszczenie wody, użytkowanie wody, ilości wody, z uwzględnieniem powodzi lub susz, i dostęp do wody;
 - (iii) gleba, w tym zanieczyszczenie gleby, erozja gleby, użytkowanie gruntów i degradacja gruntów;
 - (iv) różnorodność biologiczna, w tym szkody w siedliskach, wśród zwierząt dzikich, w roślinności i w ekosystemach, w tym w usługach ekosystemowych;
 - (v) substancje niebezpieczne;
 - (vi) hałas i wibracje;
 - (vii) bezpieczeństwo zakładów produkcyjnych;
 - (viii) zużycie energii;
 - (ix) odpady i pozostałości;
 - b) wymogi zapewniające odpowiedzialne społecznie praktyki, w tym poszanowanie praw człowieka i praw pracowniczych, w tym trybu życia ludności rdzennej;
 - c) wymogi zapewniające uczciwość biznesową i przejrzystość, w tym wymogi dotyczące prawidłowego zarządzania kwestiami finansowymi, środowiskowymi i społecznymi, oraz polityka przeciwdziałania korupcji i łapownictwu.

ZAŁĄCZNIK V

Ślad środowiskowy**Część I****Definicje**

Na potrzeby niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

- a) „dane dotyczące działalności” oznaczają informacje o procesach w modelowaniu analizy zbioru wejść i wyjść (LCI), przy czym każdy zagregowany wynik LCI łańcuchów procesu reprezentujący działania wykonane w procesie mnoży się przez odpowiednie dane dotyczące działalności, a następnie łączy w celu uzyskania śladu środowiskowego związanego z tym procesem;
- b) „zestawienie podstawowych materiałów” oznacza wykaz surowców, podzespołów, zespołów pośrednich, podkomponentów, części i ilości każdego z tych elementów potrzebnych do wytworzenia produktu objętego badaniem;
- c) „dane dotyczące przedsiębiorstwa” lub „dane pierwotne” oznaczają bezpośrednio zmierzone lub zgromadzone dane z jednego lub wielu obiektów (dane specyficzne dla danego miejsca), reprezentatywne dla działań przedsiębiorstwa;
- d) „metoda oceny skutków” oznacza protokół ilościowego przełożenia danych z analizy zbioru wejść i wyjść na udział w danym wpływie na środowisko;
- e) „kategoria wpływu” oznacza klasę wykorzystania zasobów lub wpływu na środowisko, z którą związane są dane z analizy zbioru wejść i wyjść;
- f) „cykl życia” oznacza kolejne i wzajemnie powiązane etapy w systemie produktu od pozyskania surowców lub ich wytworzenia z zasobów naturalnych po ostateczne unieszkodliwienie produktu (ISO 14040:2006);
- g) „analiza zbioru wejść i wyjść” lub „LCI” oznacza połączony zestaw wymian przepływów podstawowych, przepływów odpadów i przepływów produktów w zbiorze danych z analizy zbioru wejść i wyjść;
- h) „zbiór danych z analizy zbioru wejść i wyjść” lub „zbiór danych LCI” oznacza dokument lub plik zawierający informacje o cyklu życia danego produktu lub innego zjawiska lub przedmiotu, takie jak miejsca lub procesy, obejmujące metadane opisowe oraz ilościową analizę zbioru wejść i wyjść; może być on zbiorem danych dotyczących procesów jednostkowych, zbiorem danych częściowo zagregowanym lub zagregowanym;
- i) „dane wtórne” oznaczają dane nie pochodzące z konkretnego procesu w łańcuchu dostaw przedsiębiorstwa wykonującego badanie śladu środowiskowego, a mianowicie dane, które nie są gromadzone, mierzone ani szacowane bezpośrednio przez przedsiębiorstwo, ale pozyskiwane z bazy danych LCI osoby trzeciej lub z innych źródeł, które obejmują dane uśrednione dla danej branży, np. pochodzące z opublikowanych danych o produkcji, ze statystyk rządowych oraz od stowarzyszeń branżowych, badania literatury, badania techniczne i patentów, a także mogą opierać się na danych finansowych oraz zawierać dane przybliżone oraz inne dane ogólne oraz które obejmują dane pierwotne przechodzące etap agregacji poziomej;
- j) „granica systemu” oznacza aspekty objęte lub nieobjęte badaniem cyklu życia.

W zasadach obliczania śladu środowiskowego surowca krytycznego uwzględnia się wszelkie dalsze definicje niezbędne do ich interpretacji.

Część II**Zakres stosowania**

W niniejszym załączniku przedstawiono zasadnicze elementy dotyczące sposobu obliczania śladu środowiskowego surowców krytycznych.

Zasady obliczania śladu środowiskowego określonych surowców krytycznych opierają się na zasadniczych elementach przedstawionych w niniejszym załączniku, z uwzględnieniem wiarygodnych naukowo metod oceny i odpowiednich norm międzynarodowych w dziedzinie oceny cyklu życia.

Obliczanie śladu środowiskowego surowca krytycznego opiera się na zestawieniu podstawowych materiałów, energii, metod produkcji i materiałów pomocniczych użytych w obiektach zaangażowanych w produkcję surowca krytycznego.

Ustalając zasady obliczania śladu środowiskowego określonych surowców krytycznych, Komisja zmierza do zapewnienia spójności z zasadami obliczania śladu środowiskowego produktów pośrednich i końcowych, w których wykorzystuje się odpowiednie surowce krytyczne.

Część III

Deklarowana jednostka

Deklarowaną jednostką jest 1 kg danego rodzaju surowca krytycznego.

W zasadach obliczania śladu środowiskowego określonych surowców krytycznych można określić wyższą lub niższą deklarowaną jednostkę, wyrażoną w kg, w celu uwzględnienia – w stosownych przypadkach – charakteru lub wykorzystania odpowiedniego surowca krytycznego.

Wszystkie ilościowe dane dotyczące wejść i wyjść zgromadzone przez producenta w celu ilościowego określenia śladu węglowego oblicza się w odniesieniu do tej deklarowanej jednostki.

Część IV

Granice systemu

1. Wydobycie, zagęszczenie i rafinacja to trzy etapy cyklu życia, które należy uwzględnić w granicach systemu pierwotnych surowców krytycznych wraz z następującymi procesami, jeżeli dotyczą one konkretnego surowca:
 - a) procesy upstream, takie jak wydobycie rudy do produkcji surowca, produkcja i dostawa, w tym transport, substancji chemicznych, procesy pomocnicze, produkcja i dostawa, w tym transport paliw, produkcja i dostawa energii elektrycznej oraz transport materiałów w pojazdach nie stanowiących własności danej organizacji ani przez nią nieeksploatowanych;
 - b) transport rudy, koncentratów i surowców w pojazdach stanowiących własność danej organizacji lub przez nią eksploatowanych;
 - c) składowanie rudy, koncentratów i surowców;
 - d) kruszenie i oczyszczanie rudy;
 - e) produkcja koncentratu surowca;
 - f) wydobycie metali metodami chemicznymi, fizycznymi lub biologicznymi;
 - g) wytapianie;
 - h) konwertowanie metali;
 - i) oczyszczanie żużlu;
 - j) rafinacja metali;
 - k) elektroliza metali;
 - l) odlewanie lub pakowanie metali;
 - m) przetwarzanie zużytych materiałów i żużlu;
 - n) wszystkie powiązane procesy pomocnicze, takie jak oczyszczanie ścieków na miejscu, w tym uzdatnianie wód procesowych, bezpośrednie chłodzenie i spływ powierzchniowy; systemy redukcji emisji gazów, w tym pierwotnych i wtórnych gazów odlotowych; kotły, w tym przeznaczone do wstępnego oczyszczania wody zasilającej; logistyka wewnętrzna.
2. W granicach systemu wtórnych surowców krytycznych określających etap cyklu życia recyklingu należy uwzględnić następujące procesy, jeżeli dotyczą danego surowca uzyskanego z recyklingu:
 - a) procesy upstream, takie jak wytworzenie surowca wsadowego (złom i koncentraty pierwotne), produkcja i dostawa (transport) substancji chemicznych, procesy pomocnicze, produkcja i dostawa (transport) paliw, produkcja i dostawa energii elektrycznej oraz transport materiałów w pojazdach nienależących do danej organizacji;
 - b) transport koncentratów i złomu w pojazdach należących do danej organizacji lub przez nią eksploatowanych;
 - c) składowanie złomu, koncentratów i surowców;
 - d) wstępne przetwarzanie surowców wtórnych;
 - e) wytapianie;

- f) konwertowanie metali;
 - g) rafinacja metali;
 - h) elektroliza metali;
 - i) odlewanie lub pakowanie metali;
 - j) przetwarzanie zużytych materiałów;
 - k) wszystkie powiązane procesy pomocnicze, takie jak oczyszczanie ścieków na miejscu, w tym uzdatnianie wód procesowych, bezpośrednie chłodzenie i spływ powierzchniowy; systemy redukcji emisji gazów, w tym pierwotnych i wtórnych gazów odlotowych; kotły, w tym przeznaczone do wstępnego oczyszczania wody zasilającej; oraz logistyka wewnętrzna.
3. Z obliczeń dotyczących śladu środowiskowego należy wyłączyć etap użytkowania lub etap wycofania z użytku, ponieważ odpowiedzialny podmiot gospodarczy nie ma na ten etap bezpośredniego wpływu. Można wyłączyć inne procesy, jeżeli ich wkład w ślad środowiskowy danego surowca krytycznego jest nieznacznym.

Część V

Kategorie wpływu

W zasadach dokonywania obliczeń należy określić kategorie wpływu, które muszą być uwzględnione przy obliczaniu śladu środowiskowego. Wybór powinien opierać się na analizie aspektów o kluczowym oddziaływaniu na środowisko, przeprowadzonej zgodnie z wiarygodnymi naukowo metodami opracowanymi na poziomie międzynarodowym oraz z uwzględnieniem:

- a) względnego znaczenia różnych wpływów, w tym ich względnego znaczenia w kontekście uwzględnienia celów klimatycznych i środowiskowych Unii;
- b) potrzeb przedsiębiorstw downstream, które chcą informować o śladzie środowiskowym stosowanych przez siebie surowców krytycznych.

Część VI

Korzystanie ze zbiorów danych dotyczących przedsiębiorstwa i wtórnych zbiorów danych

W zasadach dokonywania obliczeń należy określić korzystanie ze zbiorów danych dotyczących przedsiębiorstwa lub wtórnych zbiorów danych w odniesieniu do wszystkich istotnych procesów i materiałów. Jeżeli zasady dokonywania obliczeń dopuszczają możliwość wyboru między zbiorem danych dotyczących przedsiębiorstwa a zbiorem danych wtórnych, Komisja rozważa zachęcanie do korzystania ze zbioru danych dotyczących przedsiębiorstwa.

Korzystanie z danych dotyczących przedsiębiorstwa jest wymagane przynajmniej w przypadku procesów, na które odpowiedzialny podmiot ma bezpośredni wpływ i które mają największy udział w odpowiednich kategoriach wpływu.

Dane dotyczące działalności przedsiębiorstwa muszą być wykorzystywane w połączeniu z odpowiednimi wtórnymi zbiorami danych zgodnymi ze śladem środowiskowym. W zasadach wykonywania obliczeń określa się, czy dozwolone jest pobieranie próbek, zgodnie z kryteriami przewidzianymi w wiarygodnych naukowo metodach opracowanych na poziomie międzynarodowym.

Zmiana w zestawieniu podstawowych materiałów lub koszyku energetycznym wykorzystywanych do produkcji danego rodzaju surowców krytycznych wymaga ponownego obliczenia śladu środowiskowego.

Ustalając zasady dokonywania obliczeń, w tym dotyczących emisji gazów cieplarnianych wytwarzanych przy produkcji energii elektrycznej wykorzystywanej do produkcji surowców krytycznych, Komisja zapewnia spójność z innymi odpowiednimi przepisami prawa Unii i dostosowanie do tych przepisów, z zastrzeżeniem przypadków, w których nie jest to uzasadnione.

Zasady obliczeń, które mają zostać opracowane w drodze aktu delegowanego, obejmują szczegółowe modelowanie następujących etapów cyklu życia:

- a) etap wydobycia, zagęszczenia i rafinacji surowców podstawowych;
- b) etap pozyskiwania i przeróbki surowców wtórnych.

Część VII

Metody oceny skutków

Ślad środowiskowy oblicza się przy użyciu wiarygodnych naukowo metod oceny skutków, w których uwzględnia się zmiany na poziomie międzynarodowym w odniesieniu do odpowiednich kategorii wpływu związanych ze zmianą klimatu, wodą, powietrzem, glebą, zasobami, użytkowaniem gruntów i toksycznością.

Wyniki przedstawia się jako wyniki charakteryzowane (bez normalizacji i ważenia).

Część VIII

Klasy efektywności pod względem śladu środowiskowego

W zależności od rozkładu wartości deklaracji dotyczących śladu środowiskowego surowców wprowadzonych do obrotu na rynku wewnętrznym określona zostanie merytorycznie istotna liczba klas efektywności – z kategorią A jako najwyższą klasą o najmniejszym wpływie na cykl życia – aby umożliwić rozróżnienie między produktami obecnymi na rynku. Określenie progu i rozpiętości każdej klasy efektywności opiera się na rozkładzie efektywności odpowiednich surowców krytycznych wprowadzonych do obrotu w ciągu poprzednich 3 lat, oczekiwanym postępie technologicznym oraz innych czynnikach technicznych, które należy określić.

Co trzy lata Komisja dokonuje przeglądu liczby klas efektywności i oddzielających je progów, tak aby stale odzwierciedlały one rzeczywistość rynkową i jej przewidywane zmiany.

Część IX

Ocena zgodności

W zasadach obliczania i weryfikacji należy określić odpowiednią procedurę oceny zgodności spośród modułów przewidzianych w załączniku II do decyzji nr 768/2008/WE, z uwzględnieniem dostosowań niezbędnych ze względu na dane materiały.

Określając stosowaną procedurę oceny zgodności, Komisja bierze pod uwagę następujące kryteria:

- a) stosowność danego modułu do rodzaju materiału oraz jego proporcjonalność do realizowanego interesu publicznego;
- b) charakter zagrożeń stwarzanych przez produkt oraz stopień, w jakim ocena zgodności odpowiada rodzajowi i poziomowi zagrożenia;
- c) gdy obowiązkowy jest udział strony trzeciej – potrzebę zapewnienia producentowi możliwości wyboru między modułami zapewnienia jakości i modułami certyfikacji produktu określonymi w załączniku II do decyzji nr 768/2008/WE.